

วุฒิสภา

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)

วันจันทร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๒

อ.พ. ๘/๒๕๕๒

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

www.senate.go.th

บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๒ เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และได้บรรจุระเบียบวาระในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญทั่วไป) ในวันพุธที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๒

สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ในวาระที่หนึ่งชั้นรับหลักการ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๘ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒ โดยที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ด้วยคะแนนเสียง ๒๖๓ เสียง ไม่รับหลักการ ๑ เสียง งดออกเสียง ๓ เสียง ไม่ลงคะแนน ๗ เสียง และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๖ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง ชั้นคณะกรรมการกำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน

ต่อมาในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๒ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว โดยพิจารณาในวาระที่สองเรียงตามลำดับมาตรา และได้ลงมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ด้วยคะแนนเสียง ๒๖๓ เสียง ไม่เห็นชอบ ๕ เสียง งดออกเสียง ๑ เสียง และไม่ลงคะแนน ๖ เสียง ทั้งนี้ เพื่อเสนอให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีหลักการและเหตุผล ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้การเลิกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ โดยการเลิกรับบุตรบุญธรรมที่เป็นเด็กผู้รับบุตรบุญธรรมจะต้องเข้าสู่กระบวนการปรึกษาเยียวยาเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหา

และพัฒนาความสัมพันธ์ในเบื้องต้นก่อนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้รับบุตรบุญธรรมยังมีหน้าที่เสียค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษาแก่เด็กนั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ และเพิ่มมาตรา ๓๑/๑)

(๒) กำหนดให้ถือว่าการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศซึ่งเป็นประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ มีผลเป็นการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทย (เพิ่มมาตรา ๕/๑)

(๓) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดใช้อุบาย หลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจ หรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูงโดยให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มีควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนดังกล่าว (เพิ่มมาตรา ๑๘/๑ และมาตรา ๓๔/๑)

(๔) กำหนดให้การสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (เพิ่มมาตรา ๒๑ วรรคสอง)

(๕) กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจพิจารณาขยายระยะเวลาการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปได้อีกไม่เกินสามเดือนในกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่อาจ

จดทะเบียนภายในกำหนดเวลาได้ (เพิ่มมาตรา ๒๙ วรรคสอง)

(๖) แก้ไขอัตราโทษปรับผู้ดำเนินการ เพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม หรือพาหรือจัดส่งเด็กออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อวัตถุประสงค์ให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยไม่ได้รับอนุญาต ให้เหมาะสม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔)

(๗) กำหนดให้ผู้กระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๘/๑ นอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ต้องรับโทษในราชอาณาจักร และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม (เพิ่มมาตรา ๓๘/๑)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ มีบทบัญญัติบางประการที่ยังไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ และพิธีสารเลือกรับต่อท้ายอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง การค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี สมควรกำหนดให้การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศ ซึ่งได้กระทำตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาดังกล่าวแล้วมีผลเป็นการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทย และกำหนดโทษผู้ที่ใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือเป็นคนกลางโดยมีค่าตอบแทน

ที่มีควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๘/๑ ซึ่งกระทำนอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร นอกจากนี้ สมควรกำหนดให้มีการเยียวยาแก้ไขปัญหาก่อนการเลิกรับบุตรบุญธรรมและกำหนดค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูภายหลังเลิกรับบุตรบุญธรรม ตลอดจนกำหนดแนวทางในการสอบคุณสมบัติของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมและขยายระยะเวลาในการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปได้ หากมีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการจดทะเบียนภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีเนื้อหารวมจำนวน ๑๑ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....” (ร่างมาตรา ๑)

๒. วันใช้บังคับ

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๓. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๓.๑ ยกเลิกหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเลิกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕ และกำหนดหลักเกณฑ์

วิธีการ และเงื่อนไขการเลิกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยเพิ่มความไว้ในมาตรา ๓๑/๑ (ร่างมาตรา ๓)

๓.๒ เพิ่มความเกี่ยวกับการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศซึ่งเป็นประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ โดยหน่วยงานซึ่งมีอำนาจของประเทศดังกล่าวรับรองว่าได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาข้างต้นแล้ว และการรับบุตรบุญธรรมนั้นไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้ถือว่าเป็นการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๔)

และกำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศรายชื่อประเทศภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศในราชกิจจานุเบกษา

๓.๓ เพิ่มความเกี่ยวกับบทกำหนดโทษ สำหรับผู้ซึ่งใช้อุบายหลอกลวง ชูเชื้อ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด หรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูงโดยให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มีควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ร่างมาตรา ๕)

๓.๔ เพิ่มความเกี่ยวกับการสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็ก

เป็นบุตรบุญธรรม เป็นไปตามที่กำหนด
ในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๖)

๓.๕ เพิ่มความเกี่ยวกับการกำหนดให้
คณะกรรมการพิจารณาขยายระยะเวลาการ
จดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปอีก
ไม่เกินสามเดือนนับแต่วันที่พฤติการณ์พิเศษ
ที่ทำให้มีอาจดำเนินการจดทะเบียนภายใน
กำหนดเวลานั้นได้สิ้นสุดลง (ร่างมาตรา ๗)

๓.๖ เพิ่มความเกี่ยวกับการกำหนด
หลักเกณฑ์ และวิธีการในกรณีที่ได้รับบุตร
บุญธรรมประสงค์จะเลิกรับบุตรบุญธรรม
หากบุตรบุญธรรมนั้นยังเป็นเด็ก ก่อนที่จะมี
การขอจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมหรือ
ก่อนที่ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๑๕๙๘/๓๑
แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

และในกรณีที่มีการเลิกรับบุตร
บุญธรรม หากบุตรบุญธรรมนั้นยังเป็นเด็ก

และเด็กนั้นเคยอยู่ในความปกครองของสถาน
สงเคราะห์ในขณะที่มีการจดทะเบียนรับเด็ก
เป็นบุตรบุญธรรม หรือไม่มีบิดามารดาหรือ
ผู้ปกครองที่จะดูแลเด็กนั้นต่อไป (ร่างมาตรา ๘)

๓.๗ ยกเลิกความในมาตรา ๓๔
และแก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษสำหรับผู้ซึ่งฝ่าฝืน
มาตรา ๖ หรือมาตรา ๑๘ (ร่างมาตรา ๙)

๓.๘ เพิ่มความเกี่ยวกับบทกำหนดโทษ
สำหรับผู้ซึ่งฝ่าฝืนมาตรา ๑๘/๑ (ร่างมาตรา ๑๐)

๓.๙ เพิ่มความเกี่ยวกับบทกำหนดโทษ
สำหรับผู้ซึ่งกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ใน
มาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๘/๑
นอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทย
เป็นผู้เสียหาย (ร่างมาตรา ๑๑)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้ประมวลและรวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ในกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบแล้ว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๒ โดยมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นที่มีการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่สำคัญ ๆ และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ กับ ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ภาคผนวก

: พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

: ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

: บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

: รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สภาผู้แทนราษฎร

: ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

: Hague convention on the Protection of children and Cooperation in Respect Intercountry Adoption อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือเกี่ยวกับการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ

เอกสารประกอบการพิจารณาฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการวงงานด้านนิติบัญญัติ
ของวุฒิสภา โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น สำหรับเพื่อประกอบการพิจารณา
ของสมาชิกวุฒิสภาโดยเฉพาะ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
กันยายน ๒๕๕๒

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายนัท ผาสุข ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นางสาวศศิพรรณ พวงพันธ์ นิตกร ๕
นายทศวิญญ์ เกียรติทัตต์ วิทยากร ๗
นางพวงผกา วรศิลป์ เจ้าพนักงานธุรการ ๖
นางสาวอลงกรณ์ ตันเบ็ด เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๓
กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๘๘

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกวุฒิสภา และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบ
การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมวุฒิสภา สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับ
เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้จากเว็บไซต์วุฒิสภา www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมาย
วุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา	ก
ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นที่มีการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่สำคัญ ๆ และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับ ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	
• ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๑
• สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๕
• ประเด็นสำคัญที่มีการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับ ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๑๑
๑. สรุปประเด็นสำคัญจากการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง - ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง	๑๖
๒. สรุปประเด็นสำคัญจากการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่สอง และวาระที่สาม	
๒.๑ ประเด็นสำคัญที่มีการอภิปรายอย่างกว้างขวาง	๑๗
๒.๒ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา	๑๘
๒.๓ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม	๒๐
ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ กับ ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)	๒๑
ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	
- การขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม	๓๗
- วิเคราะห์แนวปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม	๕๐
- อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือเรื่องการรับบุตรบุญธรรม ระหว่างประเทศ (Convention on Protection of Children and Co-Operation in Respect of Intercountry Adoption)	๕๙

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก

- : พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ..... (๑)
- : ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ..... (๑๑)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (๑๗)
- : รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
สภาผู้แทนราษฎร ..... (๒๖)
- : ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ..... (๓๙)
- : Hague convention on the Protection of children and Cooperation in Respect
Intercountry Adoption
อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือเกี่ยวกับการรับบุตรบุญธรรม
ระหว่างประเทศ ..... (๕๑)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นที่มีการอภิปราย
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ
และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ความเป็นมา

ของร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๒ เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๒ โดยร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีเหตุผลในการเสนอ ดังนี้

โดยที่พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ มีบทบัญญัติบางประการที่ยังไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ และพิธีสารเลือกรับต่อทำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง การค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี สมควรกำหนดให้การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศ ซึ่งได้กระทำตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาดังกล่าวแล้วมีผลเป็นการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทย และกำหนดโทษผู้ที่ใช้อำนาจโดยมิชอบหรือเป็นคนกลางโดยมีค่าตอบแทนที่มิควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๘/๑ ซึ่งกระทำนอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร นอกจากนี้ สมควรกำหนดให้มีการเยียวยาแก้ไขปัญหาก่อนการเลิกรับบุตรบุญธรรมและกำหนดค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูภายหลังเลิกรับบุตรบุญธรรม ตลอดจนกำหนดแนวทางในการสอบคุณสมบัติของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และขยายระยะเวลาในการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปได้ หากมีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการจดทะเบียนภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ คณะรัฐมนตรีอนุมติหลักการร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาโดยให้ความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ ในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๘ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒

จากนั้น ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ด้วยคะแนนเสียง ๒๖๓ เสียง ไม่รับหลักการ ๑ เสียง งดออกเสียง ๓ เสียง ไม่ลงคะแนน ๗ เสียง และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๖ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สองขึ้นคณะกรรมการ สำหรับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ซึ่งตามมาตรา ๑๕๒^๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้คณะกรรมการวิสามัญ ต้องประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรเอกชนเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด และกำหนดการแปรญัตติตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ข้อ ๑๒๓^๒ ภายในกำหนด ๗ วันนับแต่วันถัดจากวันที่สภาฯรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

คณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๖ คน ประกอบด้วย

๑. นายอิสสระ สมชัย *	๒. นายชูเกียรติ สุวรรณรังษี *
๓. นางชลลทิพย์ ปุณณะบุตร *	๔. นายถนัดกิจ นิเวทวงศ์ *
๕. นางสาวจินตนา นนทะเปารยะ **	๖. นางสาววาสนา เก้านพรัตน์ **

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕๒ บัญญัติว่า

มาตรา ๑๕๒ บัญญัติว่า “การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ หากสภาผู้แทนราษฎรมิได้พิจารณาโดยกรรมการเพิ่มเติมสภาฯ ให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรเอกชนเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด ทั้งนี้ โดยมีสัดส่วนหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน”

^๒ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๓ บัญญัติว่า

ข้อ ๑๒๓ บัญญัติว่า “การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติขึ้นคณะกรรมการที่สภาฯตั้ง สมาชิกผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ ก็ให้เสนอคำแปรญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันที่สภาฯรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ เว้นแต่สภาฯจะได้ออกมติกำหนดเวลาแปรญัตติสำหรับร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้เป็นอย่างอื่น”

ฯลฯ

ฯลฯ”

* หมายถึง กรรมการในสัดส่วนของรัฐบาล

** หมายถึง กรรมการในสัดส่วนของผู้แทนองค์กรเอกชนเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๗. รองศาสตราจารย์ประกอบ คูปรรัตน์ **	๘. นายชูศักดิ์ วุฒิวโรภาส **
๙. นายไพโรจน์ สุวรรณจันทร์ **	๑๐. นายณรงค์ วิชัยชตะ **
๑๑. นางปวีณา หงสกุล **	๑๒. นางมาณวิกา ชินวัตร **
๑๓. นางจรรยา เสงตระกุล **	๑๔. นางจารุพันธ์ อึ้งภากรณ์ **
๑๕. รองศาสตราจารย์วิมลศิริ ชำนาญเวช **	๑๖. นางญาดา ปาลีมาพันธ์ **
๑๗. นายธนาธร โล่ห์สุนทร	๑๘. นายจรัสฤทธิ์ จันทร์สุรินทร์
๑๙. นายไชยา พรหมา	๒๐. นายทองดี มนัสสาร
๒๑. นายสุชาย ศรีสุรพล	๒๒. นายสรรพภัญญู ศิริโปส
๒๓. นางสาวพรพิมล ธรรมสาร	๒๔. นางอนุสรา ยังตรง
๒๕. นายสุรเชษฐ์ มาศดิตถ์	๒๖. นางนิภา พริ้งศุลกะ
๒๗. นายบุญยอด สุถິนไทย	๒๘. นางสาวสุพัชรี ธรรมเพชร
๒๙. นายสรวุฒิ เนื่องจำนงค์	๓๐. นายสัณชัย อินทรสุด
๓๑. นางสาวอรอนงค์ กาญจนชูศักดิ์	๓๒. พันตำรวจโท นกุล แสงศิริ
๓๓. นายณัชพล ตันเจริญ	๓๔. นายเจรจา เทียงธรรม
๓๕. นางวรศลี สุวรรณปริสุทธ์	๓๖. นางฟาริดา สุไลมาน

เมื่อคณะกรรมการวิสามัญฯ พิจารณาเสร็จแล้ว ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ พร้อมด้วยรายงานการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญฯ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในวาระที่สองชั้นพิจารณา เรียงลำดับมาตรา ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๒ โดยพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง และได้พิจารณา ทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง โดยไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอแก้ไขถ้อยคำแต่อย่างใด

เมื่อจบการพิจารณาในวาระที่สองชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราแล้ว ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาต่อไปในวาระที่สาม โดยที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ กล่าวคือ ลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง ๒๖๓ เสียง ไม่เห็นชอบ ๕ เสียง งดออกเสียง ๑ เสียง และไม่ลงคะแนน ๖ เสียง (ผลการตรวจสอบองค์ประชุม มีสมาชิกอยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๒๗๕ คน)

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

อนึ่ง เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในวาระที่หนึ่งแล้ว ประธานวุฒิสภาได้พิจารณาและมีดำริให้คณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภาพิจารณาว่าจะเห็นสมควรมอบหมายให้คณะกรรมการวิสามัญประจำวุฒิสภาคณะใดหรือจะเสนอให้วุฒิสภาดังตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้น เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๖^๓ ซึ่งในคราวประชุมคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๒ ได้พิจารณาและเห็นสมควรมอบหมายให้คณะกรรมการการกฤษฎีกา และการตำรวจ วุฒิสภา เป็นผู้พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัตินี้ และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว ให้คณะกรรมการดังกล่าวรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาต่อไป

^๓ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๖ กำหนดว่า

“เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดในวาระที่หนึ่งแล้ว ประธานวุฒิสภาอาจพิจารณามอบหมายให้คณะกรรมการวิสามัญประจำวุฒิสภาคณะใดคณะหนึ่งที่เกี่ยวข้องหรือในกรณีที่มีความจำเป็น วุฒิสภาอาจตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งมีจำนวนไม่เกินสิบเอ็ดคน แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นเฉพาะกรณีไปก็ได้ และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว ให้คณะกรรมการดังกล่าวรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นต่อไป”

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

สาระสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้การเล็กรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ โดยการเล็กรับบุตรบุญธรรมที่เป็นเด็ก ผู้รับบุตรบุญธรรมจะต้องเข้าสู่กระบวนการปรึกษาหารือเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาความสัมพันธ์ ในเบื้องต้นก่อนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้รับบุตรบุญธรรม ยังมีหน้าที่เสียค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษาแก่เด็กนั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ และเพิ่มมาตรา ๓๑/๑)

(๒) กำหนดให้ถือว่าการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศซึ่งเป็นประเทศ ที่เป็นภาคีสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่าง ประเทศ มีผลเป็นการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทย (เพิ่มมาตรา ๕/๑)

(๓) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจ ครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจ หรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูงโดยให้ค่าจ้าง หรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มีควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็ก เป็นบุตรบุญธรรม และกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนดังกล่าว (เพิ่มมาตรา ๑๘/๑ และมาตรา ๓๔/๑)

(๔) กำหนดให้การสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (เพิ่มมาตรา ๒๑ วรรคสอง)

(๕) กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจพิจารณาขยายระยะเวลาการจดทะเบียน รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปได้อีกไม่เกินสามเดือนในกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่อาจ จดทะเบียนภายในกำหนดเวลาได้ (เพิ่มมาตรา ๒๔ วรรคสอง)

(๖) แก้ไขอัตราโทษปรับผู้ดำเนินการเพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม หรือพาหรือจัดส่งเด็กออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อวัตถุประสงค์ให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยไม่ได้รับอนุญาต ให้เหมาะสม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔)

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

(๗) กำหนดให้ผู้กระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือ มาตรา ๑๘/๑ นอกพระราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ต้องรับโทษ ในราชอาณาจักรและให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม (เพิ่มมาตรา ๓๘/๑)

๑.๒ เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ มีบทบัญญัติ บางประการที่ยังไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรอง บุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ และพิธีสารเลือกรับต่อท้ายอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง การค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี สมควรกำหนดให้การรับเด็ก เป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศ ซึ่งได้กระทำตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรับเด็ก เป็นบุตรบุญธรรมของประเทศไทยเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาดังกล่าวแล้วมีผลเป็นการรับเด็กเป็นบุตร บุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทย และกำหนดโทษผู้ที่ใช้อำนาจโดยมิชอบหรือ เป็นคนกลางโดยมีค่าตอบแทนที่มิควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๘/๑ ซึ่งกระทำนอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร นอกจากนี้ สมควร กำหนดให้มีการเยียวยาแก้ไขปัญหาก่อนการเลือกรับบุตรบุญธรรมและกำหนดค่าใช้จ่ายในการอุปการะ เลี้ยงดูภายหลังเลือกรับบุตรบุญธรรม ตลอดจนกำหนดแนวทางในการสอบคุณสมบัติของผู้ขอรับเด็ก เป็นบุตรบุญธรรม และขยายระยะเวลาในการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปได้ หากมี พฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการจดทะเบียนภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

๔. วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๕. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๕.๑ ยกเลิกหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเล็กรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕ และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเล็กรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยเพิ่มความไว้ในมาตรา ๓๑/๑ (ร่างมาตรา ๓)

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕ เพื่อคุ้มครองเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม การขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม การจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และการเล็กรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้”

๕.๒ เพิ่มความเกี่ยวกับการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศซึ่งเป็นประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ โดยหน่วยงานซึ่งมีอำนาจของประเทศดังกล่าวรับรองว่าได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาข้างต้นแล้ว และการรับบุตรบุญธรรมนั้นไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้ถือว่าเป็นการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศรายชื่อประเทศภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๔)

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๕/๑ การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศซึ่งเป็นประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ โดยหน่วยงานซึ่งมีอำนาจของประเทศดังกล่าวรับรองว่าได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาข้างต้นแล้ว และการรับบุตรบุญธรรมนั้นไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้ถือว่าเป็นการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามพระราชบัญญัตินี้”

ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศรายชื่อประเทศภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศในราชกิจจานุเบกษา

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

๕.๓ เพิ่มความเกี่ยวกับบทกำหนดโทษ สำหรับผู้ซึ่งใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด หรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูงโดยให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มีควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๑๘/๑ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจ หรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูง โดยให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มีควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม”

๕.๔ เพิ่มความเกี่ยวกับการสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๖)

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“การสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

๕.๕ เพิ่มความเกี่ยวกับการกำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาขยายระยะเวลาการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปอีกไม่เกินสามเดือนนับแต่วันที่พฤติการณ์พิเศษที่ทำให้มีอาจดำเนินการจดทะเบียนภายในกำหนดเวลาได้สิ้นสุดลง (ร่างมาตรา ๗)

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“ในกรณีมีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้มีอาจดำเนินการจดทะเบียนภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งได้ ให้คณะกรรมการพิจารณาขยายระยะเวลาการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปอีกไม่เกินสามเดือนนับแต่วันที่พฤติการณ์พิเศษนั้นได้สิ้นสุดลง”

๕.๖ เพิ่มความเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในกรณีที่ผู้รับบุตรบุญธรรมประสงค์จะเลิกรับบุตรบุญธรรม หากบุตรบุญธรรมนั้นยังเป็นเด็ก ก่อนที่จะมีการขอจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมหรือก่อนที่จะยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๑๕๔๘/๓๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และในกรณีที่มีการเลิกรับบุตรบุญธรรม หากบุตรบุญธรรมนั้น

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

ยังเป็นเด็ก และเด็กนั้นเคยอยู่ในความปกครองของสถานสงเคราะห์ในขณะที่มีการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม หรือไม่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่จะดูแลเด็กนั้นต่อไป (ร่างมาตรา ๘)

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๓๑/๑ ในกรณีที่ผู้รับบุตรบุญธรรมประสงค์จะเลิกรับบุตรบุญธรรม หากบุตรบุญธรรมนั้นยังเป็นเด็ก ก่อนที่จะมีการจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมหรือก่อนที่จะยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๑๕๙๘/๓๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้รับบุตรบุญธรรมจะต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาความสัมพันธ์ในเบื้องต้น และจะต้องเข้าสู่กระบวนการให้คำปรึกษาเสียวก่อน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่มีการเลิกรับบุตรบุญธรรม หากบุตรบุญธรรมนั้นยังเป็นเด็ก และเด็กนั้นเคยอยู่ในความปกครองของสถานสงเคราะห์ในขณะที่มีการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม หรือไม่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่จะดูแลเด็กนั้นต่อไป ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเพื่อจัดให้เด็กได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก โดยผู้รับบุตรบุญธรรมที่เลิกรับบุตรบุญธรรมนั้นยังคงมีหน้าที่ในการเสียค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษาตามสมควรและตามความสามารถของตนจนกว่าเด็กนั้นจะบรรลุนิติภาวะ และจำต้องเสียค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูต่อไปหากเด็กนั้นเป็นผู้ทุพพลภาพและหาเลี้ยงตนเองไม่ได้ แม้ว่าจะบรรลุนิติภาวะแล้ว ทั้งนี้ ในการเรียกร้องค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษาดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการและพนักงานอัยการจะฟ้องคดีแทนก็ได้”

๕.๗ ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ และแก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษสำหรับผู้ซึ่งฝ่าฝืนมาตรา ๖ หรือมาตรา ๑๘ (ร่างมาตรา ๙)

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็น

“มาตรา ๓๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖ หรือมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

๕.๘ เพิ่มความเกี่ยวกับบทกำหนดโทษสำหรับผู้ซึ่งฝ่าฝืนมาตรา ๑๘/๑ (ร่างมาตรา ๑๐)

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๓๔/๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๘/๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

๕.๙ เพิ่มความเกี่ยวกับบทกำหนดโทษสำหรับผู้ซึ่งกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๘/๑ นอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทย เป็นผู้เสียหาย (ร่างมาตรา ๑๑)

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๓๘/๑ ผู้ใดกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๘/๑ นอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ผู้นั้นต้องรับโทษในราชอาณาจักร และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

_____

ประเด็นที่มีการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญๆ
และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

๑. สรุปประเด็นสำคัญจากการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ โดยผู้เสนอได้แถลงหลักการและเหตุผล ตามลำดับ ดังนี้

นายสุเทพ เทือกสุบรรณ รองนายกรัฐมนตรี ได้แถลงหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้การเลิกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ โดยการเลิกรับบุตรบุญธรรมที่เป็นเด็ก ผู้รับบุตรบุญธรรมจะต้องเข้าสู่กระบวนการปรึกษาเยียวยาเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาความสัมพันธ์ในเบื้องต้นก่อนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้รับบุตรบุญธรรมยังมีหน้าที่เสียค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษาแก่เด็กนั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ และเพิ่มมาตรา ๓๑/๑)

(๒) กำหนดให้ถือว่าการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศซึ่งเป็นประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ มีผลเป็นการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทย (เพิ่มมาตรา ๕/๑)

(๓) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจ หรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูงโดยให้คำจ้างหรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มิควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนดังกล่าว (เพิ่มมาตรา ๑๘/๑ และมาตรา ๓๔/๑)

(๔) กำหนดให้การสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (เพิ่มมาตรา ๒๑ วรรคสอง)

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติรับหลักการแล้ว

(๕) กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจพิจารณาขยายระยะเวลาการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปได้อีกไม่เกินสามเดือนในกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่อาจจดทะเบียนภายในกำหนดเวลาได้ (เพิ่มมาตรา ๒๙ วรรคสอง)

(๖) แก้ไขอัตราโทษปรับผู้ดำเนินการเพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมหรือพาหรือจัดส่งเด็กออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อวัตถุประสงค์ให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยไม่ได้รับอนุญาต ให้เหมาะสม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔)

(๗) กำหนดให้ผู้กระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๘/๑ นอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ต้องรับโทษในราชอาณาจักรและให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม (เพิ่มมาตรา ๓๘/๑)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ มีบทบัญญัติบางประการที่ยังไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ และพิธีสารเลือกรับต่อทำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง การค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี สมควรกำหนดให้การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศ ซึ่งได้กระทำตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาดังกล่าวแล้วมีผลเป็นการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทย และกำหนดโทษผู้ที่ใช้อำนาจโดยมิชอบหรือเป็นคนกลาง โดยมีค่าตอบแทนที่มิควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๘/๑ ซึ่งกระทำนอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร นอกจากนี้ สมควรกำหนดให้มีการเยียวยาแก้ไขปัญหาก่อนการเลือกรับบุตรบุญธรรมและกำหนดค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูภายหลังเลือกรับบุตรบุญธรรม ตลอดจนกำหนดแนวทางในการสอบคุณสมบัติของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และขยายระยะเวลาในการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปได้ หากมีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการจดทะเบียนภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นและตั้งข้อสังเกตไว้ ดังนี้

๑. การกำหนดให้การเลือกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ โดยการเลือกรับบุตรบุญธรรมที่เป็นเด็กผู้รับบุตรบุญธรรม จะต้องเข้าสู่กระบวนการปรึกษาเยียวยาเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหและพัฒนาความสัมพันธ์ ในเบื้องต้นก่อนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง นั้น ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรมติรับหลักการแล้ว

ขั้นตอน วิธีการและเงื่อนไขเพื่อที่จะรองรับการเข้าสู่กระบวนการปรึกษาหารือเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาความสัมพันธ์ในเบื้องต้นก่อนไว้อย่างไร

๒. กรณีผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไม่เหมาะสมที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม อาจจะเข้ากรณีเป็นการใช้อุบายหลอกลวง เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ซึ่งเป็นกรณีที่ศาลต้องใช้ดุลพินิจในการพิจารณา ในกรณีนี้เห็นว่า ควรกำหนดให้เป็นความผิดอันยอมความได้ หรืออาจกำหนดให้ผู้นั้นชดใช้ค่าเสียหายหรือเสียค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูจนกว่าเด็กนั้นจะบรรลุนิติภาวะ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสและเป็นทางเลือกให้เด็กได้รับการสงเคราะห์ต่อไป

๓. เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ และพิธีสารเลือกรับต่อทำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง การค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดห้ามมิให้คนกลางกระทำการชักจูงโดยให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มีควรได้ในลักษณะที่เป็นธุรกิจ ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะทำให้กระทบกับสิทธิเด็ก การกำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาขยายระยะเวลาการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปในกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้มีอาจจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม และการกำหนดให้มีการสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสมของผู้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ทั้งนี้ หากจะมีการกำหนดไว้ในกฎกระทรวงในภายหลังก็ควรให้สอดคล้องกับกฎหมายที่ได้บังคับใช้ไปแล้วด้วย และเห็นว่าการออกกฎกระทรวงในเรื่องดังกล่าว ควรจะมีตัวแทนของภาคเอกชนร่วมพิจารณาด้วย

๔. “ในกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้มีอาจดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมภายกำหนดเวลาได้ ให้คณะกรรมการพิจารณาขยายระยะเวลาการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปอีกไม่เกินสามเดือนนับแต่วันที่พฤติการณ์พิเศษนั้นได้สิ้นสุดลง” คำว่า “พฤติการณ์พิเศษ” หมายถึง พฤติการณ์ของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมหรือเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม และมีความหมายว่าอย่างไร

๕. ในกรณีผู้ประสงค์ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นชาวต่างประเทศควรกำหนดคุณสมบัติของชาวต่างประเทศผู้ประสงค์ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรมด้วยว่า ควรที่จะต้องมีความสัมพันธ์อย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประสงค์ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมชาวต่างประเทศควรจะต้องมีความผูกพัน หรือมีความคุ้นเคยกับประเทศไทยและเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ และความคุ้นเคยกันก่อนที่เด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรมจะเดินทางไปอาศัยอยู่กับผู้รับบุตรบุญธรรมในต่างประเทศ เนื่องจากชาวต่างประเทศผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมกับเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรมย่อมจะมีความแตกต่างกันในหลายๆ ด้าน ทั้งทางด้าน

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติรับหลักการแล้ว

เชื้อชาติ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี สังคมและความเป็นอยู่ เป็นต้น ซึ่งอาจทำให้เด็กไม่สามารถปรับตัวและอาศัยอยู่กับผู้รับบุตรบุญธรรมในต่างประเทศได้

๖. เห็นด้วยกับการกำหนดวิธีการดำเนินการในกรณีที่มีการเลิกรับบุตรบุญธรรม ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก โดยผู้รับบุตรบุญธรรมที่เลิกรับบุตรบุญธรรมยังคงมีหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูบุตรบุญธรรมต่อไป

๗. กรณีเด็กที่เป็นบุตรบุญธรรมไม่มีความประสงค์ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมของผู้รับบุตรบุญธรรมอีกต่อไป สามารถขอยกเลิกการเป็นเด็กเป็นบุตรบุญธรรมได้หรือไม่ หรือหากกรณีผู้รับบุตรบุญธรรมเป็นชาวต่างประเทศขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการค้ำนุชย์ จะมีบทกำหนดโทษสำหรับผู้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม นั้น อย่างไร รวมถึง จะมีการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการช่วยเหลือหรือเยียวยาเด็กอย่างไร หรือกรณีที่ผู้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นชาวต่างประเทศนำเด็กไปเลี้ยงดูในต่างประเทศ จะมีการติดตามพฤติการณ์การให้การเลี้ยงดูเด็กอย่างไร และหากเด็กไม่ได้รับการเลี้ยงดูที่เหมาะสมจะมีการให้ความคุ้มครองเด็กนั้นอย่างไร

๘. ในกรณีที่ครอบครัวไม่สามารถเลี้ยงดูเด็กได้ ภาครัฐมีความสามารถรองรับการให้การสงเคราะห์เด็กเหล่านี้ ได้เพียงพอหรือไม่ และมีกระบวนการตรวจสอบเด็กซึ่งอยู่ในสถานสงเคราะห์ หรือไม่ ว่าผู้ใดเป็นบิดามารดาของเด็ก

๙. ควรให้ความสำคัญกับเด็กกำพร้าถูกทอดทิ้ง และให้โอกาสเด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสได้รับการเลี้ยงดูที่ดีจากผู้รับเด็กบุญธรรม

๑๐. ควรมีการกำหนดให้เด็กสามารถร้องขอให้ตนเป็นบุตรบุญธรรมได้ หากเด็กผู้นั้นเห็นว่า มีผู้ที่จะสามารถเลี้ยงดูตนเป็นบุตรบุญธรรมได้

๑๑. ควรมีการกำหนดระยะเวลาการเลี้ยงดูบุตรบุญธรรมของผู้รับบุตรบุญธรรมด้วยว่า มีระยะเวลาเท่าใด

๑๒. เกี่ยวกับการกำหนดบทกำหนดโทษ ควรแบ่งบทกำหนดโทษสำหรับผู้รับบุตรบุญธรรมออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ๑. บทกำหนดโทษสำหรับผู้รับบุตรบุญธรรมชาวต่างประเทศ ๒. บทกำหนดโทษสำหรับผู้รับบุตรบุญธรรมชาวไทยซึ่งมีเชื้อสายเดียวกัน ๓. บทกำหนดโทษสำหรับผู้รับบุตรบุญธรรมชาวไทยซึ่งไม่ได้มีเชื้อสายเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้รับบุตรบุญธรรมแต่ละประเภทมีบทกำหนดโทษที่แตกต่างกัน และควรกำหนดโทษเกี่ยวกับผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมของจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการค้ำนุชย์ การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ การกระทำการทารุณกรรม หรือเพื่อการลามกอนาจาร หรือเพื่อให้ได้ซึ่งทรัพย์สินของเด็กผู้นั้น หรือแสวงหาประโยชน์ทางทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดอันมิชอบด้วยกฎหมายจากการรับเด็กผู้นั้นเป็นบุตรบุญธรรม เช่น การเบิกเงินค่าเล่าเรียนบุตร เป็นต้น หรือมีการเพิ่มบทกำหนดโทษสำหรับความผิดเหล่านั้น และให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติรับหลักการแล้ว

๑๓. เกี่ยวกับกรณีการพิจารณาเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมีขั้นตอน วิธีการในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมอย่างไร เพื่อที่จะไม่ให้เกิดกรณีบุตรบุญธรรมมาตกรรมผู้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเพื่อหวังทรัพย์มรดก

๑๔. เกี่ยวกับกระบวนการในการดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมที่มีความล่าช้า เห็นว่า หากดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมล่าช้าอาจทำให้เด็กเสียโอกาสในการได้รับการเลี้ยงดูเป็นบุตรบุญธรรม

คำชี้แจงของนายอิสสระ สมชัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๑. การดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาความสัมพันธ์ในเบื้องต้นโดยการเข้าสู่กระบวนการให้คำปรึกษาเสียวก่อน ในกรณีที่ผู้รับบุตรบุญธรรมประสงค์จะเลิกรับบุตรบุญธรรมหากบุตรบุญธรรมนั้นยังเป็นเด็ก ก่อนที่จะมีการขอจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมหรือก่อนที่จะยื่นคำร้องต่อศาล นั้น เป็นการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาความสัมพันธ์ในเบื้องต้น โดยเป็นการให้คำปรึกษา และร่วมกันกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา ก่อนจะมีการขอจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมหรือก่อนที่จะยื่นคำร้องต่อศาล

๒. กรณีที่ผู้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นชาวต่างประเทศนำเด็กไปเลี้ยงดูในต่างประเทศ จะมีศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยฝ่ายบุตรบุญธรรมต่างประเทศ รับผิดชอบด้านการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมกรณีผู้ขอรับบุตรบุญธรรมเป็นชาวต่างประเทศ ดำเนินงานติดตามผลการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมของครอบครัวบุญธรรมชาวต่างประเทศ รวมทั้งการให้บริการหลังการจดทะเบียนเป็นบุตรบุญธรรม และฝ่ายติดตามผล รับผิดชอบดำเนินงานติดตามผลการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมของครอบครัวบุญธรรมชาวต่างประเทศ ให้บริการหลังการจดทะเบียนเป็นบุตรบุญธรรมให้คำปรึกษาแนะนำครอบครัวและเด็กในการใช้ชีวิตร่วมกันและป้องกันปัญหาความไม่เข้าใจกัน

๓. เกี่ยวกับการให้การสงเคราะห์เด็กซึ่งบิดามารดาไม่สามารถให้การเลี้ยงดูเด็กได้อย่างเหมาะสม นั้น เด็กผู้นั้นจะได้รับการอุปการะไว้ในสถานสงเคราะห์ สำหรับกรณีการขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมซึ่งเป็นเด็กที่มีบิดามารดา จากสถานสงเคราะห์ นั้น ต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดาของเด็กผู้นั้นเสียก่อน

๔. เกี่ยวกับกรณีเด็กจะร้องขอเป็นบุตรบุญธรรมได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า กฎหมายกำหนดเฉพาะกรณีผู้รับบุตรบุญธรรมประสงค์ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไว้เท่านั้น เพราะหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดเกี่ยวกับการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมจะอยู่ที่ฝ่ายผู้ประสงค์ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติรับหลักการแล้ว

๕. เกี่ยวกับกรณีกระบวนการในการดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมที่มีความล่าช้า นั้น เป็นเพราะต้องการให้ผู้ขอรับบุตรบุญธรรมและเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรมผ่านหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดเกี่ยวกับการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ซึ่งอาจต้องใช้เวลาในการดำเนินการ และเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในการเลี้ยงดูกันในภายหลัง

๖. เกี่ยวกับการแบ่งประเภทของผู้กระทำความผิดในการกำหนดบทกำหนดโทษ เห็นว่า โดยทั่วไปแล้วกฎหมายจะกำหนดบทกำหนดโทษโดยไม่แบ่งประเภทของผู้กระทำความผิด เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายประสงค์จะให้ มีบทกำหนดโทษที่หนักขึ้นเท่านั้น

๗. เกี่ยวกับขั้นตอน วิธีการในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม นั้น จะมีการสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสมทั้งของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม บุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรมก่อนที่จะมีการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

๘. เกี่ยวกับกรณีที่ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมผู้ใดขอจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการค้ามนุษย์ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ จะมีบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่หนึ่ง รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตามที่คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอด้วยคะแนนเสียง ๒๖๓ เสียง ไม่รับหลักการด้วยคะแนนเสียง ๑ เสียง งดออกเสียง ๓ เสียง และไม่ลงคะแนนเสียง ๗ เสียง และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๖ คน เพื่อพิจารณาต่อไป

คณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๖ คน ประกอบด้วย

๑. นายอิสสระ สมชัย *	๒. นายชูเกียรติ สุวรรณรังษี *
๓. นางชลลทิพย์ ปุณณะบุตร *	๔. นายถนัดกิจ นิเวทวงศ์ *

* หมายถึง กรรมการในสัดส่วนของรัฐบาล

** หมายถึง กรรมการในสัดส่วนของผู้แทนองค์การเอกชนเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน

๕. นางสาวจินตนา นนทะเปารยะ **	๖. นางสาววาสนา เก้านพรัตน์ **
๗. รองศาสตราจารย์ประกอบ คุปรัตน์ **	๘. นายชูศักดิ์ วุฒิวโรภาส **
๙. นายไพโรจน์ สุวรรณจันทร์ **	๑๐. นายณรงค์ วิชัยชัทคะ **
๑๑. นางปวีณา หงสกุล **	๑๒. นางมาณวิกา ชินวัตร **
๑๓. นางจรรยา เฮงตระกูล **	๑๔. นางจรรุณันท์ อึ้งภากรณ์ **
๑๕. รองศาสตราจารย์วิมลศิริ ชำนาญเวช **	๑๖. นางญาดา ปาลีมาพันธ์ **
๑๗. นายธนาธร โล่ห์สุนทร	๑๘. นายจรัสฤทธิ์ จันทรสุนทร
๑๙. นายไชยา พรหมา	๒๐. นายทองดี มนีสสาร
๒๑. นายสุชาย ศรีสุรพล	๒๒. นายสรรพภัญญู ศิริโปล์
๒๓. นางสาวพรพิมล ธรรมสาร	๒๔. นางอนุสรฯ ยั่งตรง
๒๕. นายสุรเชษฐ์ มาศดิตถ์	๒๖. นางนิภา พริ้งศุลกะ
๒๗. นายบุญยอด สุขถิ่นไทย	๒๘. นางสาวสุพัชรี ธรรมเพชร
๒๙. นายสรุฒิ เนื่องจำนงค์	๓๐. นายสัณชัย อินทรสุด
๓๑. นางสาวอรอนงค์ กาญจนชูศักดิ์	๓๒. พันตำรวจโท นุกูล แสงศิริ
๓๓. นายณัชพล ตันเจริญ	๓๔. นายเจรจา เทียงธรรม
๓๕. นางวรศุณี สุวรรณปริสุทธิ์	๓๖. นางฟาริดา สุไลมาน

๒. สรุปประเด็นสำคัญจากการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่สอง และวาระที่สาม

๒.๑ ประเด็นสำคัญที่มีการอภิปรายอย่างกว้างขวาง

- ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปราย

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติรับหลักการแล้ว

๒.๒ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ	ไม่มีการแก้ไข
คำปรารภ	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๓ แก้ไขมาตรา ๕	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๕/๑	มีการแก้ไข
คณะกรรมการธิการแก้ไข	ดังนี้

“มาตรา ๕/๑ การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศซึ่งเป็นประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ โดยหน่วยงานซึ่งมีอำนาจของประเทศดังกล่าวรับรองว่าได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาข้างต้นแล้ว และการรับบุตรบุญธรรมนั้นไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้ถือว่าเป็นการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามพระราชบัญญัตินี้

ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศรายชื่อประเทศภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศในราชกิจจานุเบกษา”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติรับหลักการแล้ว

มาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๘/๑

มีการแก้ไข

คณะกรรมการสิทธิการขอสงวนความเห็น

ดังนี้

“มาตรา ๑๘/๑ ห้ามมิให้ผู้ใดหรือผู้สืบสายโลหิตใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจ หรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูงโดยให้ค่าจ้าง หรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มีควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็ก เป็นบุตรบุญธรรม”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๖ เพิ่มวรรคสองของมาตรา ๒๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗ เพิ่มวรรคสองของมาตรา ๒๙

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๓๑/๑

มีการแก้ไข

“มาตรา ๓๑/๑ ในกรณีที่ผู้รับบุตรบุญธรรมประสงค์จะเลิกรับบุตรบุญธรรม หากบุตรบุญธรรมนั้นยังเป็นเด็ก ก่อนที่จะมีการจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมหรือก่อนที่จะยื่นคำร้อง ต่อศาลตามมาตรา ๑๕๙๘/๓๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้รับบุตรบุญธรรมจะต้องแจ้ง ให้นักงานเจ้าหน้าที่ทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาความสัมพันธ์ในเบื้องต้นและจะต้อง เข้าสู่กระบวนการให้คำปรึกษาเยียวยาก่อน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่มีการเลิกรับบุตรบุญธรรม หากบุตรบุญธรรมนั้นยังเป็นเด็ก และเด็กนั้น เคยอยู่ในความปกครองของสถานสงเคราะห์ในขณะที่มีการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมหรือ ไม่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่จะดูแลเด็กนั้นต่อไป ให้นักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเพื่อจัดให้เด็กได้รับการ สงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก โดยผู้รับบุตรบุญธรรม ที่เลิกรับบุตรบุญธรรมนั้นยังคงมีหน้าที่ในการเสียค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษา ตามสมควรและตามความสามารถของตนจนกว่าเด็กนั้นจะบรรลุนิติภาวะ และจำต้องเสียค่าใช้จ่าย ในการอุปการะเลี้ยงดูต่อไปหากเด็กนั้นเป็นผู้ทุพพลภาพและหาเลี้ยงตนเองไม่ได้แม้ว่าจะบรรลุนิติภาวะแล้ว เว้นแต่ในกรณีที่บุตรบุญธรรมกระทำการต้องด้วยมาตรา ๑๕๙๘/๓๓ (๑) (๒) (๓) หรือ (๖) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือมีผู้รับบุตรบุญธรรมผู้อื่นรับอุปการะเลี้ยงดู บุตรบุญธรรม ผู้นั้นไม่มีสิทธิได้ค่าอุปการะเลี้ยงดูตามความในมาตรานี้ ทั้งนี้ ในการเรียกร้องค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดู และการศึกษาดังกล่าว ให้นักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการและพนักงานอัยการจะฟ้องคดีแทนก็ได้”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติรับหลักการแล้ว

มาตรา ๙ แก้ไขมาตรา ๓๔	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๐ เพิ่มมาตรา ๓๔/๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๑ เพิ่มมาตรา ๓๔/๑	ไม่มีการแก้ไข

๒.๓ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ด้วยคะแนนเสียง ๒๖๓ เสียง ไม่เห็นชอบ ๕ เสียง งดออกเสียง ๑ เสียง และไม่ลงคะแนนเสียง ๖ เสียง (ผลการตรวจสอบองค์ประชุม (โดยวิธีใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนน) มีสมาชิกอยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๒๗๕ คน)

ข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญ

คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เริ่มตั้งแต่ชื่อร่างพระราชบัญญัติ คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่างแล้ว และเห็นว่าควรเสนอเป็นข้อสังเกตไว้ท้ายร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อให้ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาโดยคณะกรรมการเห็นสมควรให้แก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของหลักการใน (๓) และ (๖) เป็นดังนี้

“หลักการ

(๓) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประเทศร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด หรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูง โดยให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มีควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมและกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนดังกล่าว (เพิ่มมาตรา ๑๔/๑ และมาตรา ๓๔/๑)

(๖) แก้ไขอัตราโทษปรับให้เหมาะสมแก่ผู้ดำเนินการเพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมหรือพาหรือจัดส่งเด็กออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อวัตถุประสงค์ให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยไม่ได้รับอนุญาต ให้โทษปรับ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔)”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการขอตัดข้อสังเกตดังกล่าวตามที่คณะกรรมการร้องขอ

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติรับหลักการแล้ว

ส่วนที่ ๒

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

กับ

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ กับ

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒	ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว
พระราชบัญญัติ การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นปีที่ ๓๕ ในรัชกาลปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและ ยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้	ร่าง พระราชบัญญัติ การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติ ให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ....

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒	ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒” มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป มาตรา ๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ “เด็ก” หมายความว่า ผู้เยาว์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ “องค์การสวัสดิภาพเด็ก” หมายความว่า มูลนิธิ สมาคม หรือองค์การที่ก่อตั้งขึ้นตามกฎหมายโดยมีวัตถุประสงค์ในการสงเคราะห์เด็ก และปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม “ศาล” หมายความว่า ศาลคดีเด็กและเยาวชนตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน หรือศาลจังหวัดในท้องที่ที่ไม่มีศาลคดีเด็กและเยาวชน “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ “อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ* “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้	มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....” มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

* ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖/ตอนที่พิเศษ/ฉบับพิเศษ หน้า ๒๑/๒๒ เมษายน ๒๕๒๒

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒	ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว
มาตรา ๕ เพื่อคุ้มครองเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม การขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมและการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้	มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๕ เพื่อคุ้มครองเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม การขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม การจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และการเลิกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้” มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ “มาตรา ๕/๑ การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศซึ่งเป็นประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ โดยหน่วยงานซึ่งมีอำนาจของประเทศดังกล่าวรับรองว่าได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาข้างต้นแล้ว และการรับบุตรบุญธรรมนั้นไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้ถือว่าเป็นการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศรายชื่อประเทศภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศในราชกิจจานุเบกษา”

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

มาตรา ๖ ห้ามมิให้บุคคลใดนอกจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ* ส่วนราชการที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ*มอบหมาย หรือองค์การสวัสดิภาพเด็กที่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีดำเนินการเพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

มาตรา ๗ องค์การสวัสดิภาพเด็กที่ประสงค์จะดำเนินการเพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม จะต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตจากอธิบดี
หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขอใบอนุญาต การอนุญาตและแบบใบอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘ ในกรณีที่อธิบดีไม่อนุญาตให้องค์การสวัสดิภาพเด็กได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๗ ให้อธิบดีแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผลไปยังองค์การสวัสดิภาพเด็กนั้นโดยไม่ชักช้า องค์การสวัสดิภาพเด็กมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่องค์การสวัสดิภาพเด็กซึ่งได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๗ แล้วฝ่าฝืนเงื่อนไขในการอนุญาต หรือกระทำการเป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือต่อสวัสดิภาพเด็ก อธิบดีมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตได้ และให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม" ประกอบด้วย อธิบดีเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนกรุงเทพมหานคร ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมตำรวจ ผู้แทนกรมอัยการ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินแปดคน ในจำนวนนี้ต้องเป็นสตรีไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการศูนย์อำนวยความสะดวกการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม เป็นกรรมการและเลขานุการ

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

มาตรา ๑๐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี
ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งซ่อมให้ผู้ได้รับ
แต่งตั้งนั้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่ง อาจได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการอีกได้

มาตรา ๑๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๐ กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ
ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๒ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า
กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม ให้
กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่ง
ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็น
เสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการอาจตั้งคณะอนุกรรมการคณะหนึ่งหรือหลายคณะ
เพื่อให้ปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่มอบหมายก็ได้

การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

มาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ออกระเบียบ ข้อบังคับ และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม เพื่อให้ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม องค์การสวัสดิภาพเด็กที่ได้รับใบอนุญาต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติ
- (๒) พิจารณา และมีมติในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
- (๓) พิจารณาเรื่องที่มีปัญหาเกี่ยวกับการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
- (๔) ให้คำแนะนำในเรื่องการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมแก่ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม องค์การสวัสดิภาพเด็กที่ได้รับใบอนุญาต และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๕ ให้ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมที่จัดตั้งขึ้นในกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ* ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๖ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ อธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดามารดา ผู้ปกครอง ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม สถานสงเคราะห์ สถานรับเลี้ยงเด็ก สถานอันเป็นที่อยู่ของเด็ก หรือสำนักงานขององค์การสวัสดิภาพเด็ก ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เพื่อพบ สอบถาม สืบเสาะข้อเท็จจริง รวบรวมเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และการเลี้ยงดูเด็ก หรือตรวจตราการปฏิบัติงานขององค์การสวัสดิภาพเด็ก กับมีอำนาจตรวจค้นสถานที่ดังกล่าวเพื่อพบตัวเด็กหรือนำเด็กกลับคืน แต่การตรวจค้นเช่นนี้จะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด และได้แสดงหนังสือนั้นให้เจ้าของหรือผู้รักษาสถานที่ซึ่งจะค้นตรวจดูแล้ว

ถ้าอธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดค้นด้วยตนเอง ไม่ต้องมีหนังสืออนุญาตให้ค้น

(๒) สั่งเป็นหนังสือให้บิดามารดา ผู้ปกครอง ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การสวัสดิภาพเด็ก ตลอดจนบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหรือหลักฐานที่จำเป็นมาให้หรือให้นำเด็กมาพบ หรือมอบเด็กคืน

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒	ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว
มาตรา ๑๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ ห้ามมิให้ผู้ใดพาหรือจัดส่งเด็กออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อวัตถุประสงค์ให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา ๑๙ การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต้องมีการทดลองเลี้ยงดูและได้รับอนุมัติให้รับเป็นบุตรบุญธรรมตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ การทดลองเลี้ยงดูตามวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับแก่กรณีและผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นพี่ร่วมบิดามารดา พี่ร่วมบิดาหรือมารดา ทวด ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา หรือผู้ปกครองของผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม หรือเป็นบุคคลอื่นตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง^๒	มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ “มาตรา ๑๘/๑ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด หรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูงโดยให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มิควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม”

^๒ มาตรา ๑๙ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒	ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว
มาตรา ๒๐ ผู้ใดประสงค์จะขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ให้ยื่นคำขอพร้อมทั้งหนังสือแสดงความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามกฎหมาย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอมิมีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครหรือต่างประเทศให้ยื่นต่ออธิบดี ส่วนในจังหวัดอื่นให้ยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด มาตรา ๒๑ เมื่อได้รับคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม บุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม มาตรา ๒๒ เมื่ออธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้ว แต่กรณี ได้พิจารณารายงานการสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงหรือเอกสารแสดงข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ แล้ว ให้พิจารณาว่าจะควรให้ผู้ขอรับเด็กไปทดลองเลี้ยงดูต่อไปหรือไม่ ถ้าอธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งว่าไม่ควรให้นำเด็กไปทดลองเลี้ยงดู ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมอาจอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวโดยทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลภายในหกสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง คำสั่งของศาลชั้นต้นให้เป็นที่สุด	มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ “การสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

มาตรา ๒๓ เมื่ออธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งให้ทดลองเลี้ยงดูเด็กแล้ว ให้ผู้ขอรับเด็กรับมอบเด็กที่จะรับเป็นบุตรบุญธรรมไปทดลองเลี้ยงดูได้ การทดลองเลี้ยงดูต้องมีระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือน หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการทดลองเลี้ยงดูให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๔ ในระหว่างการทดลองเลี้ยงดู ถ้าผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมถอนคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ให้ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมอบเด็กคืนแก่บุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมหรือพนักงานเจ้าหน้าที่

การมอบเด็กคืนตามวรรคหนึ่งต้องกระทำโดยไม่ชักช้า ให้อธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี มีคำสั่งเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมนำเด็กไปมอบคืนตามกำหนดโดยให้คำนึงถึงระยะทาง ความสะดวกในการนำเด็กไปมอบ และสวัสดิภาพของเด็ก

มาตรา ๒๕ ในระหว่างการทดลองเลี้ยงดู บิดาหรือมารดาไม่ว่าจะเป็นผู้ให้ความยินยอมหรือไม่ อาจขอให้ยกเลิกคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมนั้นเสียก็ได้โดยยื่นคำขอต่ออธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ถ้าอธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ยกเลิกคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ให้ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมอบเด็กคืนแก่บิดามารดา ซึ่งเป็นผู้ขอยกเลิก และให้นำความในมาตรา ๒๔ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่อธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการขอยกเลิกคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นปฏิปักษ์ต่อสวัสดิภาพของเด็ก หรือบิดาหรือมารดาที่เป็นผู้ขอยกเลิกนั้น ได้ถูกศาลสั่งถอนอำนาจปกครองแล้ว ให้ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมทดลองเลี้ยงดูเด็กต่อไป ผู้ยื่นคำขอตามวรรคหนึ่งอาจอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด โดยทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่งดังกล่าว คำสั่งของศาลชั้นต้นให้เป็นที่สุด

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒	ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว
มาตรา ๒๖ ในระหว่างการทดลองเลี้ยงดู ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอต่ออธิบดี หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ว่าผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไม่เหมาะสมที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม เมื่ออธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งให้เลิกการทดลองเลี้ยงดูให้ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมอบเด็กแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ และให้นำความในมาตรา ๒๔ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมอาจอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคหนึ่ง โดยทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว คำสั่งของศาลชั้นต้นตามวรรคสองให้เป็นที่สุด มาตรา ๒๗ เมื่อได้มีการทดลองเลี้ยงดูครบกำหนดแล้ว ปรากฏว่าผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเหมาะสมที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และคณะกรรมการสั่งอนุมัติให้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ให้ดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมได้ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ให้ถือว่าความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมที่ยื่นตามมาตรา ๒๐ เป็นความยินยอมในการจดทะเบียน มาตรา ๒๘ เมื่อได้มีการทดลองเลี้ยงดูครบกำหนดแล้ว ปรากฏว่าผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไม่เหมาะสมที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และคณะกรรมการสั่งไม่อนุมัติให้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ให้อธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี สั่งให้ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมอบเด็กนั้นคืนแก่บุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือพนักงาน เจ้าหน้าที่ ในกรณีเช่นนี้ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต้องมอบเด็กคืน และให้นำความในมาตรา ๒๔ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม	

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒	ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว
ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมอาจอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง โดยทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว ในระหว่างการพิจารณาของศาล ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมอาจร้องต่อศาลให้เด็กอยู่ในความเลี้ยงดูของผู้ร้องก็ได้ คำสั่งของศาลชั้นต้นตามวรรคสองและวรรคสามให้เป็นที่สุด มาตรา ๒๙ เมื่อคณะกรรมการอนุมัติให้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามมาตรา ๒๗ แล้ว หรือในกรณีที่มีการอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๘ และศาลมีคำสั่งอนุญาตให้มีการรับบุตรบุญธรรมแล้ว หากผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไม่ดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำอนุมัติของคณะกรรมการ หรือนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และให้มอบเด็กคืนแก่บุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ และให้นำความในมาตรา ๒๔ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม มาตรา ๓๐ เมื่อมีการอุทธรณ์คำสั่งโดยทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลตามพระราชบัญญัตินี้ให้ศาลส่งสำเนาคำร้องและแจ้งวันนัดพิจารณาให้อธิบดี ประธานกรรมการ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ แล้วแต่กรณี	มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ “ในกรณีมีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้มีอาจดำเนินการจดทะเบียนภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งได้ ให้คณะกรรมการพิจารณาขยายระยะเวลาการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปอีกไม่เกินสามเดือนนับแต่วันที่พฤติการณ์พิเศษนั้นได้สิ้นสุดลง”

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒	ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว
มาตรา ๓๑ การพิจารณาคดีและการอ่านคำสั่งศาลเกี่ยวกับการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามพระราชบัญญัตินี้ให้กระทำโดยลับ เฉพาะบุคคลดังต่อไปนี้เท่านั้นอยู่ในห้องพิจารณาได้ คือ (๑) บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และทนายความ (๒) ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมและทนายความ (๓) ผู้คัดค้านและทนายความ (๔) พนักงานศาล (๕) พนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ขององค์การสวัสดิภาพเด็กที่เกี่ยวข้อง (๖) พยาน ผู้เชี่ยวชาญ และล่าม (๗) บุคคลที่ศาลเรียกให้มาแถลงข้อเท็จจริง และบุคคลอื่นที่ศาลเห็นสมควร ถ้าศาลเห็นว่าในขณะหนึ่งขณะใด บุคคลบางคนไม่ควรอยู่ในห้องพิจารณา ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลทั้งหมดหรือบุคคลที่ศาลเห็นว่าไม่สมควรนั้น ออกไปนอกห้องพิจารณาก็ได้	มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ “มาตรา ๓๑/๑ ในกรณีที่ผู้รับบุตรบุญธรรมประสงค์จะเลิกรับบุตรบุญธรรม หากบุตรบุญธรรมนั้นยังเป็นเด็ก ก่อนที่จะมีการจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมหรือก่อนที่ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๑๕๙๘/๓๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้รับบุตรบุญธรรมจะต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาความสัมพันธ์ในเบื้องต้น และจะต้องเข้าสู่กระบวนการให้คำปรึกษาเยียวยา ก่อน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒	ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว
มาตรา ๓๒ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณารูป ชื่อ หรือข้อความใดซึ่งจะทำให้รู้จักตัวเด็กที่จะเป็นหรือเป็นบุตรบุญธรรม บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กที่จะเป็นหรือเป็นบุตรบุญธรรม หรือผู้ขอรับหรือรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมและห้ามมิให้โฆษณาคำสั่งศาลตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่ต้องกระทำเพื่อประโยชน์ของทางราชการ มาตรา ๓๓ การดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล	ในกรณีที่มีการเลิกรับบุตรบุญธรรม หากบุตรบุญธรรมนั้นยัง是孩子 และเด็กนั้นเคยอยู่ในความปกครองของสถานสงเคราะห์ในขณะที่มีการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม หรือไม่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่จะดูแลเด็กนั้นต่อไป ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเพื่อจัดให้เด็กได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก โดยผู้รับบุตรบุญธรรมที่เลิกรับบุตรบุญธรรมนั้นยังคงมีหน้าที่ในการเสียค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษาตามสมควรและตามความสามารถของตนจนกว่าเด็กนั้นจะบรรลุนิติภาวะ และจำต้องเสียค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูต่อไปหากเด็กนั้นเป็นผู้ทุพพลภาพและหาเลี้ยงตนเองไม่ได้ แม้ว่าจะบรรลุนิติภาวะแล้ว เว้นแต่ในกรณีที่บุตรบุญธรรมกระทำการต้องด้วยมาตรา ๑๕๙๘/๓๓ (๑) (๒) (๓) หรือ (๖) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือมีผู้รับบุตรบุญธรรมผู้อื่นรับอุปการะเลี้ยงดู บุตรบุญธรรมผู้นั้นไม่มีสิทธิได้ค่าอุปการะเลี้ยงดูตามความในมาตรานี้ ทั้งนี้ ในการเรียกร้องค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษาดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการและพนักงานอัยการจะฟ้องคดีแทนก็ได้”

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒	ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว
มาตรา ๓๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖ หรือมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา ๓๕ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๖ (๑) หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามมาตรา ๑๖ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา ๓๖ ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมฝ่าฝืนไม่ส่งมอบเด็กคืนตามความในมาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มาตรา ๓๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๓๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖ หรือมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ “มาตรา ๓๔/๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๘/๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

มาตรา ๓๙ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ส. โทตระกิตย์
รองนายกรัฐมนตรี

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๓๘/๑ ผู้ใดกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๘/๑ นอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ผู้นั้นต้องรับโทษในราชอาณาจักร และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

.....
.....

ถูกต้องตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

(นางสุภาวดี ตันตระกุล)
ผู้อำนวยการกลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติคดี ๑
สำนักการประชุม
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

การขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม*

การขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นการหาครอบครัวทดแทนถาวรให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กมีชีวิตครอบครัวตามสิทธิพื้นฐานที่ควรจะได้รับ การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ดำเนินการและดูแลโดย ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ ตามมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ และตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อเป็นการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย การดำเนินการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม จึงต้องคำนึงถึงทั้งทางด้าน สังคมและกฎหมาย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมที่สำคัญ ได้แก่

๑. พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม
๒. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. ๒๔๗๘
๓. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๓
๔. พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๔๗๘

บุตรบุญธรรมชาวไทย

การยื่นขอ

ผู้มีภูมิลำเนา (ทะเบียนบ้าน) อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

ให้ยื่นคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมได้ที่ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ณ ตึก ๖๐ ปี กรมประชาสงเคราะห์ ภายในสถานสงเคราะห์ เด็กหญิงบ้านราชวิถี ถนนราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร และสำนักพัฒนาสังคมและสวัสดิการกรุงเทพมหานคร

ผู้มีภูมิลำเนา (ทะเบียนบ้าน) อยู่ในจังหวัดอื่น ๆ

ให้ยื่นคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมได้ว่าการอำเภอ กิ่งอำเภอหรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด บริเวณศาลากลางจังหวัด หมายเหตุ กรณีผู้ขอรับเด็กมีทะเบียนบ้านไม่ตรงตามถิ่นที่พัก ควรย้ายทะเบียนบ้านให้ตรงตามที่พักก่อนมาติดต่อ เพื่อความสะดวกในการดำเนินการ

* ที่มา: เว็บไซต์ของศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สืบค้นได้จาก <http://www.adoption.dsdw.go.th> ณ วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๒.

คุณสมบัติของผู้ที่จะขอรับบุตรบุญธรรม

๑. คุณสมบัติตามกฎหมาย : ผู้ที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมจะต้องมีคุณสมบัติเบื้องต้น คือ

- (๑) ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปี (นับตั้งแต่วันเกิด ถึงวันที่ยื่นคำร้อง)
- (๒) ต้องมีอายุแก่กว่าเด็กที่จะรับเป็นบุตรบุญธรรม อย่างน้อย ๑๕ ปี
- (๓) ต้องเป็นผู้ที่ไม่ต้องห้ามเป็นผู้ปกครองเด็กตามมาตรา ๑๕๘๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งได้แก่

- ผู้ซึ่งศาลสั่งว่าเป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
- ผู้ซึ่งเป็นบุคคลล้มละลาย
- ผู้ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะปกครองผู้เยาว์ ผู้บุพการี หรือพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดาหรือมารดากับผู้เยาว์
- ผู้ซึ่งบิดาหรือมารดาที่ตายได้ทำหนังสือระบุชื่อห้ามไว้มิให้เป็น

ผู้ปกครอง

๒. คุณสมบัติทางสังคม: ผู้ที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมจะต้องได้รับการพิจารณาว่าเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องทำหน้าที่สอบคุณสมบัติ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

(๑) เป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ โดยเฉพาะกรณีขอรับเด็กกำพร้าถูกทอดทิ้ง ในความอุปการะของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ควรมีทั้งสามีและภรรยาที่มีชีวิตสมรสราบรื่น มั่นคงมีความคิดเห็นตรงกัน และขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมร่วมกัน เพื่อให้เด็กได้มีทั้งบิดามารดา ในกรณีที่ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมีคู่สมรสเป็นชาวต่างชาติ และอาศัยอยู่ในต่างประเทศ แม้ว่าจะเป็นการขอรับญาติของฝ่ายหนึ่งเป็นบุตรบุญธรรม ก็สมควรให้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมทั้งสองฝ่ายเพื่อเด็กจะได้รับสิทธิประโยชน์จากอีกฝ่ายหนึ่งด้วย และยังได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายของประเทศนั้น ๆ ด้วย

(๒) ไม่ควรมีอายุน้อยเกินไป เพราะอาจมีวุฒิภาวะหรือความอดทนน้อย และไม่สามารถรับผิดชอบต่อครอบครัวในระยะยาวได้

(๓) ไม่ควรมีอายุห่างจากเด็กมากเกินไป เพราะอาจไม่สามารถเลี้ยงดูเด็กจนถึงวัยอันสมควร หรือจนเด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ เฉพาะกรณีขอรับเด็กกำพร้าถูกทอดทิ้งในความอุปการะของกรมประชาสงเคราะห์ผู้ขอรับเด็กต้องอายุไม่ห่างจากเด็กเกินกว่า ๔๕ ปี

(๔) ต้องมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

(๕) ต้องมีฐานะการครองชีพที่มั่นคง มีทรัพย์สินและรายได้ที่แน่นอน ไม่มีหนี้สิน และไม่มีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายที่จะต้องเพิ่มขึ้นสำหรับการเลี้ยงดูเด็ก และการศึกษาของเด็กในอนาคต

(๖) ต้องมีที่อยู่เป็นหลักแหล่งถูกสุขลักษณะ อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี และไม่ควรรอยห่างไกลจากชุมชนมากเกินไป

(๗) ต้องมีเวลาให้เด็กที่จะรับเป็นบุตรบุญธรรม โดยคำนึงถึงสถานการณ์ของครอบครัว แต่ต้องแสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่าได้ให้ความสำคัญและเอาใจใส่ต่อเด็กอย่างใกล้ชิด

(๘) ต้องมีเหตุผลที่เหมาะสม และมีความคิดเห็นที่ดีต่อการขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ในกรณีที่ขอรับเด็กกำพร้าถูกทอดทิ้งในความอุปการะของกรมประชาสงเคราะห์ ผู้ขอรับเด็กทั้งสามีภรรยาต้องมีทัศนคติที่ดีต่อเด็ก ไม่เชื่อถือเรื่องโชคลาง และสนับสนุนแนวคิดของการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมอย่างเปิดเผยและจริงใจไม่ได้รับการคัดค้านจากสมาชิกในครอบครัว

(๙) ต้องไม่มีบุตร หรือเด็กอยู่ในความอุปการะมากเกินไป โดยเฉพาะกรณีขอรับเด็กกำพร้าถูกทอดทิ้งในความอุปการะของกรมประชาสงเคราะห์ จะพิจารณาเด็กให้กับผู้ไม่มีบุตรเป็นอันดับแรก ทั้งนี้เพื่อให้เด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรมได้รับความรักและการเอาใจใส่อย่างเต็มที่

(๑๐) ไม่เคยมีประวัติกระทำความผิดตามกฎหมาย หรือมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงต่อบุคคลอื่น หรือประพฤติผิดศีลธรรมและจารีตประเพณีอันดีงาม

เอกสารประกอบการพิจารณา

๑. ฝ่ายผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (สามี-ภรรยา)

(๑) รูปถ่ายหน้าตรงขนาด ๔.๕ X ๖ เซนติเมตร (ถ่ายไม่เกิน ๖ เดือน)
คนละ ๒ รูป

(๒) บัตรประจำตัวประชาชน บัตรข้าราชการ หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือหนังสือเดินทาง (กรณีและผู้ขอรับเด็กประกอบอาชีพ หรืออาศัยอยู่ในต่างประเทศ)

(๓) ทะเบียนบ้านที่มีชื่ออยู่ในปัจจุบัน

(๔) ทะเบียนสมรส หรือทะเบียนหย่า

(๕) หลักฐานการเปลี่ยนชื่อ-สกุล (ถ้ามี)

(๖) มรณะบัตร (กรณีคู่สมรสถึงแก่กรรม)

(๗) ใบรับรองแพทย์ที่แสดงว่า เป็นผู้มีร่างกายและจิตใจสมบูรณ์ (ไม่เกิน ๖ เดือน)

(๘) กรณีขอรับเด็กกำพร้าถูกทอดทิ้งในความอุปการะของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ หรือผู้ขอรับเด็กที่มีอายุไม่เกิน ๕๐ ปี และยังไม่มียุติบัตรของตนเอง ให้แสดงใบรับรองแพทย์ที่ระบุสาเหตุของการไม่มีบุตร

(๙) เอกสารรับรองการทำงานและรายได้ หากผู้ขอรับเด็กประกอบอาชีพและพักอาศัยอยู่ในต่างประเทศให้ยื่นฉบับภาษาอังกฤษและฉบับแปลเป็นภาษาไทย ที่ผ่านการรับรองการแปล

(๑๐) ภาพถ่ายสภาพที่อยู่อาศัย แผนการเลี้ยงดูเด็ก และเอกสารการรับรองทรัพย์สิน เฉพาะกรณีขอรับเด็กกำพร้าถูกทอดทิ้งในความอุปการะของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

(๑๑) กรณีผู้ขอรับบุตรบุญธรรมมีบุตรอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีบริบูรณ์ บุตรต้องให้ความเห็นชอบในการที่บิดามารดาจะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมด้วย พร้อมบัตรประจำตัวประชาชน หากบุตรของผู้ขอรับเด็กแยกครอบครัวไปอยู่ที่อื่น ให้ผู้ขอรับเด็กเขียนบันทึกถึงเหตุผลที่ไม่สามารถติดตามตัวมาให้ความเห็นชอบได้

(๑๒) คำสั่งอนุญาตของศาลแทนการให้ความยินยอมของคู่สมรส (ในกรณีที่คู่สมรสไม่อาจให้ความยินยอมได้หรือไปเสียจากภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่และหาตัวไม่พบเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี) ในกรณีที่ผู้ขอรับเด็กมีสามี ที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกันให้สามีมาลงนามให้ความเห็นชอบในการที่ผู้ขอจะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมพร้อมหลักฐานตามข้อ (๑) - (๓)

(๑๓) เอกสารอื่นที่จำเป็น

๒. ฝ่ายบิดา-มารดาที่มอบเด็กให้เป็นบุตรบุญธรรม

(๑) รูปถ่ายหน้าตรง ขนาด ๔.๕ X ๖ เซนติเมตร (ถ่ายไม่เกิน ๖ เดือน)
คนละ ๒ รูป

(๒) บัตรประจำตัวประชาชน บัตรข้าราชการ หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือหนังสือเดินทาง (กรณีที่บิดาหรือมารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นช่างต่างประเทศ)

(๓) ทะเบียนบ้านที่มีชื่ออยู่ในปัจจุบัน

(๔) ทะเบียนสมรส ทะเบียนหย่า พร้อมข้อตกลงการหย่าที่ระบุว่าฝ่ายใดเป็นผู้มีอำนาจปกครองบุตร

(๕) หลักฐานการเปลี่ยนชื่อ-สกุล (ถ้ามี)

(๖) มรณะบัตร (กรณีคู่สมรสถึงแก่กรรม)

(๗) ทะเบียนรับรองบุตร (กรณีบิดามารดาไม่ได้จดทะเบียนสมรส)

(๘) พยานเพื่อสอบสวนภาพการสมรสของมารดาเด็ก จำนวน ๒ คน พร้อมบัตรประชาชน และทะเบียนบ้านของพยาน โดยพยานจะต้องมีอายุ ๒๐ ปีขึ้นไป (กรณีที่บิดามารดาเด็กไม่ได้จดทะเบียนและมารดาเด็กแจ้งว่าไม่สามารถติดตามบิดาเด็กได้)

(๙) คำสั่งศาลแสดงเจตนาให้ความยินยอมแทนบิดามารดาของเด็ก (กรณีบิดามารดา หรือบิดาหรือมารดาซึ่งเป็นผู้มีอำนาจปกครองเด็ก ไม่สามารถมาแสดงตนและให้ความยินยอมตามแบบ บธ.๖ ต่อหน้า พนักงานเจ้าหน้าที่)

(๑๐) กรณีที่มีมารดาเด็กอายุไม่ครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ให้นำผู้แทนโดยชอบธรรม มาให้ความยินยอมในการมอบเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พร้อมบัตรประจำตัวประชาชนและทะเบียนบ้าน

๓. ฝ่ายเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม

(๑) รูปถ่ายหน้าตรง ขนาด ๔.๕ X ๖ เซนติเมตร (ถ่ายไม่เกิน ๖ เดือน)
จำนวน ๒ รูป

(๒) สูติบัตรเด็ก

(๓) บัตรประจำตัวประชาชน (กรณีเด็กมีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป)

(๔) ทะเบียนบ้านที่มีชื่ออยู่ในปัจจุบัน

(๕) หลักฐานการเปลี่ยนชื่อ-สกุล (ถ้ามี)

(๖) เอกสารอื่นที่จำเป็น

ขั้นตอนการดำเนินการ

กรณีขอรับเด็กที่บิดามารดาให้ความยินยอม

๑. ผู้ประสงค์จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ยื่นคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ตามแบบ บธ.๔) ตามภูมิลำเนา เช่นเดียวกับกรณีอื่น ๆ พร้อมแสดงเอกสารประกอบการพิจารณาของบุคคลทั้ง ๓ ฝ่าย ได้แก่ ผู้ขอรับเด็ก เด็กและบิดามารดาของเด็ก

- บิดามารดาที่แท้จริงของเด็กแสดงตัวเพื่อลงนามให้ความยินยอมมอบเด็กให้เป็นบุตรบุญธรรม (ตามแบบ บธ.๖) ต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยเจ้าหน้าที่ต้องสัมภาษณ์และบันทึกถึงเหตุผลความจำเป็นที่ไม่สามารถเลี้ยงบุตร และต้องมอบบุตรให้กับผู้อื่น

- เด็กที่มีอายุเกินกว่า ๑๕ ปี ต้องแสดงตัวและลงนามแสดงความยินยอมที่จะเป็นบุตรบุญธรรมต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่

๒. ถ้ามารดาของเด็กมาแสดงตามฝ่ายเดียว โดยแจ้งว่าได้เลิกร้างกับบิดาของเด็ก ซึ่งเป็นบิดาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่สามารถติดตามบิดาของเด็กมาลงนามให้ความเห็นชอบ (ในหนังสือแสดงความเห็นชอบของบิดาโดยพฤติการณ์ที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการกำหนด) นำพยานที่น่าเชื่อถืออย่างน้อย ๒ คน พร้อมบัตรประจำตัวประชาชน และทะเบียนบ้านมาเพื่อสอบปากคำ เกี่ยวกับสถานภาพการสมรสของบิดาของเด็กใน ๔ ประเด็น ดังนี้

(๑) บิดาและมารดาของเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรมจดทะเบียนสมรสกันหรือไม่

(๒) บิดาของเด็กจดทะเบียนรับรองบุตรหรือไม่

(๓) นำเชื่อได้หรือไม่ว่าไม่มีคำพิพากษาว่าผู้ใดเป็นบิดาเด็ก

(๔) ขณะนี้สามารถติดตามบิดาของเด็กมาลงนามให้ความยินยอมได้หรือไม่

๓. พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยการเยี่ยมบ้านและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องและทำรายงานตามแบบ บธ.๗

๔. สรุปรายงานและรวบรวมเอกสารประกอบการพิจารณาให้ครบถ้วน เสนอเรื่องต่ออธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (กรณีผู้ขอรับเด็กมีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร) หรือผู้ว่าราชการจังหวัด (กรณีผู้ขอรับเด็กมีภูมิลำเนาในจังหวัด) เพื่อพิจารณาและมีคำสั่งให้ทดลองเลี้ยงดูเด็กตามกฎหมาย (ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๖ เดือน)

- กรณีที่ผู้ขอรับเด็กดังกล่าวเป็นบุคคลที่อยู่ในเงื่อนไขของกฎหมายที่จะได้รับยกเว้นการทดลองเลี้ยงดูตามมาตรา ๑๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือกฎกระทรวงฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๓) หมวด ๔ ข้อ ๒๗ ก็ให้ตัดขั้นตอนของการทดลองเลี้ยงดูนี้

๕. มีหนังสือแจ้งผู้ขอรับเด็กทราบผลการพิจารณา

๖. พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการติดตามผลการทดลองเลี้ยงดูเด็กเป็นระยะสองเดือนต่อ ๑ ครั้ง และทำรายงานผลการทดลองเลี้ยงดูตามแบบ บธ.๙ พร้อมแนบภาพถ่ายของเด็กกับครอบครัวเป็นหลักฐาน

๗. สรุปความเห็นเกี่ยวกับการทดลองเลี้ยงดูเสนอต่ออธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด (แล้วแต่กรณี) เพื่อให้ความเห็นชอบก่อนนำเสนอคณะกรรมการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมส่วนกลาง หรือคณะกรรมการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมประจำจังหวัด พิจารณานุมัติให้จดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

๘. แจ้งมติคณะกรรมการฯ ให้ผู้ขอรับเด็กทราบ และมีหนังสือประสานงานแจ้งสำนักงานเขตหรืออำเภอท้องที่เพื่อให้ผู้ขอรับเด็กดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖ เดือน

๙. ให้ผู้ขอรับเด็กคัดสำเนาทะเบียนรับบุตรบุญธรรมเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน ๑ ชุด และนำส่งหน่วยงาน (ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม หรือสำนักพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดแล้วแต่กรณี) อีก ๑ ชุด

๑๐. แนะนำให้ผู้มีขอรับเด็กดำเนินการยื่นคำร้องต่อสำนักงานเขต หรืออำเภอท้องที่เพื่อขอเปลี่ยนชื่อสกุลของเด็กเป็นชื่อสกุลของบิดามารดาบุญธรรม

กรณีขอรับเด็กที่ศาลมีคำสั่งให้ความยินยอม

๑. ให้ผู้ขอรับเด็กติดต่อสำนักงานอัยการสูงสุดหรือสภานายความ เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง เพื่อให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตแทนการให้ความยินยอมของบิดามารดาเด็ก

๒. เพิ่มชื่อเด็กเข้าทะเบียนบ้าน (กรณีเด็กยังไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน)

๓. ยื่นคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และดำเนินการเหมือนกรณีการขอรับเด็กที่มีบิดามารดาให้ความยินยอม (ยกเว้นข้อ ๒)

ขั้นตอนการยื่นคำสั่งต่อศาล

๑. แจ้งความ

๒. กรุงเทพฯ - ติดต่อสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือประชาชน สำนักงานอัยการสูงสุด

ภูมิภาค - ติดต่อสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนจังหวัด (สำนักงานอัยการทุกจังหวัด)

กรณีขอรับเด็กกำพร้าในความอุปการะของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

๑. เมื่อผู้ขอรับเด็กยื่นคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่เยี่ยมบ้านเพื่อสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็ก

๒. พนักงานเจ้าหน้าที่รวบรวมเรื่องเสนอติดต่ออธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ โดยผ่านผู้ว่าราชการจังหวัด (กรณีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด)

๓. ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุญธรรมตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของเอกสารและข้อเท็จจริง แล้วนำเสนออธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการเพื่อพิจารณาอนุมัติคุณสมบัติและให้ไปพิจารณาผู้เด็กที่สถานสงเคราะห์แห่งใดแห่งหนึ่ง

๔. สถานสงเคราะห์ฯแจ้งผลการพิจารณาผู้เด็กให้ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมทราบ พร้อมส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๕. ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมนำเรื่องเสนออธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เพื่อขออนุมัติให้ผู้ขอฯ รับเด็กไปทำการทดลองเลี้ยงดูเด็กตามกฎหมายไม่น้อยกว่า ๖ เดือน โดยมีพนักงานเจ้าหน้าที่เยี่ยมบ้านเพื่อติดตามผลการทดลองเลี้ยงดูเด็กเป็นระยะ

๖. ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมนำเรื่องเสนอคณะกรรมการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม เพื่อพิจารณาอนุมัติให้จดทะเบียนบุตรบุญธรรม

๗. ผู้ขอรับเด็กดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมภายในกำหนด ๖ เดือน ณ สำนักงานเขต หรือที่ว่าการอำเภอที่ผู้ขอรับเด็กมีภูมิลำเนาอยู่

๘. ผู้ขอรับเด็กส่งสำเนาทะเบียนบ้านให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม เพื่อจักได้ย้ายทะเบียนบ้านเด็กไปเข้าบ้านของผู้ขอรับเด็กต่อไป

การทดลองเลี้ยงดู

ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมทุกราย ต้องทำการทดลองเลี้ยงดูเด็ก ไม่น้อยกว่า ๖ เดือน ภายใต้การสังเกตการณ์ดูแลของพนักงานเจ้าหน้าที่ เว้นแต่ผู้ขอรับเด็กบุญธรรมเป็นญาติสืบสายโลหิตโดยตรงกับเด็ก เช่น ทวด ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา ฯลฯ หรือเป็นบุคคลอื่นที่ถูกต้องกำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติการรับเด็กบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

การจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

เมื่อคณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม หรือคณะอนุกรรมการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม อนุมัติให้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมได้ ผู้ขอรับเป็นบุตรบุญธรรม ต้องดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ภายใน ๖ เดือน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำอนุมัติดังกล่าว โดยควรจดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนท้องที่ที่ผู้ขอรับมีภูมิลำเนาอยู่

บุตรบุญธรรมชาวต่างประเทศ

การยื่นความจำนงขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

๑. ชาวต่างประเทศที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศ ให้ยื่นคำขอผ่านหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือได้รับมอบหมายจากรัฐบาลของประเทศที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนา หรือองค์การสวัสดิการเด็กของประเทศนั้น ซึ่งได้รับอนุญาตจากรัฐบาลของประเทศดังกล่าว ให้ดำเนินการเพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุญธรรมในต่างประเทศ

๒. ชาวต่างประเทศที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศ และมีหลักฐานหนังสือสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวและทะเบียนบ้าน ให้ยื่นคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ (มีทะเบียนบ้านอยู่) ได้แก่ ผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอที่ศูนย์อำนวยความสะดวกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (Child Adoption Centre) และผู้มีภูมิลำเนาในจังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอที่สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด โดยการพิจารณาใช้ระเบียบกฎเกณฑ์เช่นเดียวกับคนที่มีสัญชาติไทย

๓. ชาวต่างประเทศที่มีถิ่นฐานอยู่ชั่วคราวในประเทศไทย และมีหนังสืออนุญาตทำงานจาก กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน มาแสดงและอาศัยอยู่ในประเทศไม่น้อยกว่า ๖ เดือน ก่อนวันยื่นคำขอและมีระยะเวลาสำหรับการทดลองเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทยได้ครบกำหนด ให้ยื่นคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยเอกสารต่างๆ จะต้องได้รับการรับรองจากสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลประจำประเทศไทยของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมนั้นด้วย

คุณสมบัติเบื้องต้นของผู้ขอรับเด็ก

๑. ผู้ขอรับเด็กต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปี บริบูรณ์ และต้องมากกว่าเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม อย่างน้อย ๑๕ ปี

๒. จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมได้ตามกฎหมายของประเทศที่ผู้ขอรับมีภูมิลำเนาอยู่ และจะต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศที่มีความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศ

๓. ผู้ขอรับเด็กที่มีบุตรอยู่ในความอุปการะ ๓ คนขึ้นไป จะต้องมีการพิจารณาคุณสมบัติก่อนรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Special Needs)

การจัดเตรียมเอกสาร

ฝ่ายผู้ขอรับเด็ก

ผู้ขอรับเด็กต้องติดต่อผ่านหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือได้รับมอบหมายจากรัฐบาลของประเทศที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนา หรือองค์การสวัสดิภาพเด็กของประเทศนั้น ซึ่งได้รับอนุญาตจากรัฐบาลของประเทศดังกล่าวให้ดำเนินการของเรื่องบุตรบุญธรรม เพื่อให้ส่งเอกสาร ดังต่อไปนี้

๑. รายงานการศึกษาเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ และครอบครัวของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมพร้อมทั้งรูปถ่ายสภาพบ้านทั้งภายนอกและภายใน

๒. เอกสารรับรองว่าผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม มีคุณสมบัติ และมีความเหมาะสม ที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

๓. เอกสารรับรองว่าจะทำการควบคุมการทดลองเลี้ยงดูเด็ก และส่งรายงานผลการทดลองเลี้ยงดูเด็กพร้อมทั้งรูปถ่ายของเด็กกับบิดามารดาบุญธรรม ให้อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการทราบ ทุกระยะเวลา ๒ เดือน เป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๖ เดือน (เฉพาะในกรณีรับเด็กกำพร้าในความอุปการะของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ / มูลนิธิ ๔ แห่ง หรือในกรณีที่ยกให้กันเองโดยไม่มี ความเกี่ยวข้องทางสายโลหิต)

๔. แบบคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม บธ ๕ (Application for Child Adoption)

๕. สำเนาหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง สำเนาใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือใบสำคัญถิ่นที่อยู่

๖. สำเนาทะเบียนสมรส (กรณีมีการสมรสครั้งก่อน ขอให้มีสำเนาทะเบียนหย่าด้วย) (ทะเบียนสมรสมีอายุเกิน ๖ เดือน)

๗. ใบรับรองแพทย์ ซึ่งแสดงว่ามีร่างกายและจิตใจสมบูรณ์

๘. เอกสารรับรองการทำงานและรายได้

๙. เอกสารรับรองการเงินย้อนไปไม่เกิน ๖ เดือน

๑๐. เอกสารรับรองทรัพย์สิน

๑๑. รูปถ่ายผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และคู่สมรส บุตรในครอบครัว (ถ้ามี) ขนาด ๔.๕x๖ เซนติเมตรซึ่งถ่ายมาแล้วไม่เกิน ๖ เดือน จำนวนคนละ ๔ รูป และรูปถ่ายสภาพบ้านพักอาศัยและภาพภายในบ้านของผู้ขอฯ

๑๒. เอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ของประเทศที่ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมีภูมิลำเนา ซึ่งรับรองว่าผู้นั้นสามารถรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมได้ตามกฎหมายของประเทศนั้น (ในกรณีที่ผู้ขอฯ พักอาศัยอยู่นอกประเทศที่ผู้ขอฯ มีภูมิลำเนาอยู่)

๑๓. เอกสารจากหน่วยงานตรวจคนเข้าเมือง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ของประเทศที่ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมีภูมิลำเนา ซึ่งรับรองว่าการนำเด็กที่จะเป็นบุตรธรรมเข้าประเทศสามารถกระทำได้ตามกฎหมายของประเทศนั้น

๑๔. หนังสือแสดงความยินยอมของคู่สมรส หรือคำสั่งอนุญาตของศาล
แทนการให้ความยินยอมของคู่สมรส (ถ้ามี)

๑๕. สำเนาใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว และสำเนาหนังสือสัญญา
ว่าจ้างงาน (ในกรณีที่ผู้ขอฯ พักอาศัยและทำงานอยู่นอกประเทศที่ผู้ขอฯ มีภูมิลำเนาอยู่)

๑๖. เอกสารรับรองความประพฤติ และความเหมาะสมทั่วไปของผู้ขอรับ
เด็กเป็นบุตรบุญธรรม จากผู้ที่เชื่อถือได้อย่างน้อย ๒ คน

๑๗. ประวัติอาชญากร (จากประเทศกำเนิดและประเทศที่พำนักปัจจุบัน)

๑๘. หนังสือรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขอให้การรับรองว่า เมื่อ
ขั้นตอนการขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเสร็จสิ้นแล้วผู้ขอรับเด็กจะดำเนินการจดทะเบียนรับบุตร
บุญธรรมให้เด็ก ทั้งตามกฎหมายไทยและกฎหมายของประเทศผู้ขอ

เอกสารในข้อที่ ๕-๑๔ จะต้องได้รับการรับรองจากสถานเอกอัครราชทูต
ไทย หรือสถานกงสุลไทย ในประเทศที่ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมีภูมิลำเนา

กรณีที่เอกสารเป็นภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ จะต้องแปลเป็น
ภาษาอังกฤษ หรือภาษาไทย จากสถาบันการแปลภาษาที่ได้รับใบอนุญาต โดยให้แนบเอกสารฉบับ
แปลมาคู่กับเอกสารต้นฉบับจริง

กรณีติดต่อผ่านองค์การสวัสดิภาพเอกชน จะต้องมีส่วนสำเนาใบอนุญาตของ
องค์การ และหนังสือจากหน่วยงานรัฐบาลซึ่งรับรององค์การนั้น ๆ ด้วย

กรณีที่ผู้ขอรับเด็กมีถิ่นที่อยู่ในประเทศอื่น ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางการทูต
กับประเทศไทยต้องอาศัยอยู่และมีระยะเวลาสำหรับทดลองเลี้ยงดูในประเทศที่มีถิ่นที่อยู่ นั้น ไม่น้อย
กว่า ๖ เดือน และจะต้องมีเอกสารหนังสือรับรองถิ่นที่อยู่ ของผู้ขอรับเด็กประกอบการพิจารณาด้วย

ฝ่ายที่จะยกเด็กให้

๑. บัตรประจำตัวประชาชนของบิดามารดาเด็ก

๒. ทะเบียนบ้าน

๓. ทะเบียนสมรส

๔. หนังสือสำคัญการหย่า และบันทึกข้อตกลงการหย่าระบุผู้ใช้อำนาจ
ปกครองเด็ก หรือคำสั่งศาล ระบุว่าฝ่ายใดเป็นผู้มีอำนาจปกครองเด็ก

๕. ในกรณีที่บิดามารดาเด็กไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน และไม่สามารถ
ติดตามตัวบิดาเด็กได้ ให้มารดาเด็กมาสอบข้อเท็จจริงพร้อมพยาน ๒ คน ที่ศูนย์อำนาจการรับ
เด็กเป็นบุตรบุญธรรม หรือที่สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด ที่มารดาเด็กมีภูมิลำเนา
ตามแบบบันทึกสอบปากคำ (ปก.๑๔) รับรองว่า

๕.๑ บิดามารดาเด็กไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน

๕.๒ บิดาเด็กไม่ได้จดทะเบียนรับรองบุตร และได้เลิกร้างกันไป

(ระยะเวลาที่เลิกร้าง)

- ๕.๓ ไม่เคยมีคำพิพากษาให้ผู้ใดเป็นบิดาเด็กที่ถูกต้องตามกฎหมาย
- ๕.๔ ไม่สามารถติดตามบิดาเด็กมาแสดงความยินยอมมอบเด็กได้
๖. หนังสือแสดงความยินยอมของผู้มีอำนาจให้ความยินยอม (แบบ บธ.๖)
๗. หนังสือแสดงความยินยอมของบิดาโดยพฤตินัย (กรณีบิดาเด็กไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับมารดาเด็ก หรือมิได้จดทะเบียนรับรองบุตรเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย)
๘. รูปถ่าย ๔.๕ x ๖ เซนติเมตร ของบิดามารดาเด็กคนละ ๔ รูป รวมทั้งสมาชิกในครอบครัว
๙. เอกสารอื่นๆ (ถ้ามีหรือจำเป็นต้องขอเพิ่ม) เช่น ใบมรณบัตร ใบเปลี่ยนชื่อตัว/ชื่อสกุล ประวัติบิดา มารดาเด็ก เป็นต้น

ฝ่ายเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม

๑. สูติบัตรเด็ก
๒. ทะเบียนบ้านเด็ก
๓. รูปถ่ายเด็กขนาด ๔.๕ x ๖ เซนติเมตร ๔ รูป
๔. หนังสือแสดงความยินยอมของเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม
๕. เอกสารอื่นๆ (ถ้ามีหรือจำเป็นต้องขอเพิ่ม) เช่น ใบเปลี่ยนชื่อตัว/ชื่อสกุล

ขั้นตอนการดำเนินเรื่อง

๑. เมื่อเอกสารหลักฐานต่างๆ ได้ครบสมบูรณ์แล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ (นักสังคมสงเคราะห์) จะพิจารณาว่าผู้ขอรับเด็กมีคุณสมบัติตามกฎหมายหรือไม่ หากพบว่าผู้ขอรับเด็กมีคุณสมบัติเหมาะสม มีฐานะความเป็นอยู่ดี มีอุปนิสัยและความประพฤติดี อาชีพรายได้มั่นคง ฐานะของครอบครัวดีตลอดจนสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจสมบูรณ์ เหมาะสมที่จะรับเด็กไปอุปการะเลี้ยงดูได้ พนักงานเจ้าหน้าที่จะประมวลรายละเอียดต่างๆ เสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อนำเข้าไว้ในบัญชีรอการพิจารณาเด็กซึ่งคณะกรรมการจะพิจารณาเด็ก และพิจารณาคครอบครัวที่เหมาะสมให้กับเด็กตามบัญชีก่อนหลัง

๒. พนักงานเจ้าหน้าที่จะเสนอให้คณะกรรมการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พิจารณาเห็นชอบให้ผู้ขอรับเด็กไปทดลองเลี้ยงดู

๓. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ แจ้งประวัติเด็กพร้อมรูปถ่ายให้ผู้ขอรับเด็กพิจารณาผ่านหน่วยงานหรือองค์กรเอกชนที่ติดต่อเรื่องนี้มา พร้อมกับขออนุมัติวีซ่าเด็กไปยังประเทศที่เป็นภาคี Hague Convention ก่อน

๔. เมื่อผู้ขอแจ้งตอบรับเด็กให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการทราบแล้ว เจ้าหน้าที่จะเสนอเรื่องต่ออธิบดีเพื่ออนุมัติให้ทดลองเลี้ยงดูเด็ก และขออนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อนำเด็กออกไปนอกราชอาณาจักรไทย

ส่วนประเทศที่เป็นภาคี Hague Convention นั้น สำนักงานกลางของประเทศนั้น ๆ จะต้องตอบรับวีซ่าเข้าประเทศของเด็กก่อนที่จะเดินทางมาพบกรรมการฯ ที่ประเทศไทย

๕. เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อนุญาตกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ จะนัดหมายให้ผู้ขอรับเด็กทั้งสองเดินทางมารับการสัมภาษณ์จากคณะกรรมการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมและรับเด็กไปทดลองเลี้ยงดูเป็นเวลาอย่างน้อย ๖ เดือน โดยหน่วยงานที่ให้ความร่วมมือในต่างประเทศ จะทำการทดลองเลี้ยงดูมาให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ๒ เดือนต่อครั้ง เป็นระยะเวลา ๖ เดือน

ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม หรือผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมและคู่สมรสแล้วแต่กรณี ต้องมารับเด็กไปทดลองเลี้ยงดูด้วยตนเองเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี ตามที่คณะกรรมการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเสนอในกรณีดังต่อไปนี้

- เด็กนั้นเดินทางไปยังประเทศที่ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมีภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่โดยชอบด้วยกฎหมายแล้วเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

- ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม เคยได้รับอนุมัติให้จดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมาก่อนแล้วและการขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมครั้งหลังนี้ ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม มีเหตุจำเป็นอันไม่สมควร ที่ไม่สามารถมารับเด็กไปทดลองเลี้ยงดูได้ โดยทำเป็นหนังสือต่ออธิบดีพร้อมทั้งแสดงความจำนงว่าจะออกค่าใช้จ่ายสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่และเด็ก เพื่อจะนำเด็กนั้นไปยังประเทศที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาหรือมีถิ่นที่อยู่

๖. เมื่อทดลองเลี้ยงดูมาครบ ๖ เดือน และมีรายงานผลการทดลองมาครบ ๓ ครั้ง ซึ่งหากปรากฏว่าผลการทดลองเป็นที่น่าพอใจ เด็กอยู่อาศัยกับครอบครัวอย่างมีความสุข พนักงานเจ้าหน้าที่จะสรุปรายงานเสนอคณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณาอนุมัติให้ผู้ขอรับเด็กไปดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามกฎหมายได้

๗. ผู้ขอรับเด็กจะต้องไปดำเนินการขอจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ณ สถานเอกอัครราชทูตไทยหรือสถานกงสุลไทย ที่ผู้ขอรับเด็กมีภูมิลำเนาอยู่ โดยกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ จะมีหนังสือขอความร่วมมือไปยังกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อแจ้งสถานเอกอัครราชทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยรับทราบ พร้อมกันนี้ก็แจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนี้กับผู้ขอรับเด็กได้ทราบเรื่องด้วยพร้อมกัน

กรณีที่ผู้ขอรับเด็กอยู่ประเทศไทย การจดทะเบียนสามารถดำเนินการได้ที่สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ซึ่งเป็นการร้องขอจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมได้ เช่นเดียวกับการขอบุตรบุญธรรมไทย

๘. กระทรวงการต่างประเทศ จะส่งสำเนาภาพถ่ายเอกสารทะเบียนการรับบุตรบุญธรรม (คร.๑๔) จำนวน ๑ ชุด มาให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่าการดำเนินการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมของผู้ขอรับเด็ก (แต่ละราย) ได้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติไว้ทุกประการ และสำหรับผู้ขอรับเด็กที่อยู่ในประเทศไทย เจ้าหน้าที่

ผู้รับผิดชอบจะขอสำเนาภาพถ่ายเอกสารทะเบียนการรับบุตรบุญธรรม (คร.๑๔) จำนวน ๑ ชุด จากผู้ขอรับเด็ก (แต่ละราย) ได้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ ตามกฎหมายแล้ว

กรณีติดต่อขอเด็กที่มีบิดามารดา

ในกรณีชาวต่างชาติ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ไม่อนุญาตให้ติดต่อหาเด็ก ด้วยตนเอง เว้นแต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เช่น เด็กเป็นญาติของคู่สมรสของชาวต่างชาติ

ในกรณีเช่นนี้ จะต้องมีการศึกษาประวัติเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรมโดยละเอียดว่า เด็กดังกล่าวเหมาะสมที่จะไปเป็นบุตรบุญธรรมหรือไม่ ผู้ขอรับเด็กมีเจตนาารมณ์ในการรับบุตรบุญธรรมอย่างแท้จริงหรือไม่ ตลอดจนต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐานของเด็กและบิดามารดาด้วยความรอบคอบ ทั้งนี้เพื่อป้องกันการซื้อขายเด็กซึ่งอาจแอบแฝงมาในรูปของการรับบุตรบุญธรรม

กรณียื่นขอขอรับเด็กจากต่างประเทศ จะไม่อนุญาตให้บิดามารดาเด็กลงนามในหนังสือแสดงความยินยอมของผู้มีอำนาจให้ความยินยอม (บธ.๖) ก่อนที่ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมจะได้รับเอกสารคำขอรับเด็กจากหน่วยงานของประเทศที่ผู้ขอรับเด็กมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่

ปัจจุบันมีหญิงไทยที่สมรสกับชาวต่างชาติ ได้เดินทางมาขอรับเด็กที่เป็นญาติไปเป็นบุตรบุญธรรม เพื่อนำไปอยู่ต่างประเทศด้วย โดยประสงค์จะรับบุตรบุญธรรมแต่เพียงฝ่ายเดียวในฐานะคนไทย เนื่องจากเป็นการดำเนินการที่ง่ายและสะดวกกว่าที่จะให้คู่สมรสต่างชาติร่วมขอด้วย ในกรณีนี้สมควรที่จะยื่นความจำนงขอรับเด็กทั้งคู่ เนื่องจากเด็กจะต้องไปอยู่ภายในบ้านเดียวกันกับคู่สมรสชาวต่างชาตินั้นด้วย ซึ่งยังไม่เคยได้รับการรับรอง คุณสมบัติจากประเทศของคู่สมรสต่างชาติ ว่าเหมาะสมที่จะอุปการะเด็กหรือไม่ และนอกจากนี้หากคู่สมรสชาวต่างชาติไม่ได้ขอรับเด็กด้วย เด็กอาจไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าประเทศ หรือไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ในประเทศนั้น เป็นต้น

วิเคราะห์แนวปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วย การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม^๑

ชูเกียรติ สุวรรณรังษี^๒

บทนำ

ก่อนที่จะมีการตราพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ออกมาบังคับใช้นั้น ผู้จะเป็นบุตรบุญธรรมไม่ว่าจะมีอายุมากน้อยเพียงใดต้องดำเนินการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่บัญญัติแต่เฉพาะคุณสมบัติของผู้รับบุตรบุญธรรม สำหรับความยินยอมของผู้ที่จะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับทั้งสองฝ่าย สิทธิของผู้รับบุตรบุญธรรมและของบุตรบุญธรรม การจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม การเลิกรับบุตรบุญธรรม เมื่อตกลงยินยอมพร้อมใจกันทุกฝ่ายตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ก็ต้องไปดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘ ให้เสร็จการ

ในการตราพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้ระบุเหตุผลว่า “เนื่องจากการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมซึ่งแต่เดิมเคยจำกัดอยู่เฉพาะในระหว่างเครือญาติและผู้รู้จักคุ้นเคยกันนั้น บัดนี้ได้แพร่ขยายออกไปสู่บุคคลภายนอกอื่น ๆ ทั้งคนไทยและคนต่างด้าว สมควรกำหนดเงื่อนไขและวิธีการในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไว้เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรมโดยคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญและป้องกันการค้าเด็กในรูปของการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมและเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของบิดามารดาที่แท้จริงของเด็ก ตลอดจนประโยชน์ของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม” ทั้งนี้ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมขึ้นเป็นการเฉพาะเพิ่มเติมจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

การรับบุตรบุญธรรมของต่างประเทศ

๑. การรับบุตรบุญธรรมของเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law หรือระบบจารีตธรรม กล่าวคือ จะยึดถือจารีตประเพณีและแนวคำพิพากษาของศาลสูงในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี กฎหมายต่าง ๆ ที่บัญญัติขึ้นเกิดจากแนวทางการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทในคดี สำหรับกฎหมายว่าด้วยการรับบุตรบุญธรรมนั้นได้บัญญัติขึ้นครั้งแรกในปี ๑๙๒๖ คือ Adoption of Children Act 1926 เนื่องจากภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ เด็กกำพร้ามีจำนวนมากขึ้น และต่อมาได้มีการปฏิรูป Adoption of Children Act 1926 ขึ้นใหม่ คือ Children Act 1975 แต่ไม่ได้มีการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้ในทันที ด้วยเหตุองค์ประกอบหลายประการที่สร้างความยุ่งยาก

^๑ ผลงานทางวิชาการเพื่อประเมินให้ดำรงตำแหน่งนิติกร ๕ ชช.

^๒ รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษากฎหมายกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

และต้องใช้จ่ายงบประมาณค่อนข้างสูง รวมทั้งการตั้งองค์กรเอกชนหรือองค์กรท้องถิ่นเกี่ยวกับการรับบุตรบุญธรรมต้องอาศัยระยะเวลาพอสมควร จนในที่สุดก็สามารถบังคับใช้บทบัญญัติทั้งหมดของ Children Act 1975 ได้โดยนำมารวมกับ Adoption Act 1976 ในภายหลัง ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการรับบุตรบุญธรรมของประเทศอังกฤษที่มีผลบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน กฎหมายการรับบุตรบุญธรรมดังกล่าวของอังกฤษไม่ได้บัญญัติถึงเกณฑ์อายุขั้นสูงของผู้จะรับบุตรบุญธรรมไว้ แต่องค์กรรับบุตรบุญธรรมเอกชน (Adoption Agency) หรือศาลก็มักจะมีคำสั่งไม่ให้บุคคลที่มีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไปเป็นผู้รับบุตรบุญธรรม และในบางกรณีบุคคลที่มีอายุ ๓๕ ปีขึ้นไป ศาลก็มักจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้เป็นผู้รับบุตรบุญธรรม เนื่องจากคำนึงถึงสุขภาพของผู้รับบุตรบุญธรรมแม้จะไม่มีกฎหมายบัญญัติถึงเรื่องสุขภาพของผู้จะรับบุตรบุญธรรมไว้ แต่องค์กรรับบุตรบุญธรรมเอกชน (Adoption Agency) จะต้องขอรายงานด้านสุขภาพหรือใบรับรองแพทย์จากผู้จะรับบุตรบุญธรรมจนเป็นบรรทัดฐาน

การรับบุตรบุญธรรมตามกฎหมายอังกฤษ จะมีผลสมบูรณ์ต่อเมื่อศาลได้พิจารณาคำขอ รับบุตรบุญธรรมและมีคำสั่งให้มีการรับบุตรบุญธรรม ซึ่งในการพิจารณาคำขอรับบุตรบุญธรรมนั้น ศาลจะต้องพิจารณารายละเอียดทั้งด้านผู้จะรับบุตรบุญธรรม และเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรมด้วยว่ามีความเหมาะสมที่จะให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต่อไปหรือไม่ โดยพิจารณาองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ

(๑) บิตามารดาของเด็กรวมทั้งผู้ปกครองของเด็กในแต่ละกรณี มีความเข้าใจเป็นอย่างดีถึงผลที่จะตามมาภายหลังที่ตนได้ให้ความยินยอมให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมอย่างไม่มีเงื่อนไข

(๒) ต้องปรากฏว่าการรับบุตรบุญธรรมหรือการให้ความยินยอมนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นโดยมีการจ่ายเงินหรือให้รางวัลอย่างใด ๆ

(๓) การรับบุตรบุญธรรมนั้นจะต้องมีขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์แก่สวัสดิภาพของเด็กเท่านั้น^๗

การพิจารณาองค์ประกอบทั้ง ๓ ประการดังกล่าวนี้ ศาลจำเป็นที่จะต้องอาศัยข้อมูลรายละเอียดจากองค์กรที่มีหน้าที่ให้บริการทางด้านนี้ (Adoption Service) กล่าวคือองค์กรเอกชนเพื่อการรับบุตรบุญธรรม (Adoption Agencies) หรือจากเจ้าหน้าที่ประจำท้องถิ่น (Local Authority) มีองค์กรเอกชนหลายองค์กร ที่มีบทบาทช่วยเหลือรัฐในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมาเป็นเวลานาน เช่น องค์กร The Catholic Children's Society, Church of England หรือ Children's Society เป็นต้น องค์กรเหล่านี้มีทั้งองค์กรระดับชาติและระดับท้องถิ่น และเป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นมาโดยไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร ทั้งต้องดำเนินการภายใต้กฎเกณฑ์ของ The Adoption Agency Regulation 1983 องค์กรเอกชนดังกล่าว จะต้องมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่อย่าง

^๗ The Adoption Act 1976 Sections 6,16 and 24(2).

มีประสิทธิภาพ เช่น มีหน้าที่ทำความเข้าใจและให้คำแนะนำเกี่ยวกับเด็กและผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรมว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะรับบุตรบุญธรรมได้หรือไม่ ให้คำแนะนำทำความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม ให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำจัดให้มีการตรวจร่างกายเด็ก จัดเตรียมข้อมูลประวัติของเด็กและข้อมูลของผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรม รวมทั้งไปเยี่ยมเยียนเด็กภายหลังที่ถูกส่งตัวไปพักอาศัยอยู่กับผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรม ก่อนที่จะมีการพิจารณาคำขอรับบุตรบุญธรรม เป็นต้น

๒. การรับบุตรบุญธรรมของประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นได้รับอิทธิพลระบบกฎหมาย Civil Law จากหลายประเทศ โดยเฉพาะจากประเทศเยอรมนี และประเทศฝรั่งเศส สำหรับกฎหมายว่าด้วยการรับบุตรบุญธรรมของประเทศญี่ปุ่น ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งซึ่งจะต้องเป็นการรับผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรมเท่านั้น ไม่สามารถรับผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้วเป็นบุตรบุญธรรมได้ รวมทั้งผู้ปกครองก็สามารถรับผู้เยาว์ที่อยู่ในความปกครองของตนเป็นบุตรบุญธรรมของตนได้ ผู้จะรับบุตรบุญธรรมจะมีสถานภาพโสดหรือทำการสมรสแล้วได้ทั้งนั้น การรับผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรมจะต้องทำคำร้องต่อศาลครอบครัวและเยาวชน (Family Court) เพื่อให้มีคำสั่งรับบุตรบุญธรรม การรับบุตรบุญธรรมจึงจะมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย กฎหมายประเทศญี่ปุ่นได้แบ่งการรับบุตรบุญธรรมไว้เป็น ๒ ประเภท คือ การรับบุตรบุญธรรมแบบทั่วไป และการรับบุตรบุญธรรมแบบพิเศษ

การรับบุตรบุญธรรมแบบทั่วไป ประมวลกฎหมายแพ่งญี่ปุ่นได้กำหนดคุณสมบัติผู้รับบุตรบุญธรรมต้องเป็นบุคคลผู้บรรลุนิติภาวะแล้วและผู้เป็นบุตรบุญธรรมต้องเป็นผู้เยาว์เท่านั้น ผู้รับบุตรบุญธรรมไม่สามารถรับบุคคลผู้บรรลุนิติภาวะหรือบุคคลที่มีอายุแก่กว่าตนเป็นบุตรบุญธรรม ในการรับผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรมจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์ หากผู้เยาว์มีผู้แทนโดยชอบธรรมหลายคน มีบิดามารดาและผู้ปกครอง การรับบุตรบุญธรรมจะต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลเหล่านั้นทุกคน ถ้าผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมมีอายุเกินกว่า ๑๕ ปีบริบูรณ์ การรับบุตรบุญธรรมจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมนั้นด้วย นอกจากนี้ถ้าผู้ที่จะรับบุตรบุญธรรมเป็นผู้ทำการสมรสแล้วและมีคู่สมรสอยู่ การรับบุตรบุญธรรมต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรสของตน เว้นแต่จะเป็นการรับบุตรบุญธรรมร่วมกับคู่สมรสหรือกรณี queคู่สมรสไม่สามารถแสดงเจตนาให้ความยินยอมได้ การรับบุตรบุญธรรมร่วมกับคู่สมรสหรือกรณี queคู่สมรสไม่สามารถแสดงเจตนาให้ความยินยอมได้^๔

การรับบุตรบุญธรรมแบบพิเศษ หมายถึง การรับบุตรบุญธรรมของบุคคลที่เป็นญาติตามสายโลหิตเดียวกัน จะมีผลสมบูรณ์ต่อเมื่อได้ผ่านความเห็นชอบจากศาล นอกจากนี้กฎหมายยังได้กำหนดคุณสมบัติของผู้จะรับบุตรบุญธรรมและผู้จะเป็นบุตรบุญธรรมไว้ กล่าวคือ ผู้รับบุตรบุญธรรมต้องเป็นผู้ทำการสมรสแล้วและยังมีคู่สมรสอยู่ โดยที่คู่สมรสอีกฝ่ายจะรับบุตรบุญธรรมของตนเป็นบุตรบุญธรรมก็ได้ และผู้รับบุตรบุญธรรมจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ โดยมีได้กำหนดข้อจำกัดว่าคู่สมรสต้องมีอายุเท่าใด ส่วนผู้เป็นบุตรบุญธรรมจะต้อง

^๔ The Civil Code of Japan Article 797.

เป็นผู้เยาว์ที่มีอายุไม่เกิน ๖ ปีบริบูรณ์ ในขณะที่มีคำขอต่อศาลให้มีการรับบุตรบุญธรรม แต่อาจรับผู้เยาว์ที่มีอายุไม่เกิน ๘ ปีบริบูรณ์เป็นบุตรบุญธรรมได้ถ้าผู้เยาว์นั้นอยู่ในความดูแลของผู้จะรับบุตรบุญธรรมในฐานะผู้ปกครองมาตั้งแต่ก่อนจะมีอายุครบ ๖ ปีบริบูรณ์^๔ และการรับผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรมต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดาของผู้เยาว์นั้นด้วย เว้นแต่กรณีที่บิดาหรือมารดาไม่สามารถแสดงเจตนาให้ความยินยอมได้ หรือบิดาหรือมารดาที่กระทำทารุณต่อบุตรหรือประสงค์ร้ายต่อบุตร หรือเหตุผลอื่นใดที่เป็นปฏิปักษ์อย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สุขของบุตร การรับบุตรบุญธรรมก็สามารถทำได้โดยปราศจากความยินยอมของบิดาหรือมารดาดังกล่าว^๖

การรับบุตรบุญธรรมของไทย

การรับบุตรบุญธรรมของไทยต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับการรับบุตรบุญธรรม ปรากฏอยู่ในลักษณะ ๒ หมวด ๔ อาจเรียกได้ว่าเป็นกฎหมายแม่บทในการรับบุตรบุญธรรม โดยกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรับบุตรบุญธรรมเป็นแนวทางปฏิบัติ ซึ่งแม้จะมีพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ใช้บังคับแล้ว แต่หลักเกณฑ์กว้าง ๆ ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ยังคงใช้บังคับควบคู่ไปกับพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อมุ่งคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรมเป็นสำคัญ บทบัญญัติเรื่องนี้อยู่ในมาตรา ๑๕๙๘/๑๙ - ๑๕๙๘/๓๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ไว้เป็นแนวทางในการรับบุตรบุญธรรม แต่หลักเกณฑ์ที่กล่าวนี้ยังมีปัญหาที่เป็นอุปสรรคและข้อขัดคิดทางกฎหมายในหลายกรณี กล่าวคือ

(๑) บทบัญญัติมาตรา ๑๕๙๘/๑๙ “บุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีจะรับบุคคลอื่นเป็นบุตรบุญธรรมก็ได้ แต่ผู้นั้นต้องมีอายุแก่กว่าผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมอย่างน้อยสิบห้าปี” ซึ่งเห็นได้ว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้กำหนดเกณฑ์อายุชั้นสูงของผู้จะรับบุตรบุญธรรมไว้ บัญญัติไว้แต่เฉพาะเกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้จะรับบุตรบุญธรรมเท่านั้นว่าต้องเป็นบุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ ผู้เขียนเห็นว่าควรที่จะกำหนดเกณฑ์อายุชั้นสูงของผู้จะรับบุตรบุญธรรมไว้ด้วย เนื่องจากการที่จะเป็นผู้รับบุตรบุญธรรมได้นั้น ต้องพิจารณาถึงความสามารถในการอุปการะเลี้ยงดูและการให้ความผาสุกแก่ผู้จะเป็นบุตรบุญธรรมได้และควรเป็นไปด้วยความต่อเนื่อง อีกทั้งต้องเป็นผู้มีความพร้อมในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจในระดับที่สามารถทำหน้าที่เป็นเสมือนบิดามารดาของผู้จะเป็นบุตรบุญธรรมได้ ตลอดจนสามารถคุ้มครองดูแลบุตรบุญธรรมโดยเฉพาะผู้เยาว์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็กที่เป็นบุตรบุญธรรม จึงสมควรที่จะเพิ่มเติมเนื้อหาในเรื่องเกณฑ์อายุชั้นสูงของผู้จะรับบุตรบุญธรรม โดยอาจกำหนดอายุชั้นสูงไว้ว่าจะต้องเป็นบุคคลที่มีอายุไม่เกิน ๕๐ ปีบริบูรณ์ หรืออาจจะกำหนดอายุชั้นสูงในช่วงอื่นตามที่พิจารณาเห็นสมควรก็ได้

^๔ The Civil Code of Japan Article 817 - 5.

^๖ The Civil Code of Japan Article 817 - 6.

นอกจากนี้ การที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติว่า “ผู้ที่รับบุคคลอื่นเป็นบุตรบุญธรรมจะต้องมีอายุแก่กว่าผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมอย่างน้อยสิบห้าปี” น่าจะเป็นการจำกัดสิทธิของผู้จะรับบุตรบุญธรรมในกรณีคู่สมรสที่มีลูกติดมาด้วย เมื่อทำการสมรสใหม่และคู่สมรสใหม่อายุแก่กว่าลูกของคู่สมรสผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมไม่ถึงสิบห้าปีอย่างนี้คู่สมรสใหม่ไม่สามารถรับบุตรของคู่สมรสเป็นบุตรบุญธรรมได้เลย ทั้งที่การรับบุตรที่ติดคู่สมรสเป็นบุตรบุญธรรมเป็นผลดีแก่ผู้จะเป็นบุตรบุญธรรม แต่ต้องถูกจำกัดด้วยเกณฑ์อายุดังกล่าว เมื่อมีข้อจำกัดเช่นว่านี้จึงควรมีบทบัญญัติเป็นข้อยกเว้นให้มีการรับบุตรบุญธรรมประเภทนี้ได้แม้มีอายุแก่กว่าผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมน้อยกว่าสิบห้าปีก็ตาม โดยอาจนำแนวความคิดหรือแนวปฏิบัติในการรับบุตรบุญธรรมของประเทศอังกฤษ ที่กำหนดให้ศาลพิจารณาโดยต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือผู้เยาว์เป็นสำคัญก็ได้

(๒) มาตรา ๑๕๙๘/๒๑ วรรคหนึ่ง “การรับผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรมจะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของบิดาและมารดาของผู้จะเป็นบุตรบุญธรรม ในกรณีที่บิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งตายหรือถูกถอนอำนาจปกครองต้องได้รับความยินยอมของมารดาหรือบิดาซึ่งยังมีอำนาจปกครอง”

ประเด็นสำคัญในเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มิได้กำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้เยาว์ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมไว้ กำหนดแต่เพียงอำนาจความยินยอมของบิดาและมารดาตามสายโลหิตให้ตัดสินใจเองว่าจะมอบบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมของผู้ใด ทั้งนี้คงเพราะเหตุผลที่ว่า “ไม่มีพ่อแม่คนใดที่จะตัดใจยกลูกในไส้ให้ใครได้ง่าย ๆ” ซึ่งเหตุผลดังกล่าวอาจจะใช้ไม่ได้กับบางสถานการณ์ มาตรานี้จึงน่าจะได้รับการทบทวนโดยมิให้สิทธิการให้ความยินยอมของบิดามารดาแต่เพียงอย่างเดียวจนกลายเป็นละเลยประโยชน์สูงสุดของเด็กซึ่งน่าจะกำหนดห้ามบิดาและมารดาหรือบิดาหรือมารดา แล้วแต่กรณี แสดงเจตนาให้ความยินยอมยกบุตรให้เป็นบุตรบุญธรรมของผู้อื่นมิได้ เนื่องจากต้องการให้เด็กได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากผู้เป็นบิดามารดาตามธรรมชาติที่ควรจะเป็น แต่ทั้งนี้ อาจกำหนดข้อยกเว้นไม่ให้นำหลักนี้ใช้บังคับกับกรณีที่บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดาที่ไม่อาจเลี้ยงดูเด็กในห้วงเวลานั้นได้ด้วยเหตุผลความจำเป็นทางสภาพร่างกาย จิตใจ สุขภาพ หรือฐานะทางเศรษฐกิจและได้มอบเด็กนั้นให้แก่ทางราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องดูแลเด็กแทน ก็ให้สามารถทำได้โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงว่าเด็กนั้นมีอายุไม่ครบสิบสองสัปดาห์แล้วหรือไม่

ส่วนการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่ตราใช้บังคับสืบเนื่องจากการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมซึ่งแต่เดิมเคยจำกัดอยู่เฉพาะในระหว่างเครือญาติและผู้รู้จักคุ้นเคย ได้แพร่ขยายออกไปสู่บุคคลภายนอกอื่น ๆ ทั้งคนไทยและคนต่างด้าว การกำหนดเงื่อนไขและวิธีการในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไว้เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของเด็ก ป้องกันการค้าเด็กในรูปของการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของบิดามารดาที่แท้จริงของเด็ก ตลอดจนประโยชน์ของผู้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม แต่จากการศึกษาพระราชบัญญัตินี้ทั้งฉบับเพื่ออธิบายแนวทางในการปฏิบัติ ได้พบประเด็นปัญหาที่สมควรได้รับการแก้ไขปรับปรุง

หรือเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินี้ให้สมบูรณ์สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการณ์ของการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป

ปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศและพิธีสารเลือกรับต่อท้ายอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่องการค้าเด็ก การค้าประเวณีและสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก ซึ่งกำหนดให้รัฐภาคีต้องบัญญัติให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดอาญาของรัฐ รวมถึงกำหนดให้เป็นความผิดที่ต้องรับโทษในราชอาณาจักรได้แม้กระทำนอกราชอาณาจักรหากผู้กระทำความผิดเป็นคนไทยหรือเป็นคนต่างด้าวและรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย นอกจากนี้ในเรื่องของการรับรองบุตรบุญธรรมซึ่งตามหลักการแล้วมีความประสงค์จะให้คนไทยด้วยกันเองรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมากกว่าให้เป็นชาวต่างชาติ แต่ก็พบปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดต่าง ๆ ในเรื่องค่านิยม ความเชื่อและวัฒนธรรมของไทย ได้แก่ คนไทยจะไม่นิยมรับเด็กที่มีสภาพผิดปกติ พิการหรือป่วย หรือเมื่อรับไปแล้วได้สังเกตเห็นหนึ่งเกิดมีบุตรของตนเองหรือรู้สึกว่าเป็นภาระไม่อยากจะเลี้ยงอีกต่อไปก็จะนำเด็กกลับมาคืนที่สถานสงเคราะห์ ซึ่งกรณีดังกล่าวยังไม่มียกเว้นของกฎหมายที่จะเป็นกรอบหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติเพื่อให้การปกป้องและคุ้มครองสิทธิของเด็ก อีกทั้งยังไม่ครอบคลุมถึงกรณีรับรองบุตรบุญธรรมโดยแอบแฝงเพื่อประโยชน์ในการค้ามนุษย์ กล่าวคือ ไม่ได้กำหนดเป็นความผิดกรณีของผู้ที่กระทำความผิดเป็นคนกลางในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยใช้วิธีการชู้เชียว หลอกหลวงหรือกระทำการชักจูงโดยให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนหรือกระทำการชักจูงโดยมิชอบประการอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมของบุคคลที่เกี่ยวข้องในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ที่ยังไม่มีการบัญญัติบทลงโทษสำหรับการกระทำดังกล่าว ไว้เป็นการเฉพาะอันเป็นปัญหาและได้นำมาวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอในประเด็น ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศซึ่งเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ ไม่ว่าเด็กนั้นจะมีสัญชาติไทยหรือไม่ หากได้กระทำตามกฎหมายในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมของประเทศที่มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมและได้รับการรับรองว่าถูกต้องโดยหน่วยงานซึ่งมีอำนาจของประเทศดังกล่าวว่าได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาข้างต้นแล้ว จะให้ถือว่าได้รับการรับรองการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทยด้วยหรือไม่ และหากบุคคลเหล่านั้นเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร หรือได้ รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมของไทยหรือไม่อย่างไร ซึ่งสมควรปรับปรุงพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้ครอบคลุมในประเด็นเหล่านี้เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างของกฎหมาย อีกทั้งเป็นการอนุวัติการตามภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศและพิธีสารเลือกรับต่อท้ายอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง การค้าเด็ก การค้าประเวณี และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กอีกด้วย

(๒) กรณีมีบุคคลกระทำความผิดเป็นคนกลางในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมซึ่งอาจจะกระทำโดยการชู้เชียว หลอกหลวง หรือกระทำการโดยไม่ชอบอย่างใด ๆ เพื่อให้ได้ความยินยอมจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยได้รับค่าตอบแทนเป็น

เงินหรือประโยชน์อื่นใด ควรห้ามมิให้กระทำการดังกล่าว และกำหนดเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ในกฎหมาย เพื่อป้องกันและแก้ไขการกระทำเช่นว่านั้นมีให้มีการแสวงหาประโยชน์จากการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมอันอาจเป็นการค้ำมนุษย์ โดยกำหนดให้ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร แม้ผู้กระทำความผิดจะได้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักร

(๓) การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม อาจเกี่ยวข้อเชื่อมโยงกับกฎหมายอื่นหลายฉบับโดยเฉพาะพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการเลี้ยงดูเด็ก ทั้งนี้เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีและเหมาะสมกับวัย จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้มีการตรวจสอบความสามารถในการเลี้ยงดูเด็กให้ได้มาตรฐานขั้นต่ำตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบกับการทดลองเลี้ยงดูตามกฎหมายนี้อีกทางหนึ่งด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็กเป็นสำคัญ

(๔) ระยะเวลาที่กำหนดให้ผู้จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไปจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำอนุมัติของคณะกรรมการรับบุตรบุญธรรมหรือนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง โดยไม่มีการขยายระยะเวลาดังกล่าวได้เลยน่าจะเป็นการเคร่งครัดจนเกินไป อันอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อเด็กมากกว่า และหากในกรณีที่เกิดเหตุจำเป็นอย่างยิ่งที่ทำให้ผู้จะรับบุตรบุญธรรมไม่อาจไปจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมได้ โดยกฎหมายถือว่าสละสิทธิการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมย่อมไม่เป็นธรรมต่อผู้นั้น จึงควรแก้ไขระยะเวลาดังกล่าวให้ขยายออกไปได้ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

(๕) กรณีผู้รับบุตรบุญธรรมประสงค์จะเลิกรับบุตรบุญธรรม ถ้าหากบุตรบุญธรรมยังไม่บรรลุนิติภาวะ น่าจะมีการแก้ไขปัญหาโดยคนกลางที่เป็นนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือบุคคลที่ได้รับการร้องขอ ให้มีการปรึกษาเยียวยาและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับบุตรบุญธรรมกับบุตรบุญธรรมเสียก่อน และการเลิกรับบุตรบุญธรรมควรจะเป็นทางออกสุดท้ายซึ่งไม่อาจเยียวยาแก้ไขสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันได้แล้ว จึงควรเพิ่มเติมเนื้อหาในเรื่องดังกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

บทสรุป

กล่าวโดยสรุป เจื่อนไขในการรับบุตรบุญธรรมของไทยตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ และตามพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ผู้เขียนเห็นว่ากฎหมายไทยได้บัญญัติหลักกฎหมายที่เป็นหลักการสำคัญของการรับบุตรบุญธรรมไว้ โดยมีความเหมือนหรือคล้ายกับกฎหมายต่างประเทศอยู่หลายประการด้วยกัน และอาจจะมีบางหลักการที่บัญญัติไว้แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามเห็นว่าหลักกฎหมายต่างประเทศบางประเด็นก็มีความเหมาะสมที่กฎหมายไทยน่าจะนำมาปรับใช้ในการแก้ไขเพิ่มเติมหลักกฎหมายเกี่ยวกับเจื่อนไขในการรับบุตรบุญธรรมให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นได้ อันจะเป็นผลดีและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็กเป็นสำคัญและจะเป็นการป้องกันการค้าเด็กในรูปของการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมได้อีกทางหนึ่งด้วย.

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กองนิติการ. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (๒๕๕๘). ข้อปฏิบัติราชการว่าด้วยการให้บริการประชาชนและรวมกฎหมายกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. กรุงเทพมหานคร. เทพเพ็ญวานิสย์.
- _____. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (๒๕๕๘). คำอธิบายพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖. กรุงเทพมหานคร. เทพเพ็ญวานิสย์.
- ก่อ สวัสดิพานิชย์. (๒๕๑๙). ความสัมพันธ์ในครอบครัว. กรุงเทพมหานคร. วัฒนาพานิช.
- จิตติ ติงศภัทย์. (๒๕๓๐). กฎหมายลักษณะครอบครัว รวมหมายเหตุท้ายคำพิพากษาฎีกา. กรุงเทพฯ มหานคร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชาติชาย อัครวิบูลย์และสมบูรณ์ ชัยเดชสุริยะ. (๒๕๒๕). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ว่าด้วยครอบครัว (ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. ๒๕๑๙). กรุงเทพมหานคร. นิติบรรณการ.
- โชค จารุจินดา. (๒๕๑๖). กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัว. กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประสพสุข บุญเดช. (๒๕๓๕). คำอธิบายกฎหมายครอบครัว. กรุงเทพมหานคร. รุ่งเรืองธรรม.
- _____. (๒๕๓๙). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ว่าด้วยครอบครัว. กรุงเทพมหานคร. นิติบรรณการ.
- _____. (๒๕๕๘). รวมคำบรรยายวิชาครอบครัวของเนติบัณฑิตยสภา. กรุงเทพมหานคร. จีรัชการพิมพ์.
- พรชัย เอื้อวิริยวงศ์. (๒๕๕๐). วิเคราะห์คำพิพากษาศาลฎีกา ๒๕๓๗ – ๒๕๓๙. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์บริการส่งเสริมงานตุลาการ.
- ไพโรจน์ กัมพูสิริ. (๒๕๕๖). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ครอบครัว. กรุงเทพมหานคร. นิติธรรม.
- วิยะดา สมสวัสดิ์. (๒๕๕๖). กฎหมายครอบครัว. กรุงเทพมหานคร. วิทยุชน.
- ทองเปลว ชัยภูมิ. (๒๕๗๘). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ (ครอบครัว). นิติบรรณการ.

รศ.ดร. เอกบุตร. (๒๕๓๙). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ว่าด้วย
ครอบครัวบิดามารดาและบุตร.กรุงเทพมหานคร.วิญญูชน.

ศรี มลิลลา. (๒๕๑๖).คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยครอบครัว.กรุงเทพ
มหานคร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สหัส สิงหวิริยะ. (๒๕๓๔).คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ และ
พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๐)
ว่าด้วยครอบครัว.กรุงเทพมหานคร. นิติบรรณการ.

วิทยานิพนธ์

ไกรกฤษ ทุมโมษิต.(๒๕๑๙).บุตรบุญธรรม.วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต.คณะนิติศาสตร์.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อาจารย์ มีอินทร์เกิด.(๒๕๕๑).เงื่อนไขในการรับบุตรบุญธรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต.คณะนิติศาสตร์.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม.

The Adoption Act 1976.

The Civil Code of Japan.

อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือเรื่องการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ
(Convention on Protection of Children and Co-Operation in Respect of Intercountry Adoption)*

ความนำ

การรับบุตรบุญธรรมเป็นเรื่องที่รู้จักคุ้นเคยและกล่าวถึงกันทั่วไป โดยเฉพาะที่ปรากฏในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ว่าด้วย ครอบครัว^๑ เมื่อประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้ให้ความสำคัญในการให้ความคุ้มครองเด็กและสตรีมากขึ้นตามลำดับ การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมจึงเป็นเรื่องหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจและนำมาเป็นประเด็นสำคัญในการให้ความคุ้มครองเด็ก ทั้งนี้เนื่องจากการรับบุตรบุญธรรมนั้นไม่ได้จำกัดเฉพาะการรับบุตรบุญธรรมในระหว่างคนชาติเดียวกันในประเทศเดียวกันเท่านั้น แต่ยังมี การรับบุตรบุญธรรมในระหว่างคนต่างสัญชาติต่างรัฐกันอยู่อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมจากประเทศกำลังพัฒนาและประเทศโลกที่สาม

เมื่ออนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือเรื่องการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ (Convention on Protection of Children and Co-Operation in Respect of Intercountry Adoption) มีผลบังคับใช้^๒ การรับบุตรบุญธรรมระหว่างคนต่างสัญชาติซึ่งแต่เดิมเคยเป็นเรื่องที่อยู่ภายใต้ความสัมพันธ์ในทางระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล กลายเป็นเรื่องที่อยู่ทั้งภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศแผนกบุคคล (International Private Law) และแผนกคดีเมือง (Public International Law)

อนุสัญญาฉบับนี้มีการตกลงกันระหว่างประเทศคู่สัญญาในประเด็นสำคัญ ๆ หลายประเด็น ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์และขอบเขตของอนุสัญญา

๒. เงื่อนไขในการรับบุตรบุญธรรมภายใต้อนุสัญญา

* ที่มา: ชาตชาย เศรษฐสุนัน, บทความเพื่อการจัดทำหนังสือว่าด้วยการชดกันแห่งกฎหมายของ ศ.คะนิง ภาไชย ในปีพ.ศ. ๒๕๔๙. สืบค้นได้จาก <http://www.archanwell.org>. วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๒.

^๑ ลักษณะ ๒ บิดามารดากับบุตร หมวด ๕ บุตรบุญธรรม มาตรา ๑๕๙๘/๑๙ - ๑๕๙๘/๓๗

^๒ อนุสัญญาฉบับนี้ แบ่งเป็น ๗ ส่วน คือ

(๑) ขอบเขตของอนุสัญญา (Scope of the Convention)

(๒) เงื่อนไขในการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ (Requirements for Intercountry Adoptions)

(๓) องค์กรกำกับดูแลกลางดูแลและการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ (Central Authorities and Accredited Bodies)

(๔) กระบวนการในการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ (Procedural Requirements in Intercountry Adoption)

(๕) การยอมรับและผลของการรับบุตรบุญธรรม (Recognition and Effects of the Adoption)

(๖) บททั่วไป (General Provisions)

(๗) บทส่งท้าย (Final Clauses)

๓. องค์การภายในประเทศที่ทำหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอนุสัญญา
๔. กระบวนการในการรับบุตรบุญธรรม
๕. การยอมรับและผลการรับบุตรบุญธรรมในระหว่างประเทศคู่สัญญา

๑. วัตถุประสงค์และขอบเขตของอนุสัญญา

อนุสัญญานี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรการให้ความคุ้มครองแก่เด็กว่า ในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศนั้น เด็กจะได้รับประโยชน์แก่อย่างแท้จริงและได้รับการเคารพสิทธิขั้นพื้นฐานตามกฎหมายระหว่างประเทศ โดยประเทศคู่สัญญาจะร่วมมือระหว่างกันวางระบบการรับบุตรบุญธรรม เพื่อให้แน่ใจว่ามาตรการที่ได้กำหนดขึ้นนั้น จะเป็นการช่วยเหลือและป้องกันการลักพาตัว (abduction) การขาย (sale) และการลักลอบค้าเด็ก (traffic in children) และมีมุ่งหมายว่าการสร้างหลักประกันการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในประเทศคู่สัญญาจะได้รับการปฏิบัติตามเงื่อนไขภายใต้อนุสัญญานี้^๓

อนุสัญญานี้ครอบคลุมเฉพาะการรับบุตรบุญธรรมที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับบุตรบุญธรรมกับเด็กในลักษณะถาวรเท่านั้น และใช้กับกรณีที่เด็กพำนักอาศัยอยู่เป็นประจำในประเทศคู่สัญญาประเทศใดประเทศหนึ่ง (ประเทศผู้ส่ง: the State of origin) ที่เคยพำนักอาศัย กำลังพักอาศัย หรือได้รับการส่งไปยังประเทศคู่สัญญาอีกประเทศหนึ่ง (ประเทศผู้รับ: the receiving State) และครอบคลุมทั้งกรณีที่มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในประเทศผู้ส่งโดยคู่สมรสหรือผู้ที่พำนักอาศัยเป็นประจำในประเทศผู้รับ หรือ กรณีต้องการรับบุตรบุญธรรมในประเทศผู้รับหรือประเทศผู้ส่ง^๔

นอกจากนี้ อนุสัญญานี้ได้กำหนดข้อจำกัดเรื่องอายุของเด็กในการรับเป็นบุตรบุญธรรม โดยการรับบุตรบุญธรรมต้องดำเนินการก่อนที่เด็กจะอายุครบ ๑๘ ปี^๕

๒. เงื่อนไขในการรับบุตรบุญธรรมภายใต้อนุสัญญา

ภายใต้อนุสัญญานี้ได้กำหนดเงื่อนไขในการรับบุตรบุญธรรมของประเทศผู้ส่ง และประเทศผู้รับไว้ ดังนี้

๒.๑. เงื่อนไขสำหรับประเทศผู้ส่ง^๖

ประเทศผู้ส่งอนุญาตให้มีการรับบุตรบุญธรรมและการรับบุตรบุญธรรมนั้นเป็นประโยชน์แก่เด็ก โดยประเทศผู้ส่งต้องจัดให้มีบุคคล สถาบัน หรือผู้มีอำนาจในการอนุญาตให้รับบุตรบุญธรรมที่สามารถให้คำปรึกษาและให้ข้อมูลที่จำเป็นต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องผลกระทบจากการให้ความยินยอม ไม่ว่าจะการรับบุตรบุญธรรมจะมีผลทำให้ความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างเด็กและครอบครัวในประเทศผู้ส่งจะสิ้นสุดลงหรือไม่ก็ตาม

^๓ ข้อ ๑

^๔ ข้อ ๒

^๕ ข้อ ๓

^๖ ข้อ ๔

การอนุญาตหรือให้ความยินยอมของบุคคล สถาบัน หรือผู้มีอำนาจดังกล่าววางอยู่บนพื้นฐานของความเป็นอิสระแต่ต้องเป็นไปตามแบบที่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยการอนุญาตหรือให้ความยินยอมนั้นจะต้องไม่เป็นเรื่องที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือค่าชดเชยใด ๆ และไม่สามารถถอนได้ในกรณีที่ต้องการรับบุตรบุญธรรมในขณะที่ทารกยังอยู่ในครรภ์มารดา การให้ความยินยอมของมารดาสามารถทำได้ภายหลังจากที่บุตรได้ถือกำเนิดแล้ว

นอกจากนี้ การรับบุตรบุญธรรมต้องได้รับการพิจารณาถึงอายุ และระดับของวุฒิภาวะของเด็กและเด็กต้องได้รับคำปรึกษาและข้อมูลที่สำคัญ โดยเฉพาะเรื่องผลกระทบจากการให้ความยินยอม นอกจากนี้ ต้องมีการพิจารณาถึงความประสงค์และความเห็นของเด็กด้วย

การให้ความยินยอมของเด็กที่จะรับเป็นบุตรบุญธรรมต้องวางอยู่บนพื้นฐานของความเป็นอิสระที่เป็นไปตามแบบแห่งกฎหมายและเป็นลายลักษณ์อักษรเช่นกัน ทั้งนี้ การให้ความยินยอมจะต้องไม่เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่าย หรือค่าชดเชยใด ๆ

๒.๒. เงื่อนไขสำหรับประเทศผู้รับ^๗

ประเทศผู้รับจะได้จัดให้มีบิดามารดาที่มีความสามารถและเหมาะสมในการรับบุตรบุญธรรมตามอนุสัญญาฉบับนี้ โดยผู้รับบุตรบุญธรรมได้รับคำปรึกษาแล้วและสามารถจัดให้เด็กพ้นกาศัยอย่างถาวรในประเทศผู้รับได้

๓. องค์กรภายในประเทศที่ทำหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอนุสัญญา

การดำเนินการตามอนุสัญญาฉบับนี้จะไปได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีองค์กรภายในของแต่ละประเทศคู่สัญญาทำหน้าที่ดูแลให้เป็นไปตามพันธกรณี อนุสัญญาฉบับนี้ได้กำหนดองค์กรสำคัญไว้ ๒ องค์กร คือ องค์กรกำกับดูแลกลาง^๘ (Central Authority) และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน^๙ (Accredited Bodies)

ประเทศคู่สัญญาจะจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลกลาง (Central Authority) ขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานดูแลให้กระบวนการต่างๆ เป็นไปตามพันธกรณีแห่งอนุสัญญา สำหรับประเทศที่ปกครองระบอบสาธารณรัฐ ประเทศที่มีการปกครองภายในรัฐมากกว่า ๑ ระบอบ หรือประเทศที่มีดินแดนอื่นๆ ในความดูแล สามารถจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลกลาง (Central Authority) ได้มากกว่าหนึ่งองค์กร เพื่อดูแลในดินแดนเฉพาะหรือบุคคลในดินแดนนั้น ในกรณีที่มีการแต่งตั้งองค์กรกำกับดูแลกลางมากกว่า ๑ แห่ง ประเทศคู่สัญญาต้องกำหนดองค์กรกำกับดูแลกลาง (Central Authority) ใด มีหน้าที่ในการติดต่อประสานงานเรื่องต่างๆ ตามอนุสัญญาฉบับนี้

องค์กรกำกับดูแลกลาง (Central Authority) ของแต่ละประเทศคู่สัญญาต้องร่วมมือและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกัน เพื่อให้ความคุ้มครองเด็กและทำให้วัตถุประสงค์ของอนุสัญญาบรรลุผล โดยองค์กรดังกล่าวต้องวางมาตรการที่เหมาะสมในการจัดหาข้อมูลทางด้าน

^๗ ข้อ ๕

^๘ ข้อ ๖-๙

^๙ ข้อ ๑๐-๑๓

กฎหมายของประเทศที่เกี่ยวข้องกับการรับบุตรบุญธรรมและข้อมูลทั่วไป เช่น สถิติ และแบบฟอร์มต่าง ๆ รวมถึงการเก็บรักษาข้อมูลของแต่ละประเทศเกี่ยวกับการจัดการให้เป็นไปตามอนุสัญญาและขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ในการยื่นขอรับบุตรบุญธรรม

องค์กรกำกับดูแลกลาง (Central Authority) ต้องวางมาตรการที่เหมาะสมเองหรือผ่านหน่วยงานภายในรัฐในการป้องกันการเรียกร้องค่าใช้จ่ายหรือการต่อรองอื่น ๆ ในการรับบุตรบุญธรรม และขัดขวางการกระทำใด ๆ ที่เป็นการขัดต่อวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาและต้องวางมาตรการที่เหมาะสมเองหรือผ่านหน่วยงานภายในรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานภายในรัฐในการรวบรวม รักษาและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและผู้รับบุตรบุญธรรม เพื่อการทำให้การรับบุตรบุญธรรมสมบูรณ์ และทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ติดตาม และทำให้กระบวนการในการรับบุตรบุญธรรมรวดเร็วขึ้น รวมถึงการส่งเสริมให้มีการพัฒนาการให้คำปรึกษาในการรับบุตรบุญธรรมและบริการหลังการรับบุตรบุญธรรมในประเทศของตน

นอกจากนี้ องค์กรกำกับดูแลกลาง (Central Authority) ยังมีหน้าที่จัดทำรายงานเกี่ยวกับการรับบุตรบุญธรรมและให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ในการรับบุตรบุญธรรมตามที่องค์กรกำกับดูแลกลางของประเทศคู่สัญญาอื่น ๆ หรือผู้มีอำนาจร้องขอทราบเท่าที่ไม่ขัดกับกฎหมายภายในของประเทศ

ในส่วนของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน (Accredited Bodies) นั้น มีอำนาจหน้าที่เท่าที่ได้รับอนุญาตหรือมอบหมายให้ปฏิบัติงาน การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานต้องไม่เป็นการแสวงหาผลกำไรและจำกัดอำนาจในการดำเนินงานตามที่องค์กรกำกับดูแลกลาง (Central Authority) กำหนด โดยมีคุณสมบัติที่ได้มาตรฐานทางจริยธรรมและได้รับการฝึกอบรมหรือมีประสบการณ์ในการทำงานในสายงานการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ และอยู่ภายใต้การแนะนำขององค์กรดูแลกลาง (Central Authority) ของประเทศคู่สัญญา

นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน (Accredited Bodies) ในประเทศคู่สัญญาหนึ่งสามารถปฏิบัติการในประเทศคู่สัญญาอื่นได้ ในกรณีที่องค์กรดูแลกลาง (Central Authority) ของทั้งสองประเทศได้ให้อำนาจให้ไว้

อย่างไรก็ตาม อนุสัญญาฉบับนี้ได้กำหนดให้มีการวางระบบโดยองค์กรดูแลกลาง (Central Authority) เรื่องการกำหนดหน้าที่ต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน รวมถึง ชื่อและที่อยู่ของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ต้องแจ้งให้แก่ The Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law เพื่อให้ประเทศคู่สัญญาต่าง ๆ ทราบ

๔. กระบวนการในการรับบุตรบุญธรรม^{๑๐}

ผู้ใดที่มีถิ่นพำนักอาศัยเป็นประจำในประเทศคู่สัญญา มีความประสงค์จะรับเด็กที่มีถิ่นพำนักอาศัยเป็นประจำในประเทศคู่สัญญาอื่นเป็นบุตรบุญธรรม ให้ยื่นขอต่อองค์กรกำกับดูแลกลาง (Central Authority) ในประเทศที่ตนมีถิ่นพำนักอาศัยประจำ

^{๑๐} ข้อ ๑๔-๒๒

เมื่อองค์กรกำกับดูแลกลาง (Central Authority) ของประเทศผู้รับเห็นว่าผู้ยื่นคำขอฯ มีความสามารถและเหมาะสมที่จะรับบุตรบุญธรรม ให้จัดเตรียมรายงานที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ความสามารถและความเหมาะสมในการรับเป็นบุตรบุญธรรม ภูมิหลังครอบครัว และประวัติการเจ็บป่วย สภาพแวดล้อมทางสังคม เหตุผลในการรับบุตรบุญธรรม ความสามารถในการรับการรับบุตรบุญธรรมในลักษณะระหว่างประเทศ รวมทั้ง ลักษณะของเด็กที่ผู้ประสงค์จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และส่งรายงานดังกล่าวแก่องค์กรกำกับดูแลกลางของประเทศ (Central Authority) ผู้ส่ง

หากองค์กรกำกับดูแลกลาง (Central Authority) ของประเทศผู้ส่งเห็นชอบที่จะให้เด็กได้รับการรับเป็นบุตรบุญธรรม ต้องจัดเตรียมรายงานข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก ความสามารถในการรับเป็นบุตรบุญธรรม ภูมิหลัง สภาพแวดล้อมทางสังคม ประวัติครอบครัว ประวัติการเจ็บป่วย รวมทั้งของครอบครัวของเด็กและความต้องการพิเศษของเด็ก โดยพิจารณาถึงการเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอน จริยธรรม ศาสนา และ ภูมิหลังทางวัฒนธรรม เพื่อให้การรับเป็นบุตรบุญธรรมเป็นประโยชน์แก่เด็กที่สุด จากนั้นจึงแจ้งให้ประเทศผู้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก พร้อมทั้งแสดงให้เห็นว่าเห็นชอบที่จะมีการรับบุตรบุญธรรม ประกอบกับเหตุผลในการตัดสินใจ ในส่วนการเปิดเผยข้อมูลของบิดามารดานั้น ประเทศผู้ส่งอาจไม่อนุญาตให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้

การตัดสินใจใด ๆ ในประเทศผู้ส่งเด็กให้อยู่ในการปกครองเลี้ยงดูของผู้ยื่นคำขอรับบุตรบุญธรรมจะสามารถทำได้ เมื่อองค์กรกำกับดูแลกลาง (Central Authority) ของประเทศผู้ส่ง ได้รับทราบว่าผู้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเห็นชอบด้วยในการรับบุตรบุญธรรม โดยองค์กรกำกับดูแลกลาง (Central Authority) ของประเทศผู้รับได้ให้ความเห็นชอบในการตัดสินใจ เป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายภายในของประเทศนั้น ๆ กำหนดให้ต้องขอความเห็นชอบหรือตามเงื่อนไขที่กฎหมายภายในของประเทศผู้ส่งกำหนด และองค์กรกำกับดูแลกลางของทั้งสองรัฐได้ให้ความเห็นชอบให้มีการรับบุตรบุญธรรม ทั้งนี้ ต้องมีการพิจารณาว่าผู้รับบุตรบุญธรรมสามารถและเหมาะสมที่จะรับบุตรบุญธรรมและเด็กได้รับอนุญาตให้เข้าประเทศและพำนักอาศัยในประเทศผู้รับได้ ภายใต้เงื่อนไขว่าการดำเนินการต่าง ๆ ต้องทำถูกต้องตามกระบวนการในการอนุญาตให้เด็กออกจากประเทศผู้ส่งและเข้าไปพำนักอาศัยในประเทศผู้รับอย่างถาวร

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฉบับนี้ องค์กรกำกับดูแลกลาง (Central Authority) ของทั้ง ๒ ประเทศ จึงต้องแสดงให้เห็นได้ว่าการส่งเด็กไปยังประเทศผู้รับได้ทำด้วยความปลอดภัยและสภาพที่เหมาะสมของผู้รับบุตรบุญธรรม หากการส่งเด็กไม่เป็นไปตามกระบวนการที่กำหนดไว้ให้ส่งเด็กกลับไปยังองค์กรดูแลกลาง (Central Authority) ที่ส่งเด็กมา

นอกจากนี้ องค์กรกำกับดูแลกลาง (Central Authority) ต้องเก็บรักษาข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับกระบวนการและมาตรการการรับบุตรบุญธรรม รวมถึงรายงานความก้าวหน้าในการรับบุตรบุญธรรมในกรณีที่มีการกำหนดระยะเวลาทดลองการอยู่ร่วมกันระหว่างเด็กและผู้รับบุตรบุญธรรม

หากการรับบุตรบุญธรรมทำขึ้นภายหลังจากที่เด็กอยู่ในประเทศผู้รับแล้ว และปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของผู้รับที่ดำเนินการรับบุตรบุญธรรมว่าการรับบุตรบุญธรรมไม่ได้เป็นประโยชน์แก่เด็ก องค์กรกำกับดูแลกลาง (Central Authority) นั้น ต้องกำหนดมาตรการที่จำเป็น

ในการคุ้มครองเด็กตามอายุและระดับของวุฒิภาวะของเด็ก ทั้งนี้ เด็กต้องได้รับคำปรึกษาและยินยอมตามกระบวนการโดยเฉพาะกรณีที่เกิดจากถอนการการรับบุตรบุญธรรมที่ต้องจัดให้เด็กได้รับการดูแลชั่วคราว

ในกรณีนี้ ให้องค์กรกำกับดูแลกลาง (Central Authority) ของประเทศผู้รับปรึกษากับองค์กรกำกับดูแลกลาง (Central Authority) ของประเทศผู้ส่ง ในการเร่งจัดการการรับบุตรบุญธรรมครั้งใหม่หรือการจัดหาการดูแลเด็กในระยะยาว การรับบุตรบุญธรรมครั้งใหม่นี้ จะไม่มีการดำเนินการใดจนกว่าประเทศผู้ส่งได้แจ้งเกี่ยวกับผู้จะรับบุตรบุญธรรมรายใหม่ อย่างไรก็ตาม เมื่อไม่สามารถดำเนินการใดๆ ให้ได้แล้ว หากเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่เด็กให้ส่งตัวเด็กกลับ

ในประเด็นเรื่องอำนาจหน้าที่ขององค์กรกำกับดูแลกลาง (Central Authority) หรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน (Accredited Bodies) อนุสัญญาฉบับนี้กำหนดให้เป็นไปตามกฎหมายของประเทศคู่สัญญา

อนุสัญญาได้กำหนดคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นหลักไว้ คือ ความสามารถระดับมืออาชีพ มีคุณสมบัติด้านจริยธรรม และมีประสบการณ์ในการทำงานด้านการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ โดยข้อมูลต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเหล่านี้จะถูกจัดเก็บไว้ที่ The Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law โดยแจ้งชื่อ ที่อยู่ พร้อมข้อมูลอื่นๆ

๕. การยอมรับและผลการรับบุตรบุญธรรมในระหว่างประเทศคู่สัญญา^{๑๑}

เมื่อการรับบุตรบุญธรรมที่ได้รับอนุญาตโดยองค์กรที่มีอำนาจ (Competent Authority) ในประเทศที่มีการรับบุตรบุญธรรมที่ได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาฉบับนี้ จะได้รับการยอมรับตามกฎหมายในประเทศคู่สัญญาอื่นๆ โดยในเวลาที่ยังนาม ให้สัตยาบัน ยอมรับเห็นชอบหรือภาคยานุวัติ ประเทศคู่สัญญาแต่ละประเทศ ต้องแจ้งให้แก่องค์กรเก็บรักษาตามอนุสัญญาถึงข้อมูลส่วนตัว หน้าที่ขององค์กรที่มีอำนาจของประเทศ ว่ามีอำนาจในการทำคำรับรอง และต้องแจ้งแก่องค์กรเก็บรักษาฯ รวมถึงเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอำนาจ

อย่างไรก็ตาม การยอมรับการรับบุตรบุญธรรมสามารถถูกปฏิเสธในประเทศคู่สัญญาได้หากการรับบุตรบุญธรรมนั้นขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนของประเทศ

การยอมรับการรับบุตรบุญธรรมในระหว่างประเทศคู่สัญญา รวมถึงการยอมรับความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างผู้รับบุตรบุญธรรมและเด็ก ความรับผิดชอบในฐานะผู้ปกครองของผู้รับบุตรบุญธรรมต่อเด็ก การยกเลิกความสัมพันธ์ทางกฎหมายที่มีก่อนการรับบุตรบุญธรรมระหว่างเด็กและบิดามารดาเดิม หากการรับบุตรบุญธรรมนั้นส่งผลกระทบต่อประเทศคู่สัญญาที่ได้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

ในกรณีที่การรับบุตรบุญธรรมมีผลกระทบต่อการยกเลิกความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างผู้ปกครองกับเด็กที่มีก่อนการรับบุตรบุญธรรม เด็กสามารถใช้สิทธิ

^{๑๑} ข้อ ๒๓-๒๗

ในประเทศผู้รับและประเทศคู่สัญญาอื่น ๆ ที่ยอมรับการรับบุตรบุญธรรมเท่ากับว่ามีการรับบุตรบุญธรรมในประเทศนั้น ๆ แต่หากในประเทศคู่สัญญาที่ยอมรับการรับบุตรบุญธรรมนั้นให้ประโยชน์กับเด็กมากกว่า ย่อมไม่เป็นการตัดสิทธิเด็กในการที่จะได้รับสิทธิที่ดีกว่านั้น

บทส่งท้าย

อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือเรื่องการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ (Convention on Protection of Children and Co-Operation in Respect of Intercountry Adoption) ฉบับนี้ นอกจากจะเป็นการให้ความคุ้มครองแก่เด็กในการรับบุตรบุญธรรมแล้ว ยังมีส่วนช่วยในการทำให้การรับบุตรบุญธรรมในระหว่างประเทศคู่สัญญาเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยยอมรับความแตกต่างในเงื่อนไขกระบวนการภายในของแต่ละประเทศในการรับบุตรบุญธรรมและสถานะทางกฎหมายของผู้รับบุตรบุญธรรมและเด็กในประเทศผู้ส่งประเทศผู้รับและประเทศคู่สัญญาอื่น ๆ

ประเทศไทยได้แสดงเจตนาเข้าผูกพันตามอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือเรื่องการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ (Convention on Protection of Children and Co-Operation in Respect of Intercountry Adoption) เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ โดยประเทศไทยมีการจัดตั้งองค์กรตามอนุสัญญา ๒ องค์กร คือ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน (Accredited Bodies) และ องค์กรที่มีอำนาจ (Competent Authority) ส่วนองค์กรกำกับดูแลกลาง (Central Authority)^{๑๒}

ยังไม่ได้มีการจัดตั้ง

ดังนั้น เมื่อจะมีการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศในประเทศไทยหรือมีการรับเด็กไทยในประเทศคู่สัญญาอื่น ๆ การรับบุตรบุญธรรมจึงมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ดังนี้

๑. อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือเรื่องการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ (Convention on Protection of Children and Co-Operation in Respect of Intercountry Adoption)

๒. พระราชบัญญัติว่าด้วยการชดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕

๓. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ครอบครัว ลักษณะ ๒

บิดามารดากับบุตร หมวด ๔ บุตรบุญธรรม มาตรา ๑๕๙๘/๑๙ – ๑๕๙๘/๓๗

๔. พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ และ

๕. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

^{๑๒} ดูรายละเอียดการจัดตั้งองค์กรตามอนุสัญญาของประเทศคู่สัญญาต่าง ๆ ใน http://hcch.e-vision.nl/index_en.php?act=conventions.authorities&cid=69.

เอกสารอ้างอิง

- Canada, Department of Justice   Analysis of the Convention on Protection of Children and Cooperation in Respect of Intercountry Adoption, Ottawa, 1993.
- Maurer, H. –U.   Das Gesetz zur Regelung von Rechtsfragen auf dem Gebiet der internationalen Adoption und zur Weiterentwicklung des Adoptionsvermittlungrechts; Feitschrift für das gesamte Familienrecht, 2003 Heft 18, S. 1337.
- Rudolf, C.   Das Haager Übereinkommen über die internationale Adoption; Zeitschrift für Rechtsvergleichung, 2001 Nr. 5, S. 183.
- Permanent Bureau of the
Hague Conference   The Hague Children' Conventions: Recent Preparation for next Special Commissions to Review their Operation; International Family Law, March 2004, p. 38.
-

ภาคผนวก

- : พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒
- : ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ
การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
- : รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สภาผู้แทนราษฎร
- : ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว
- : Hague convention on the Protection of children and
Cooperation in Respect Intercountry Adoption
อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือเกี่ยวกับการ
การรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ

พระราชบัญญัติ
การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
พ.ศ. ๒๕๒๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒
เป็นปีที่ ๓๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและ
ยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญ
ธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒”

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันถัด
จากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วใน
พระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เด็ก” หมายความว่า ผู้เยาว์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“องค์การสวัสดิภาพเด็ก” หมายความว่า มูลนิธิ สมาคม หรือองค์การที่ก่อตั้งขึ้น
ตามกฎหมายโดยมีวัตถุประสงค์ในการสงเคราะห์เด็ก และปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรับเด็กเป็นบุตร
บุญธรรม

“ศาล” หมายความว่า ศาลคดีเด็กและเยาวชนตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาล
คดีเด็กและเยาวชน หรือศาลจังหวัดในท้องที่ที่ไม่มีศาลคดีเด็กและเยาวชน

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติกรตาม
พระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ*

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖/ตอนที่ พิเศษ/ฉบับพิเศษ หน้า ๒๑/๒๒ เมษายน ๒๕๒๒

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
 “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ เพื่อคุ้มครองเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม การขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมและการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ห้ามมิให้บุคคลใดนอกจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ* ส่วนราชการที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ* มอบหมาย หรือองค์การสวัสดิภาพเด็กที่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีดำเนินการเพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

มาตรา ๗ องค์การสวัสดิภาพเด็กที่ประสงค์จะดำเนินการเพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม จะต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตจากอธิบดี

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขอใบอนุญาต การอนุญาตและแบบใบอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘ ในกรณีที่อธิบดีไม่อนุญาตให้องค์การสวัสดิภาพเด็กได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๗ ให้อธิบดีแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผลไปยังองค์การสวัสดิภาพเด็กนั้นโดยไม่ชักช้า องค์การสวัสดิภาพเด็กมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่องค์การสวัสดิภาพเด็กซึ่งได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๗ แล้วฝ่าฝืนเงื่อนไขในการอนุญาต หรือกระทำการเป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือต่อสวัสดิภาพเด็ก อธิบดีมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตได้ และให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม” ประกอบด้วย อธิบดีเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนกรุงเทพมหานคร ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมตำรวจ ผู้แทนกรมอัยการ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินแปดคน ในจำนวนนี้ต้องเป็นสตรีไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๑๐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งซ่อมให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่ง อาจได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการอีกได้

มาตรา ๑๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๒ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการอาจตั้งคณะอนุกรรมการคณะหนึ่งหรือหลายคณะ เพื่อให้ปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่มอบหมายก็ได้

การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ออกระเบียบ ข้อบังคับ และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม เพื่อให้ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม องค์การสวัสดิภาพเด็กที่ได้รับใบอนุญาต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติ

(๒) พิจารณา และมีมติในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

(๓) พิจารณาเรื่องที่มีปัญหาเกี่ยวกับการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

(๔) ให้คำแนะนำในเรื่องการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมแก่ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม องค์การสวัสดิภาพเด็กที่ได้รับใบอนุญาต และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๕ ให้ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมที่จัดตั้งขึ้นในกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ* ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๖ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ อธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดามารดา ผู้ปกครอง ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม สถานสงเคราะห์ สถานรับเลี้ยงเด็ก สถานอันเป็นที่อยู่ของเด็ก หรือสำนักงานขององค์การสวัสดิภาพเด็ก ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เพื่อพบ สอบถาม สืบเสาะข้อเท็จจริง รวบรวมเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และการเลี้ยงดูเด็ก หรือตรวจตราการปฏิบัติงานขององค์การสวัสดิภาพเด็ก กับมีอำนาจตรวจค้นสถานที่ดังกล่าวเพื่อพบตัวเด็กหรือนำเด็กกลับคืน แต่การตรวจค้นเช่นว่านี้จะกระทำต่อเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด และได้แสดงหนังสือนั้นให้เจ้าของหรือผู้รักษาสถานที่ซึ่งจะค้นตรวจดูแล้ว

ถ้าอธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดค้นด้วยตนเอง ไม่ต้องมีหนังสืออนุญาตให้ค้น

(๒) ส่งเป็นหนังสือให้บิดามารดา ผู้ปกครอง ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การสวัสดิภาพเด็ก ตลอดจนบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหรือหลักฐานที่จำเป็นมาให้หรือให้นำเด็กมาพบ หรือมอบเด็กคืน

มาตรา ๑๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๘ ห้ามมิให้ผู้ใดพาหรือจัดส่งเด็กออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อวัตถุประสงค์ให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๙ การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต้องมีการทดลองเลี้ยงดูและได้รับอนุมัติให้รับเป็นบุตรบุญธรรมตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

การทดลองเลี้ยงดูตามวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นพี่ร่วมบิดามารดา พี่ร่วมบิดาหรือมารดา ทวด ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา หรือผู้ปกครองของผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรม หรือเป็นบุคคลอื่นตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง^๒

มาตรา ๒๐ ผู้ใดประสงค์จะขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ให้ยื่นคำขอพร้อมทั้งหนังสือแสดงความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามกฎหมาย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอมิภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครหรือต่างประเทศให้ยื่นต่ออธิบดี ส่วนในจังหวัดอื่นให้ยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

^๒ มาตรา ๑๙ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่

มาตรา ๒๑ เมื่อได้รับคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ สอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม บุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม

มาตรา ๒๒ เมื่ออธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้ว แต่กรณี ได้พิจารณารายงานการสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงหรือเอกสารแสดงข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ แล้ว ให้พิจารณาว่าจะควรให้ผู้ขอรับเด็กไปทดลองเลี้ยงดูต่อไปหรือไม่

ถ้าอธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งว่าไม่ควรให้นำเด็กไปทดลองเลี้ยงดู ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมอาจอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวโดยทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลภายในหกสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง คำสั่งของศาลชั้นต้นให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๓ เมื่ออธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งให้ทดลองเลี้ยงดูเด็กแล้ว ให้ผู้ขอรับเด็กรับมอบเด็กที่จะรับเป็นบุตรบุญธรรมไปทดลองเลี้ยงดูได้

การทดลองเลี้ยงดูต้องมีระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือน

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการทดลองเลี้ยงดูให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๔ ในระหว่างการทดลองเลี้ยงดู ถ้าผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมถอนคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ให้ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมอบเด็กคืนแก่บุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมหรือพนักงานเจ้าหน้าที่

การมอบเด็กคืนตามวรรคหนึ่งต้องกระทำโดยไม่ชักช้า ให้อธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี มีคำสั่งเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมนำเด็กไปมอบคืนตามกำหนดโดยให้คำนึงถึงระยะทาง ความสะดวกในการนำเด็กไปมอบ และสวัสดิภาพของเด็ก

มาตรา ๒๕ ในระหว่างการทดลองเลี้ยงดู บิดาหรือมารดาไม่ว่าจะเป็นผู้ให้ความยินยอมหรือไม่ อาจขอให้ยกเลิกคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมนั้นเสียก็ได้โดยยื่นคำขอต่ออธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ถ้าอธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ยกเลิกคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ให้ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมอบเด็กคืนแก่บิดามารดา ซึ่งเป็นผู้ขอยกเลิก และให้นำความในมาตรา ๒๔ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่อธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการขอยกเลิกคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นปฏิปักษ์ต่อสวัสดิภาพของเด็ก หรือบิดาหรือมารดาที่เป็นผู้ขอยกเลิกนั้น ได้ถูกศาลสั่งถอนอำนาจปกครองแล้ว ให้ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมทดลองเลี้ยงดูเด็กต่อไป ผู้ยื่นคำขอตามวรรคหนึ่งอาจอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด โดยทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่งดังกล่าว คำสั่งของศาลชั้นต้นให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๖ ในระหว่างการทดลองเลี้ยงดู ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอต่ออธิบดี หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ว่าผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไม่เหมาะสมที่จะรับเด็กเป็น บุตรบุญธรรม เมื่ออธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งให้เลิกการทดลองเลี้ยงดูให้ผู้ขอรับเด็ก เป็นบุตรบุญธรรมมอบเด็กแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ และให้นำความในมาตรา ๒๔ วรรคสอง มาใช้ บังคับโดยอนุโลม

ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมอาจอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด ตามวรรคหนึ่ง โดยทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว คำสั่งของศาลชั้นต้นตามวรรคสองให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๗ เมื่อได้มีการทดลองเลี้ยงดูครบกำหนดแล้ว ปรากฏว่าผู้ขอรับเด็ก เป็นบุตรบุญธรรมเหมาะสมที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และคณะกรรมการสั่งอนุมัติให้รับเด็ก เป็นบุตรบุญธรรม ให้ดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมได้ตามกฎหมายว่าด้วย การนั้น

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ให้ถือว่า ความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมที่ยื่นตามมาตรา ๒๐ เป็นความยินยอมในการจดทะเบียน

มาตรา ๒๘ เมื่อได้มีการทดลองเลี้ยงดูครบกำหนดแล้ว ปรากฏว่าผู้ขอรับเด็ก เป็นบุตรบุญธรรมไม่เหมาะสมที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และคณะกรรมการสั่งไม่อนุมัติให้รับ เด็กเป็นบุตรบุญธรรม ให้อธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี สั่งให้ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตร บุญธรรมมอบเด็กนั้นคืนแก่บุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือพนักงาน เจ้าหน้าที่ ในกรณีเช่นนี้ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต้องมอบ เด็กคืน และให้นำความในมาตรา ๒๔ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมอาจอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๗ โดยทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

ในระหว่างการพิจารณาของศาล ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมอาจร้องต่อศาลให้ เด็กอยู่ในความเลี้ยงดูของผู้ร้องก็ได้

คำสั่งของศาลชั้นต้นตามวรรคสองและวรรคสามให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๙ เมื่อคณะกรรมการอนุมัติให้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามมาตรา ๒๗ แล้ว หรือในกรณีที่มีการอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๘ และศาลมีคำสั่ง อนุญาตให้มีการรับบุตรบุญธรรมแล้ว หากผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไม่ดำเนินการจดทะเบียน รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำอนุมัติของคณะกรรมการ หรือนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และให้มอบเด็ก คืนแก่บุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ และให้นำความในมาตรา ๒๔ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ เมื่อมีการอุทธรณ์คำสั่งโดยทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลตามพระราชบัญญัตินี้ให้ศาลส่งสำเนาคำร้องและแจ้งวันนัดพิจารณาให้อธิบดี ประธานกรรมการ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๑ การพิจารณาคดีและการอ่านคำสั่งศาลเกี่ยวกับการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามพระราชบัญญัตินี้ให้กระทำโดยลับ เฉพาะบุคคลดังต่อไปนี้เท่านั้นอยู่ในห้องพิจารณาได้ คือ

(๑) บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และทนายความ

(๒) ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมและทนายความ

(๓) ผู้คัดค้านและทนายความ

(๔) พนักงานศาล

(๕) พนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ขององค์การสวัสดิภาพเด็กที่เกี่ยวข้อง

(๖) พยาน ผู้เชี่ยวชาญ และล่าม

(๗) บุคคลที่ศาลเรียกให้มาแถลงข้อเท็จจริง และบุคคลอื่นที่ศาลเห็นสมควร

ถ้าศาลเห็นว่าในขณะหนึ่งขณะใด บุคคลบางคนไม่ควรอยู่ในห้องพิจารณา ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลทั้งหมดหรือบุคคลที่ศาลเห็นว่าไม่สมควรนั้น ออกไปนอกห้องพิจารณาก็ได้

มาตรา ๓๒ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณารูป ชื่อ หรือข้อความใดซึ่งจะทำให้รู้จักตัวเด็กที่จะเป็นหรือเป็นบุตรบุญธรรม บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กที่จะเป็นหรือเป็นบุตรบุญธรรม หรือผู้ขอรับหรือรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมและห้ามมิให้โฆษณาคำสั่งศาลตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่จำเป็นต้องกระทำเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

มาตรา ๓๓ การดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล

มาตรา ๓๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖ หรือมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๕ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๖ (๑) หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามมาตรา ๑๖ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๖ ผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมฝ่าฝืนไม่ส่งมอบเด็กคืนตามความใน มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็น นิติบุคคล กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้ สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

มาตรา ๓๙ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์*รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออก กฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ส. โทตระกิตย

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมซึ่งแต่เดิมเคยจำกัดอยู่เฉพาะในระหว่างเครือญาติและผู้รู้จักคุ้นเคยกันนั้น บัดนี้ได้แพร่ขยายออกไปสู่บุคคลภายนอกอื่น ๆ ทั้งคนไทยและคนต่างด้าว สมควรกำหนดเงื่อนไขและวิธีการในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไว้เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญและป้องกันการค้าเด็กในรูปของการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของบิดามารดาที่แท้จริงของเด็ก ตลอดจนประโยชน์ของผู้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

ดวงใจ/แก้ไข

๒ ต.ค. ๔๔

A+B (C)

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๓^{๑)}

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากข้อยกเว้นไม่ต้องทดลองเลี้ยงดูเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรมที่กำหนดไว้ตามกฎหมายปัจจุบัน คือ พี่ร่วมบิดามารดา พี่ร่วมบิดาหรือมารดา ทวด ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา หรือผู้ปกครองนั้น ปรากฏว่ายังมีกรณีอื่นซึ่งสมควรได้รับการยกเว้นอีก เช่น กรณีคู่สมรสฝ่ายหนึ่งจะรับบุตรบุญธรรมหรือบุตรที่ติดมาของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งเป็นบุตรบุญธรรมของตนด้วย จึงสมควรแก้ไขกฎหมายโดยเปิดโอกาสให้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขกรณีที่จะได้รับยกเว้นเพิ่มขึ้นได้ตามความเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ดวงใจ/แก้ไข

๒ ก.ย. ๔๔

A+B (C)

พัชรินทร์ จัดทำ

เนติมา จัดทำ

ฐานันท์ ผู้พิมพ์

๔ มี.ค. ๔๖

* พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕^{๔)}

^{๑)} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๗/ตอนที่ ๑๔๗/ฉบับพิเศษ หน้า ๔๐ /๒๖ กันยายน ๒๕๓๓

^{๔)} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖/๘ ตุลาคม ๒๕๔๕

มาตรา ๓๒ ในพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้แก้ไขคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” คำว่า “กรมประชาสงเคราะห์” เป็น “กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ” และคำว่า “อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการหรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับภารกิจโอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

วาทีณี/ปฐมพร/ปรับปรุง

๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๙

วคิน/แก้ไข

๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒

(สำเนา)

เลขรับ ๗/๒๕๕๒ วันที่ ๑๑ มี.ค. ๒๕๕๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ที่ นร ๐๕๐๓/๓๙๗๓

สำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผลและบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)

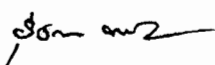
นายกรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๗

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวรุ่งนภา ชันธิโชติ)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานระเบียบวาระ

สำนักงานการประชุม

จิราภา พิมพ์

ตรวจ

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว

เรื่องเสร็จที่ ๖๕๓/๒๕๕๑

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้การเลิกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ โดยการเลิกรับบุตรบุญธรรมที่เป็นเด็ก ผู้รับบุตรบุญธรรม จะต้องเข้าสู่กระบวนการปรึกษาเสี่ยวาเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาความสัมพันธ์ในเบื้องต้น ก่อนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้รับบุตรบุญธรรมยังมีหน้าที่เสียค่าใช้จ่าย ในการอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษาแก่เด็กนั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ และเพิ่มมาตรา ๓๑/๑)

(๒) กำหนดให้ถือว่าการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศซึ่งเป็นประเทศ ที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรม ระหว่างประเทศ มีผลเป็นการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทย (เพิ่มมาตรา ๕/๑)

(๓) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจ ครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจ หรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูงโดยให้ค่าจ้าง หรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มีควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็ก เป็นบุตรบุญธรรม และกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนดังกล่าว (เพิ่มมาตรา ๑๘/๑ และมาตรา ๓๔/๑)

(๔) กำหนดให้การสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (เพิ่มมาตรา ๒๑ วรรคสอง)

(๕) กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจพิจารณาขยายระยะเวลาการจดทะเบียน รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปได้อีกไม่เกินสามเดือนในกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่อาจ จดทะเบียนภายในกำหนดเวลาได้ (เพิ่มมาตรา ๒๙ วรรคสอง)

(๖) แก้ไขอัตราโทษปรับผู้ดำเนินการเพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม หรือพาหรือจัดส่งเด็กออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อวัตถุประสงค์ให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยไม่ได้รับอนุญาต ให้เหมาะสม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔)

(๗) กำหนดให้ผู้กระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือ มาตรา ๑๘/๑ นอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ต้องรับโทษในราชอาณาจักร และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม (เพิ่มมาตรา ๓๘/๑)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ มีบทบัญญัติบางประการที่ยังไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ และพิธีสารเลือกรับต่อทำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง การค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี สมควรกำหนดให้การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศ ซึ่งได้กระทำตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาดังกล่าวแล้วมีผลเป็นการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทย และกำหนดโทษผู้ที่ใช้อำนาจโดยมิชอบหรือเป็นคนกลางโดยมีค่าตอบแทนที่มิควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๘/๑ ซึ่งกระทำนอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร นอกจากนี้ สมควรกำหนดให้มีการเยียวยาแก้ไขปัญหาก่อนการเลิกรับบุตรบุญธรรมและกำหนดค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูภายหลังเลิกรับบุตรบุญธรรม ตลอดจนกำหนดแนวทางในการสอบคุณสมบัติของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และขยายระยะเวลาในการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปได้ หากมีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการจดทะเบียนภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

.....
.....
.....

.....
.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติ
ให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....
.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕ เพื่อคุ้มครองเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม การขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
การจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และการเลิกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็ก
เป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๕/๑ การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศซึ่งเป็นประเทศที่เป็น
ภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่าง
ประเทศ โดยหน่วยงานซึ่งมีอำนาจของประเทศดังกล่าวรับรองว่าได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาข้างต้นแล้ว

และการรับบุตรบุญธรรมนั้นไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี
ของประชาชน ให้ถือว่าเป็นการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามพระราชบัญญัตินี้”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็ก
เป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๑๘/๑ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย
ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจ หรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูงโดย
ให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มีควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอม
ในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติ
การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“การสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสม
ของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติ
การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“ในกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้มีอาจดำเนินการจดทะเบียนภายใน
กำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งได้ ให้คณะกรรมการพิจารณาขยายระยะเวลาการจดทะเบียนรับเด็ก
เป็นบุตรบุญธรรมออกไปอีกไม่เกินสามเดือนนับแต่วันที่พฤติการณ์พิเศษนั้นได้สิ้นสุดลง”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็ก
เป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๓๑/๑ ในกรณีที่ผู้รับบุตรบุญธรรมประสงค์จะเลิกรับบุตรบุญธรรม
หากบุตรบุญธรรมนั้นยังเป็นเด็ก ก่อนที่จะมีการขอจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมหรือก่อนที่จะยื่น
คำร้องต่อศาลตามมาตรา ๑๕๙๘/๓๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้รับบุตรบุญธรรม
จะต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาความสัมพันธ์ในเบื้องต้น
และจะต้องเข้าสู่กระบวนการให้คำปรึกษาเยียวยาก่อน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด
ในกฎกระทรวง

ในกรณีที่มีการเลิกรับบุตรบุญธรรม หากบุตรบุญธรรมนั้นยังเป็นเด็ก และเด็กนั้น
เคยอยู่ในความปกครองของสถานสงเคราะห์ในขณะที่มีการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
หรือไม่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่จะดูแลเด็กนั้นต่อไป ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการ
เพื่อจัดให้เด็กได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก
โดยผู้รับบุตรบุญธรรมที่เลิกรับบุตรบุญธรรมนั้นยังคงมีหน้าที่ในการเสียค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดู
และการศึกษาตามสมควรและตามความสามารถของตนจนกว่าเด็กนั้นจะบรรลุนิติภาวะ และจำต้อง
เสียค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูต่อไปหากเด็กนั้นเป็นผู้ทุพพลภาพและหาเลี้ยงตนเองไม่ได้

แม้ว่าจะบรรลุนิติภาวะแล้ว ทั้งนี้ ในการเรียกร้องค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษาดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการและพนักงานอัยการจะฟ้องคดีแทนก็ได้”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖ หรือมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๓๔/๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๘/๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบปีหรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๓๘/๑ ผู้ใดกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๘/๑ นอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ผู้นั้นต้องรับโทษในราชอาณาจักร และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ มีบทบัญญัติบางประการที่ยังไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ และพิธีสารเลือกรับต่อท้ายอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่องการค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี สมควรกำหนดให้การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศ ซึ่งได้กระทำตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาดังกล่าวแล้วมีผลเป็นการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทย และกำหนดโทษผู้ที่ใช้อำนาจโดยมิชอบหรือเป็นคนกลางโดยมีค่าตอบแทนที่มีควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๘/๑ ซึ่งกระทำนอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร นอกจากนี้ สมควรกำหนดให้มีการเยียวยาแก้ไขปัญหาก่อนการเลิกรับบุตรบุญธรรมและกำหนดค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูภายหลังเลิกรับบุตรบุญธรรม ตลอดจนกำหนดแนวทางในการสอบคุณสมบัติของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และขยายระยะเวลาในการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปได้ หากมีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการจดทะเบียนภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ กำหนดให้การเลิกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ โดยการเลิกรับบุตรบุญธรรมที่เป็นเด็ก ผู้รับบุตรบุญธรรมจะต้องเข้าสู่กระบวนการปรึกษาเยียวยาเพื่อดำเนินการแก้ไขและพัฒนาความสัมพันธ์ในเบื้องต้นก่อนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้รับบุตรบุญธรรมยังมีหน้าที่เสียค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษาแก่เด็กนั้น (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ และร่างมาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๓๑/๑)

๒.๒ กำหนดให้การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศ ซึ่งเป็นประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศมีผลเป็นการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทย (ร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๕/๑)

๒.๓ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจ หรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูงโดยให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มีควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนดังกล่าว (ร่างมาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๘/๑ และร่างมาตรา ๑๐ เพิ่มมาตรา ๓๔/๑)

๒.๔ กำหนดให้การสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๖ เพิ่มมาตรา ๒๑ วรรคสอง)

๒.๕ กำหนดให้คณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมีอำนาจพิจารณาขยายระยะเวลาการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปได้อีกไม่เกินสามเดือนในกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่อาจจดทะเบียนภายในกำหนดเวลาได้ (ร่างมาตรา ๗ เพิ่มมาตรา ๒๔ วรรคสอง)

๒.๖ แก้ไขอัตราโทษปรับผู้ดำเนินการเพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม หรือพาหรือจัดส่งเด็กออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อวัตถุประสงค์ให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยไม่ได้รับอนุญาต ให้เหมาะสม (ร่างมาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔)

๒.๗ กำหนดให้ผู้กระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๘/๑ นอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ผู้นั้นต้องรับโทษในราชอาณาจักร และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๑ เพิ่มมาตรา ๓๔/๑)

๓. อนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

๓.๑ อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ (Hague Convention on the Protection of children and Cooperation in Respect of Intercountry Adoption)

ข้อ ๒๓

(๑) การรับบุตรบุญธรรมซึ่งรับรองถูกต้องโดยหน่วยงานซึ่งมีอำนาจของรัฐที่มีการรับบุตรบุญธรรมว่าทำได้ทำตามอนุสัญญานี้ จะได้รับการรับรองโดยผลของกฎหมายในรัฐคู่สัญญาอื่น หนังสือรับรองจะระบุว่าความตกลงตามข้อ ๑๗ อนุ ค. ได้ให้เมื่อใด และโดยผู้ใด

(๒) ณ เวลาลงนาม ให้สัตยาบัน ยอมรับ เห็นชอบ หรือภาคยานุวัติ แต่ละรัฐคู่สัญญาจะบอกกล่าวต่อผู้ดูแลอนุสัญญานี้ถึงชื่อและภารกิจของสำนักงานหรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจทำหนังสือรับรองในรัฐนั้น ทั้งจะแจ้งการเปลี่ยนแปลงในการตั้งหน่วยงานเหล่านี้ต่อผู้ดูแลด้วย*

* Article 23

(1) An adoption certified by the competent authority of the State of the adoption as having been made in accordance with the Convention shall be recognized by operation of law in the other Contracting States. The certificate shall specify when and by whom the agreements under Article 17, sub-paragraph c, were given.

(2) Each Contracting State shall, at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession, notify the depositary of the Convention of the identity and the functions of the authority or the authorities which, in that State, are competent to make the certification. It shall also notify the depositary of any modification in the designation of these authorities.

ข้อ ๒๔ การรับรองการรับบุตรบุญธรรมอาจถูกปฏิเสธในรัฐคู่สัญญา หากการรับบุตรบุญธรรมนั้นขัดต่อนโยบายสาธารณะอย่างโจ่งแจ้ง โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก^๖

๓.๒ พิธีสารเลือกรับต่อทำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง การค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก (Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography)

ข้อ ๓

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องประกันว่า อย่างน้อย การกระทำและกิจกรรมต่อไปนี้ครอบคลุมอยู่ภายใต้กฎหมายอาญาหรือกฎหมายที่มีโทษทางอาญาอย่างเต็มที่ไม่ว่าความผิดทั้งหลายเช่นว่านั้นจะกระทำภายในประเทศหรือข้ามชาติ หรือกระทำในลักษณะส่วนบุคคลหรือในลักษณะที่จัดเป็นองค์กร

(ก) ในกรอบความหมายของการค้าเด็ก ตามนิยามในข้อ ๒

(๑) การเสนอ การส่งมอบ หรือการรับไว้ซึ่งเด็ก โดยวิธีการใดก็ตาม เพื่อความมุ่งประสงค์ในการ

ก. แสวงประโยชน์ทางเพศโดยมิชอบจากเด็ก

ข. จัดส่งอวัยวะของเด็กเพื่อผลกำไร

ค. เข้ามีส่วนเกี่ยวข้องของเด็กในการบังคับใช้แรงงาน

(๒) ความยินยอมที่เกิดจากการถูกชักจูงอย่างไม่เหมาะสม ในฐานะที่เป็นคนกลางในการเจรจาเพื่อการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมซึ่งเป็นการละเมิดตราสารระหว่างประเทศทางกฎหมายในเรื่องการรับบุตรบุญธรรมที่ใช้บังคับอยู่

(ข) การเสนอ การได้มา การจัดหาหรือการจัดให้ซึ่งเด็กเพื่อการค้าประเวณีเด็กตามนิยามในข้อ ๒

(ค) การผลิต การแจกจ่าย การเผยแพร่ การนำเข้า การส่งออก การเสนอ การขาย หรือการครอบครองเพื่อความมุ่งประสงค์ดังกล่าวซึ่งสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กตามนิยามในข้อ ๒^๗

^๖ Article 24

The recognition of an adoption may be refused in a Contracting State only if the adoption is manifestly contrary to its public policy, taking into account the best interests of the child.

^๗ Article 3

1. Each State party shall ensure that, as a minimum, the following acts and activities are fully covered under its criminal or penal law, whether these offences are committed domestically or transnationally or on an individual or organized basis:

(a) In the context of sale of children as defined in article 2 :

(i) The offering, delivering or accepting, by whatever means, a child for the purpose of:

a. Sexual exploitation of the child;

b. Transfer of organs of the child for profit;

c. Engagement of the child in forced labour;

(ii) Improperly inducing consent, as an intermediary, for the adoption of a child in violation of applicable international legal instruments on adoption;

(b) Offering, obtaining, procuring or providing a child for child prostitution, as defined in article 2;

(c) Producing, distributing, disseminating, importing, exporting, offering, selling or possessing for the above purposes child pornography as defined in article 2.

ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ กับร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒	ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	ร่าง พระราชบัญญัติ การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการรับเด็ก เป็นบุตรบุญธรรม พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัด สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัย อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย	

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒	ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๕ เพื่อคุ้มครองเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม การขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมและการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้	มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....” มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๕ เพื่อคุ้มครองเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม การขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม การจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และการเลิกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้” มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ “มาตรา ๕/๑ การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศ ซึ่งเป็นประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ โดยหน่วยงานซึ่งมีอำนาจของประเทศดังกล่าวรับรองว่าได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาข้างต้นแล้ว และการรับบุตรบุญธรรมนั้นไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้ถือว่าเป็นการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามพระราชบัญญัตินี้”	เพื่อให้ครอบคลุมถึงกรณีของการเลิกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมด้วย เพื่อให้เป็นไปตามข้อ ๒๓ และข้อ ๒๔ แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒	ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๒๑ เมื่อได้รับคำขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมแล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมบุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมและเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม	มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ “มาตรา ๑๘/๑ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจหรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูงโดยให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มีควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม” มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ “การสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”	เพื่อให้การได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นไปโดยถูกต้องและเป็นไปตามข้อ ๓ แห่งพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง การค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็กและสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี เพื่อกำหนดให้ออกกฎกระทรวงในการสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒	ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๒๙ เมื่อคณะกรรมการอนุมัติให้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามมาตรา ๒๗ แล้ว หรือในกรณีที่มีการอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๒๘ และศาลมีคำสั่งอนุญาตให้มีการรับบุตรบุญธรรมแล้ว หากผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไม่ดำเนินการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำอนุมัติของคณะกรรมการ หรือนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และให้มอบเด็กคืนแก่บุคคลผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ และให้นำความในมาตรา ๒๔ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม	มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ “ในกรณีมีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้มีอาจดำเนินการจดทะเบียนภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งได้ ให้คณะกรรมการพิจารณาขยายระยะเวลาการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปอีกไม่เกินสามเดือนนับแต่วันที่พฤติการณ์พิเศษนั้นได้สิ้นสุดลง”	เพื่อแก้ไขปัญหาในกรณีมีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้มีอาจจดทะเบียนได้ภายในกำหนดเวลา

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒	ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ “มาตรา ๓๑/๑ ในกรณีที่ผู้รับบุตรบุญธรรมประสงค์จะเลิกรับบุตรบุญธรรม หากบุตรบุญธรรมนั้นยังเป็นเด็ก ก่อนที่จะมีการจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมหรือก่อนที่ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๑๕๙๘/๓๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้รับบุตรบุญธรรมจะต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหและพัฒนาความสัมพันธ์ในเบื้องต้น และจะต้องเข้าสู่กระบวนการให้คำปรึกษาเยียวยาก่อน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีที่มีการเลิกรับบุตรบุญธรรม หากบุตรบุญธรรมนั้นยังเป็นเด็ก และเด็กนั้นเคยอยู่ในความปกครองของสถานสงเคราะห์ ในขณะที่มีการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม หรือไม่มีบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่จะดูแลเด็กนั้นต่อไป ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเพื่อจัดให้เด็กได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก โดยผู้รับบุตรบุญธรรมที่เลิกรับบุตรบุญธรรมนั้น ยังคงมีหน้าที่ในการเสียค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษาตามสมควรและตามความสามารถของตนจนกว่าเด็กนั้นจะบรรลุนิติภาวะ และจำต้องเสียค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูต่อไปหากเด็กนั้นเป็นผู้ทุพพลภาพและหาเลี้ยงตนเองไม่ได้แม้ว่าจะบรรลุนิติภาวะแล้ว ทั้งนี้ ในการเรียกร้องค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษาดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการและพนักงานอัยการจะฟ้องคดีแทนก็ได้”	เพื่อกำหนดให้การเลิกรับบุตรบุญธรรมที่เป็นเด็ก ผู้รับบุตรบุญธรรมจะต้องเข้าสู่กระบวนการปรึกษาเยียวยาเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาความสัมพันธ์ในเบื้องต้นก่อน และผู้รับบุตรบุญธรรมยังมีหน้าที่เสียค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูแก่เด็กนั้น

พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒	ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๓๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖ หรือมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๓๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖ หรือมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ “มาตรา ๓๔/๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๘/๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ “มาตรา ๓๔/๑ ผู้ใดกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๘/๑ นอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ผู้นั้นต้องรับโทษในราชอาณาจักร และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม” ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ..... นายกรัฐมนตรี	เพื่อกำหนดโทษปรับให้สอดคล้องกับการปรับปรุงอัตราโทษปรับตามประมวลกฎหมายอาญาที่กำหนดสัดส่วนอัตราโทษ เพื่อกำหนดโทษผู้ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจ หรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูง โดยให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่น ที่มีควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และเป็นไปตามข้อ ๓ แห่งพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง การค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกเกี่ยวกับเด็กซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี เพื่อให้เป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี

รายงาน

ของ

คณะกรรมการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการรับเด็ก

เป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

สภาผู้แทนราษฎร

สำนักกรรมการ ๓

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(สำเนา)

ความที่สุด
ที่ ๑๖๗๓/๒๕๕๒

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว พร้อมด้วยรายงานของคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา ประกอบด้วย

๑. นางจรรยา เสงตระกุล	๒. นายจรุสฤทธิ์ จันทรสุนทร
๓. นางจารุพันธ์ อึ้งภากรณ์	๔. นางสาวจินตนา นนทะเปารยะ
๕. นายเจระจา เทียงธรรม	๖. นางชลลทิพย์ ปุณณะบุตร
๗. นายชูเกียรติ สุวรรณรังษี	๘. นายชูศักดิ์ วุฒิวโรภาส
๘. นายไชยา พรหมา	๑๐. นางญาดา ปาไลมาพันธ์
๑๑. นายณรงค์ วิชัยทัตะ	๑๒. นายฉันทพล คันเจริญ
๑๓. นายถนัดกิจ นิวัตพงษ์	๑๔. นายทองดี มนิสสาร
๑๕. นายธนาธร โล่ห์สุนทร	๑๖. นางนิภา พริ้งสุลกะ
๑๗. พันตำรวจโท นฤด แสงศิริ	๑๘. นายบุญยอด สุขถิ่นไทย
๑๘. รองศาสตราจารย์ประกอบ คุปรัตน์	๒๐. นางปวีณา หงสกุล
๒๑. นางสาวพรพิมล ธรรมสาร	๒๒. นายไพโรจน์ สุวรรณจันทร์ดี
๒๓. นางฟาริกา สุไลมาน	๒๔. นางมาณวิกา ชินวัตร
๒๕. นางวรศุติ สุวรรณปริสุทธ์	๒๖. นางสาววาสนา เก้านพรัตน์
๒๗. รองศาสตราจารย์วิมลศิริ ชำนาญเวช	๒๘. นายสรรพภัญญู ศิริไปต์
๒๘. นายสรวิทย์ เนื่องจำนงค์	๓๐. นายสัญญาชัย อินทรสุต
๓๑. นายสุชาย ศรีสุรพล	๓๒. นางสาวสุพัชรี ธรรมเพชร
๓๓. นายสุรเชษฐ์ มาศคิตต์	๓๔. นางอนุสรฯ ยังตรง
๓๕. นางสาวอรอนงค์ กาญจนชูศักดิ์	๓๖. นายอิสสระ สมชัย

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อ
โปรดนำเสนอสู่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ)   อิศระ สมชัย

(นายอิสระ สมชัย)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

สำนักกรรมการ ๓

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๗๗

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๗๘

สำเนาถูกต้อง

(นายธงชัย ชุลยสุข)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๓

เบญจมาศ/ร่าง
อำพรพันธุ์/พิมพ์
นารีนารถ/ตรวจ

ตรวจทาน

ครั้งที่ ๑   เบญจมาศ/ชิดชนก/นารีนารถ

ครั้งที่ ๒   อพัทธ์/สินี

ครั้งที่ ๓   ธงชัย

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญ

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๘ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ และตั้งกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา กำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้ดำเนินการแล้ว ปรากฏผลดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้มีมติเลือกตั้ง

(๑) นายอิสสระ สมชัย	เป็นประธานคณะกรรมการ
(๒) นายสุรเชษฐ์ มาศคិតต์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๓) รองศาสตราจารย์วิมลศิริ ชำนาญเวช	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
(๔) นางนิภา พริ้งสุลกะ	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
(๕) นายสรวิทย์ เนื่องจางค์	เป็นเลขานุการคณะกรรมการ
(๖) นางสาวจินตนา นนทะเปารยะ	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๗) นายชูศักดิ์ วุฒิวโรภาส	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
(๘) นายบุญยอด สุขถิ่นไทย	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๙) นางสาวสุพัชรี ธรรมเพชร	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๑๐) นายสัญญาชัย อินทรสุต	เป็นโฆษกคณะกรรมการ

๒. คณะกรรมการวิสามัญได้มีมติตั้ง นางสาวเบญจมาศ สุภราชย์ วิทยากร ๖ สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๒

๓. ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้มาชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ

๓.๑ กระทรวงการต่างประเทศ

นางสุพรรณวษา ไชติคุณ ณัฏฐ์   นักการทูตชำนาญการ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

๓.๒ กระทรวงยุติธรรม

(๑) นางสาวอำพา วาณิชชวัลย์   ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
(๒) นายฉัตร นิชมรัมย์   นิติกร สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

๓.๓ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- (๑) นายชยันต์ เนตรประไพ   นิติกรชำนาญการพิเศษ
สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์
- (๒) นางสาวศิวาพร ถมยา   นิติกรชำนาญการ
สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์
- (๓) นางสาวอุทัยวรรณ สถานานนท์   นิติกรชำนาญการ
กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

๓.๔ สำนักงานอัยการสูงสุด

นายธานีต วงศาโรจน์   อัยการประจำกอง

๓.๕ สำนักงานศาลยุติธรรม

- (๑) นายคณ บุนนาค   ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ประจำสำนักประธาน
ศาลฎีกา
- (๒) นายชัยรัตน์ วงศ์วีรธร   ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ประจำสำนักประธาน
ศาลฎีกา
- (๓) นางสาวเปรมรัตน์ วิจารณ์ญาณ   ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ประจำสำนักประธาน
ศาลฎีกา

๓.๖ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

พันตำรวจเอก วัฒนา แก้วดวงเทียน   ผู้กำกับกรกลุ่มงานป้องกันปราบปราม
กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดต่อ
เด็ก เยาวชน และสตรี

๔. ผู้ซึ่งคณะกรรมการได้เชิญมาชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ**๔.๑ กรมการปกครอง**

- (๑) นายอนุพงษ์ วาวงศ์มูล   หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานและระเบียบการ
ทะเบียนทั่วไป
- (๒) นายสุโสฬส พึ่งบุญ   เจ้าหน้าที่ระบบข้อมูลการทะเบียนทั่วไป

๔.๒ ที่ว่าการอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

- (๑) นายสุรินทร์ สรงสระแก้ว   นายอำเภอบ้านบึง
- (๒) นายนิติ วิวัฒน์วานิช   ปลัดอำเภอบ้านบึง

๕. ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีผู้เสนอคำแปรญัตติ**๖. ผลการพิจารณา**

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ	ไม่มีการแก้ไข
คำปรารภ	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๓ แก้ไขมาตรา ๕	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๕/๑	มีการแก้ไข
มาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๘/๑	มีการแก้ไข

มีการพิจารณาขอสงวนความเห็น

นางวรศุติ สุวรรณปริสุทธิ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้แก้ไขมาตรา ๑๘/๑ เป็น

ดังนี้

"มาตรา ๑๘/๑ ห้ามมิให้ผู้ใดหรือผู้สืบสายโลหิตใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำคดโกงขมขื่น หรือใช้วิธีข่มขืนใจ หรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูงโดยให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่สมควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม"

มาตรา ๖ เพิ่มวรรคสองของมาตรา ๒๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๗ เพิ่มวรรคสองของมาตรา ๒๕	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๓๑/๑	มีการแก้ไข
มาตรา ๙ แก้ไขมาตรา ๓๔	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๐ เพิ่มมาตรา ๓๔/๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๑ เพิ่มมาตรา ๓๘/๑	ไม่มีการแก้ไข

๘. ข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญ

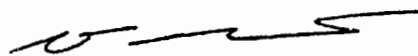
คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เริ่มตั้งแต่ชื่อร่างพระราชบัญญัติคำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่างแล้ว และเห็นว่าควรเสนอเป็นข้อสังเกตไว้ท้ายร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อให้ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณา โดยคณะกรรมการเห็นสมควรให้แก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของหลักการใน (๑) และ (๒) เป็นดังนี้

“หลักการ

(๑) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดใช้ขูายหลอกลวง ขู่เชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด หรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูงโดยให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มีควรรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนดังกล่าว (เพิ่มมาตรา ๑๘/๑ และมาตรา ๓๔/๑)

(๒) แก้ไขอัตราโทษปรับให้เหมาะสมแก่ผู้ดำเนินการเพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม หรือพาหรือจัดส่งเด็กออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อวัตถุประสงค์ให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยไม่ได้รับอนุญาต ให้ทบทวน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔)”

๘. ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมและข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญ มาพร้อมกับรายงานนี้ด้วยแล้ว

(นายสรวิศ เนื่องจางค์)

เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้การเลิกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ โดยการเลิกรับบุตรบุญธรรมที่เป็นเด็ก ผู้รับบุตรบุญธรรม จะต้องเข้าสู่กระบวนการปรึกษาเชี่ยวชาญเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาความสัมพันธ์ในเบื้องต้น ก่อนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้รับบุตรบุญธรรมยังมีหน้าที่เสียค่าใช้จ่าย ในการอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษาแก่เด็กนั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ และเพิ่มมาตรา ๓๑/๑)

(๒) กำหนดให้ถือว่าการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศซึ่งเป็นประเทศ ที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรม ระหว่างประเทศ มีผลเป็นการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทย (เพิ่มมาตรา ๕/๑)

(๓) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดใช้ขุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจ ครอบงำ ผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจ หรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูง โดยให้ค่าจ้าง หรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มิควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็ก เป็นบุตรบุญธรรม และกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนดังกล่าว (เพิ่มมาตรา ๑๘/๑ และมาตรา ๓๔/๑)

(๔) กำหนดให้การสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (เพิ่มมาตรา ๒๑ วรรคสอง)

(๕) กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจพิจารณาขยายระยะเวลาการจดทะเบียน รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปได้อีก ไม่เกินสามเดือนในกรณีที่มีเหตุการณพิเศษที่ทำให้ไม่อาจ จดทะเบียนภายในกำหนดเวลาได้ (เพิ่มมาตรา ๒๕ วรรคสอง)

(๖) แก้ไขอัตราโทษปรับผู้ดำเนินการเพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม หรือพาหรือจัดส่งเด็กออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อวัตถุประสงค์ให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยไม่ได้รับอนุญาต ให้เหมาะสม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔)

(๗) กำหนดให้ผู้กระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือ มาตรา ๑๘/๑ นอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ต้องรับโทษในราชอาณาจักร และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับ โดยอนุโลม (เพิ่มมาตรา ๓๘/๑)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ มีบทบัญญัติบางประการที่ยังไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ และพิธีสารเลือกรับต่อทำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง การค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี สมควรกำหนดให้การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศ ซึ่งได้กระทำตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาดังกล่าวแล้วมีผลเป็นการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทย และกำหนดโทษผู้ที่ใช้อำนาจโดยมิชอบหรือเป็นคนกลางโดยมีค่าตอบแทนที่มิควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๘/๑ ซึ่งกระทำนอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร นอกจากนี้ สมควรกำหนดให้มีการเยียวยาแก้ไขปัญหาก่อนการเลิกรับบุตรบุญธรรมและกำหนดค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูภายหลังเลิกรับบุตรบุญธรรม ตลอดจนกำหนดแนวทางในการสอบคุณสมบัติของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และขยายระยะเวลาในการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปได้ หากมีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการจดทะเบียนภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติ
ให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๕ เพื่อคุ้มครองเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม การขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม การจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และการเลิกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้"

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

"มาตรา ๕/๑ การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศซึ่งเป็นประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ โดยหน่วยงานซึ่งมีอำนาจของประเทศดังกล่าวรับรองว่าได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาข้างต้นแล้ว และการรับบุตรบุญธรรมนั้นไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้ถือว่าเป็นการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามพระราชบัญญัตินี้

ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศรายชื่อประเทศภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศในราชกิจจานุเบกษา"

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

"มาตรา ๑๘/๑ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ขุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด หรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูง โดยให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มีควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม"

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

"การสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง"

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการ
รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

"ในกรณีมีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้มีอาจดำเนินการจดทะเบียนภายใน
กำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งได้ ให้คณะกรรมการพิจารณาขยายระยะเวลาการจดทะเบียนรับเด็ก
เป็นบุตรบุญธรรมออกไปอีกไม่เกินสามเดือนนับแต่วันที่พฤติการณ์พิเศษนั้น ได้สิ้นสุดลง"

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็ก
เป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

"มาตรา ๓๑/๑ ในกรณีที่ผู้รับบุตรบุญธรรมประสงค์จะเลิกรับบุตรบุญธรรม
หากบุตรบุญธรรมนั้นยังเป็นเด็ก ก่อนที่จะมีการจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมหรือก่อนที่จะยื่น
คำร้องต่อศาลตามมาตรา ๑๕๕๘/๓๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้รับบุตรบุญธรรม
จะต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาความสัมพันธ์ในเบื้องต้น
และจะต้องเข้าสู่กระบวนการให้คำปรึกษาเชี่ยวชาญก่อน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด
ในกฎกระทรวง

ในกรณีที่มีการเลิกรับบุตรบุญธรรม หากบุตรบุญธรรมนั้นยังเป็นเด็ก และเด็กนั้น
เคยอยู่ในความปกครองของสถานสงเคราะห์ในขณะที่มีการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
หรือ ไม่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่จะดูแลเด็กนั้นต่อไป ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการ
เพื่อจัดให้เด็กได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก
โดยผู้รับบุตรบุญธรรมที่เลิกรับบุตรบุญธรรมนั้นยังคงมีหน้าที่ในการเสียค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดู
และการศึกษาตามสมควรและตามความสามารถของตนจนกว่าเด็กนั้นจะบรรลุนิติภาวะ และจำต้อง
เสียค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูต่อไปหากเด็กนั้นเป็นผู้ทุพพลภาพและหาเลี้ยงตนเองไม่ได้
แม้ว่าจะบรรลุนิติภาวะแล้ว เว้นแต่ในกรณีที่บุตรบุญธรรมกระทำการต้องด้วยมาตรา ๑๕๕๘/๓๑ (๑)
(๒) (๓) หรือ (๖) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือมีผู้รับบุตรบุญธรรมผู้อื่นรับอุปการะ
เลี้ยงดู บุตรบุญธรรมผู้นั้น ไม่มีสิทธิได้ค่าอุปการะเลี้ยงดูตามความในมาตรานี้ ทั้งนี้ ในการเรียกร้อง
ค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษาคังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการและ
พนักงานอัยการจะฟ้องคดีแทนก็ได้"

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็ก
เป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๓๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖ หรือมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี
หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็ก
เป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

"มาตรา ๓๔/๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๘/๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบปี
หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็ก
เป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

"มาตรา ๓๘/๑ ผู้ใดกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ มาตรา ๑๘
หรือมาตรา ๑๘/๑ นอกราชอาณาจักร โคจรรูปไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ผู้นั้นต้องรับโทษ
ในราชอาณาจักร และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับ
โดยอนุโลม"

.....

.....

วุฒิสภาต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน ๖๐ วัน

ด่วนที่สุด

ที่ สผ ๐๐๑๔/ ๑๒ ๐๐๖

(๓๙)

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขรับ 22
วันที่ 28 ก.ย. 2552
เวลา 16.07 น.

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๒๘ กันยายน ๒๕๕๒

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล
และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)
วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
(ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ

ฉะนั้นจึงส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมาเพื่อนำเสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๖

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายชัย ชิดชอบ)

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานนิติ
รับที่ ๒๓(ก) / ๒๕๕๒
วันที่ ๒๘ / ๙ / ๕๒
เวลา ๑๖.๐๗ น.
สำนักการประชุม

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ ๒๓(ก) / ๒๕๕๒ วันที่ ๒๘ / ๙ / ๕๒
เวลา ๑๖.๐๗ น. ถึง ๑๖.๐๗ น.
สำนักการประชุม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๓๖

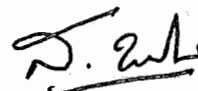
สารบบ

เรื่อง การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้
ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๘ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑๓ พฤษภาคม
๒๕๕๒ และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา เมื่อคณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้วจึงได้
เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่
๒๓ กันยายน ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สอง แล้วลงมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยกับ
ร่างพระราชบัญญัตินี้ และให้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญฯ

ร่างพระราชบัญญัตินี้สภาผู้แทนราษฎรส่งให้วุฒิสภาเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๒

(นายสุวิจักขณ์ นาควัชระ)

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้การเลิกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ โดยการเลิกรับบุตรบุญธรรมที่เป็นเด็ก ผู้รับบุตรบุญธรรม จะต้องเข้าสู่กระบวนการปรึกษาหารือเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาความสัมพันธ์ในเบื้องต้น ก่อนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้รับบุตรบุญธรรมยังมีหน้าที่เสียค่าใช้จ่าย ในการอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษาแก่เด็กนั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ และเพิ่มมาตรา ๓๑/๑)

(๒) กำหนดให้ถือว่าการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศซึ่งเป็นประเทศที่เป็น ภาคีสแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ มีผลเป็นการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทย (เพิ่มมาตรา ๕/๑)

(๓) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำ ผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจ หรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูงโดยให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทน หรือประโยชน์อย่างอื่นที่มีควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนดังกล่าว (เพิ่มมาตรา ๑๘/๑ และมาตรา ๓๔/๑)

(๔) กำหนดให้การสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (เพิ่มมาตรา ๒๑ วรรคสอง)

(๕) กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจพิจารณาขยายระยะเวลาการจดทะเบียนรับเด็ก เป็นบุตรบุญธรรมออกไปได้อีกไม่เกินสามเดือนในกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่อาจจดทะเบียน ภายในกำหนดเวลาได้ (เพิ่มมาตรา ๒๙ วรรคสอง)

(๖) แก้ไขอัตราโทษปรับผู้ดำเนินการเพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม หรือพา หรือจัดส่งเด็กออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อวัตถุประสงค์ให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยไม่ได้รับ อนุญาต ให้เหมาะสม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔)

(๗) กำหนดให้ผู้กระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๘/๑ นอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ต้องรับโทษ ในราชอาณาจักร และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม (เพิ่มมาตรา ๓๔/๑)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ มีบทบัญญัติบางประการที่ยังไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ และพิธีสารเลือกรับต่อท้ายอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง การค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี สมควรกำหนดให้การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศ ซึ่งได้กระทำตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาดังกล่าวแล้วมีผลเป็นการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทย และกำหนดโทษผู้ที่ใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือเป็นคนกลางโดยมีค่าตอบแทนที่มิควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๘/๑ ซึ่งกระทำนอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร นอกจากนี้ สมควรกำหนดให้มีการเยียวยาแก้ไขปัญหาก่อนการเลิกรับบุตรบุญธรรมและกำหนดค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูภายหลังเลิกรับบุตรบุญธรรม ตลอดจนกำหนดแนวทางในการสอบคุณสมบัติของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และขยายระยะเวลาในการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปได้ หากมีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการจดทะเบียนภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติ
ให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตร
บุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕ เพื่อคุ้มครองเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรม การขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
การจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และการเลิกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ให้เป็นไปตาม
หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็ก
เป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๕/๑ การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศซึ่งเป็นประเทศที่เป็นภาคี
แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ
โดยหน่วยงานซึ่งมีอำนาจของประเทศดังกล่าวรับรองว่าได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาข้างต้นแล้ว และการรับ
บุตรบุญธรรมนั้นไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้ถือว่าเป็น
เป็นการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามพระราชบัญญัตินี้

ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศรายชื่อประเทศภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก
และความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็ก
เป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๑๘/๑ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจ
ครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด หรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูงโดยให้
ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มีควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็ก
เป็นบุตรบุญธรรม”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติ
การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“การสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และความเหมาะสม
ของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติ
การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“ในกรณีมีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้มีอาจดำเนินการจดทะเบียนภายในกำหนดเวลา
ตามวรรคหนึ่งได้ ให้คณะกรรมการพิจารณาขยายระยะเวลาการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
ออกไปอีกไม่เกินสามเดือนนับแต่วันที่พฤติการณ์พิเศษนั้นได้สิ้นสุดลง”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็ก
เป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๓๑/๑ ในกรณีที่ผู้รับบุตรบุญธรรมประสงค์จะเลิกรับบุตรบุญธรรม หากบุตรบุญธรรมนั้นยังเป็นเด็ก ก่อนที่จะมีการจดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรมหรือก่อนที่จะยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๑๕๙๘/๓๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้รับบุตรบุญธรรมจะต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาความสัมพันธ์ในเบื้องต้น และจะต้องเข้าสู่กระบวนการให้คำปรึกษาเยียวยา ก่อน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่มีการเลิกรับบุตรบุญธรรม หากบุตรบุญธรรมนั้นยังเป็นเด็ก และเด็กนั้นเคยอยู่ในความปกครองของสถานสงเคราะห์ในขณะที่มีการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม หรือไม่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่จะดูแลเด็กนั้นต่อไป ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเพื่อจัดให้เด็กได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก โดยผู้รับบุตรบุญธรรมที่เลิกรับบุตรบุญธรรมนั้นยังคงมีหน้าที่ในการเสียค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษาตามสมควรและตามความสามารถของตนจนกว่าเด็กนั้นจะบรรลุนิติภาวะ และจำต้องเสียค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูต่อไปหากเด็กนั้นเป็นผู้ทุพพลภาพและหาเลี้ยงตนเองไม่ได้ แม้ว่าจะบรรลุนิติภาวะแล้ว เว้นแต่ในกรณีที่บุตรบุญธรรมกระทำการต้องด้วยมาตรา ๑๕๙๘/๓๓ (๑) (๒) (๓) หรือ (๖) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือมีผู้รับบุตรบุญธรรมผู้อื่นรับอุปการะเลี้ยงดู บุตรบุญธรรมผู้นั้นไม่มีสิทธิได้ค่าอุปการะเลี้ยงดูตามความในมาตรานี้ ทั้งนี้ ในการเรียกร้องค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษาดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการและพนักงานอัยการจะฟ้องคดีแทนก็ได้”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖ หรือมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๓๔/๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๔/๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๓๘/๑ ผู้ใดกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ มาตรา ๑๘
หรือมาตรา ๑๘/๑ นอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ผู้นั้นต้องรับโทษ
ในราชอาณาจักร และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

.....

.....

ถูกต้องตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

(นางสุภาวดี ตันตระกุล)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติ ๑

สำนักงานประชุม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๕๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ มีบทบัญญัติบางประการที่ยังไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ และพิธีสารเลือกรับต่อท้ายอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่องการค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี สมควรกำหนดให้การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศ ซึ่งได้กระทำตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาดังกล่าวแล้วมีผลเป็นการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทย และกำหนดโทษผู้ที่ใช้อำนาจโดยมิชอบหรือเป็นคนกลางโดยมีค่าตอบแทนที่มีควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และกำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๘/๑ ซึ่งกระทำนอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร นอกจากนี้ สมควรกำหนดให้มีการเยียวยาแก้ไขปัญหาก่อนการเลิกรับบุตรบุญธรรมและกำหนดค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูภายหลังเลิกรับบุตรบุญธรรม ตลอดจนกำหนดแนวทางในการสอบคุณสมบัติของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และขยายระยะเวลาในการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปได้ หากมีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการจดทะเบียนภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ กำหนดให้การเลิกรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ โดยการเลิกรับบุตรบุญธรรมที่เป็นเด็ก ผู้รับบุตรบุญธรรมจะต้องเข้าสู่กระบวนการปรึกษาเยียวยาเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหและพัฒนาความสัมพันธ์ในเบื้องต้นก่อนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้รับบุตรบุญธรรมยังมีหน้าที่เสียค่าใช้จ่ายในการอุปการะเลี้ยงดูและการศึกษาแก่เด็กนั้น (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ และร่างมาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๓๑/๑)

๒.๒ กำหนดให้การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมในต่างประเทศ ซึ่งเป็นประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศมีผลเป็นการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมโดยชอบด้วยกฎหมายในประเทศไทย (ร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๕/๑)

๒.๓ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจ หรือเป็นคนกลางกระทำการชักจูงโดยให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มีควรได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนดังกล่าว (ร่างมาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๘/๑ และร่างมาตรา ๑๐ เพิ่มมาตรา ๓๔/๑)

๒.๔ กำหนดให้การสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ และความเหมาะสมของผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๖ เพิ่มมาตรา ๒๑ วรรคสอง)

๒.๕ กำหนดให้คณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมีอำนาจพิจารณาขยายระยะเวลาการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมออกไปได้อีกไม่เกินสามเดือนในกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่อาจจดทะเบียนภายในกำหนดเวลาได้ (ร่างมาตรา ๗ เพิ่มมาตรา ๒๙ วรรคสอง)

๒.๖ แก้ไขอัตราโทษปรับผู้ดำเนินการเพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม หรือพาหรือจัดส่งเด็กออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อวัตถุประสงค์ให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยไม่ได้รับอนุญาต ให้เหมาะสม (ร่างมาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔)

๒.๗ กำหนดให้ผู้กระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ มาตรา ๑๘ หรือ มาตรา ๑๘/๑ นอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ผู้นั้นต้องรับโทษในราชอาณาจักร และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๑ เพิ่มมาตรา ๓๘/๑)

๓. อนุสัญญาาระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

๓.๑ อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ (Hague Convention on the Protection of children and Cooperation in Respect of Intercountry Adoption)

ข้อ ๒๓

(๑) การรับบุตรบุญธรรมซึ่งรับรองถูกต้องโดยหน่วยงานซึ่งมีอำนาจของรัฐที่มีการรับบุตรบุญธรรมว่าได้ทำตามอนุสัญญานี้ จะได้รับการรับรองโดยผลของกฎหมายในรัฐคู่สัญญาอื่น หนังสือรับรองจะระบุความตกลงตามข้อ ๑๗ อนุ ค. ได้ให้เมื่อใด และโดยผู้ใด

(๒) ณ เวลาลงนาม ให้สัตยาบัน ยอมรับ เห็นชอบ หรือภาคยานุวัติ แต่ละรัฐคู่สัญญาจะบอกกล่าวต่อผู้ดูแลอนุสัญญานี้ถึงชื่อและภารกิจของสำนักงานหรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจทำหนังสือรับรองในรัฐนั้น ทั้งจะแจ้งการเปลี่ยนแปลงในการตั้งหน่วยงานเหล่านี้ต่อผู้ดูแลด้วย

° Article 23

(1) An adoption certified by the competent authority of the State of the adoption as having been made in accordance with the Convention shall be recognized by operation of law in the other Contracting States. The certificate shall specify when and by whom the agreements under Article 17, sub-paragraph c, were given.

(2) Each Contracting State shall, at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession, notify the depositary of the Convention of the identity and the functions of the authority or the authorities which, in that State, are competent to make the certification. It shall also notify the depositary of any modification in the designation of these authorities.

ข้อ ๒๔ การรับรองการรับบุตรบุญธรรมอาจถูกปฏิเสธในรัฐคู่สัญญา หากการรับบุตรบุญธรรมนั้นขัดต่อนโยบายสาธารณะอย่างโจ่งแจ้ง โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก^๖

๓.๒ พิธีสารเลือกรับต่อท้ายอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่อง การค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก (Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography)

ข้อ ๓

๑. รัฐภาคีแต่ละรัฐจะต้องประกันว่า อย่างน้อย การกระทำและกิจกรรมต่อไปนี้จะครอบคลุมอยู่ภายใต้กฎหมายอาญาหรือกฎหมายที่มีโทษทางอาญาอย่างเต็มที่ ไม่ว่าความผิดทั้งหลายเหล่านั้นจะกระทำภายในประเทศหรือข้ามชาติ หรือกระทำในลักษณะส่วนบุคคลหรือในลักษณะที่จัดเป็นองค์กร

(ก) ในกรอบความหมายของการค้าเด็ก ตามนิยามในข้อ ๒

(๑) การเสนอ การส่งมอบ หรือการรับไว้ซึ่งเด็ก โดยวิธีการใดก็ตาม เพื่อความมุ่งประสงค์ในการ

ก. แสวงประโยชน์ทางเพศโดยมิชอบจากเด็ก

ข. จัดส่งอวัยวะของเด็กเพื่อผลกำไร

ค. เข้ามีส่วนเกี่ยวข้องของเด็กในการบังคับใช้แรงงาน

(๒) ความยินยอมที่เกิดจากการถูกชักจูงอย่างไม่เหมาะสม ในฐานะที่เป็นคนกลางในการเจรจาเพื่อการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมซึ่งเป็นการละเมิดตราสารระหว่างประเทศทางกฎหมายในเรื่องการรับบุตรบุญธรรมที่ใช้บังคับอยู่

(ข) การเสนอ การได้มา การจัดหาหรือการจัดให้ซึ่งเด็กเพื่อการค้าประเวณีเด็กตามนิยามในข้อ ๒

(ค) การผลิต การแจกจ่าย การเผยแพร่ การนำเข้า การส่งออก การเสนอ การขาย หรือการครอบครองเพื่อความมุ่งประสงค์ดังกล่าวซึ่งสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็กตามนิยามในข้อ ๒^๗

---

^๖ Article 24

The recognition of an adoption may be refused in a Contracting State only if the adoption is manifestly contrary to its public policy, taking into account the best interests of the child.

^๗ Article 3

1. Each State party shall ensure that, as a minimum, the following acts and activities are fully covered under its criminal or penal law, whether these offences are committed domestically or transnationally or on an individual or organized basis:

(a) In the context of sale of children as defined in article 2 :

(i) The offering, delivering or accepting, by whatever means, a child for the purpose of:

- a. Sexual exploitation of the child;
- b. Transfer of organs of the child for profit;
- c. Engagement of the child in forced labour;

(ii) Improperly inducing consent, as an intermediary, for the adoption of a child in violation of applicable international legal instruments on adoption;

(b) Offering, obtaining, procuring or providing a child for child prostitution, as defined in article 2;

(c) Producing, distributing, disseminating, importing, exporting, offering, selling or possessing for the above purposes child pornography as defined in article 2.

Hague Convention on the Protection of children and cooperation in Respect
Intercountry Adoption

อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือเกี่ยวกับการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ

The States signatory to the present Convention,	รัฐซึ่งร่วมลงนามทำอนุสัญญา
Recognizing that the child, for the full and harmonious development of his or her personality, should grow up in a family environment, in an atmosphere of happiness, love and understanding,	รับรองว่า เพื่อการพัฒนาบุคลิกภาพของตนอย่างเต็มที่และเติบโตขึ้นในบรรยากาศที่อบอุ่น ในบรรยากาศแห่งความสุข ความรัก และความเข้าใจ
Recalling that each State should take, as a matter of priority, appropriate measures to enable the child to remain in the care of his or her family of origin,	ระลึกว่า แต่ละรัฐควรถือเป็นความสำคัญลำดับแรก ที่จะดำเนินมาตรการเพื่อให้เด็กสามารถอยู่ภายใต้การดูแลจากครอบครัวกำเนิดของตน
Recognizing that intercountry adoption may offer the advantage of a permanent family to a child for whom a suitable family cannot be found in his or her State of origin,	รับรองว่า การรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ อาจอำนวยความสะดวกด้านครอบครัวถาวรแก่เด็ก ซึ่งไม่อาจหาครอบครัวที่เหมาะสมในรัฐกำเนิดของตน
Convinced of the necessity to take measures to ensure that intercountry adoptions are made in the best interests of the child and with respect for his or her fundamental rights, and to prevent the abduction, the sale of, or traffic in children,	เชื่อมั่น ในความจำเป็นที่จะดำเนินการเพื่อให้มั่นใจว่า การรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศมีขึ้นเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก และด้วยความเคารพต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของเขา และเพื่อป้องกันการลักพา การขายหรือการค้าเด็ก
Desiring to establish common provisions to this effect, taking into account the principles set forth in international instruments, in particular the United Nations Convention on the Rights of the Child, of 20 November 1989, and the United Nations	ปรารถนา ที่จะก่อตั้งบทบัญญัติร่วมกันเพื่อบรรลุผลเช่นนี้ โดยคำนึงถึงหลักการที่ระบุในตราสารระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 1989 และปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยหลักการ

Declaration on Social and Legal Principles relating to the Protection and Welfare of Children, with Special Reference to Foster Placement and Adoption Nationally and Internationally (General Assembly Resolution 41/85, of 3 December 1986).
Have agreed upon the following provisions.-

CHAPTER I – SCOPE OF THE CONVENTION

Article 1

The objects of the present Convention are -

- (a) to establish safeguards to ensure that intercountry adoptions take place in the best interests of the child and with respect for his or her fundamental rights as recognized in international law;
- (b) to establish a system of cooperation amongst Contracting States to ensure that those safeguards are respected and thereby prevent the abduction, the sale of, or traffic in children;
- (c) to secure the recognition in Contracting States of adoptions made in accordance with the Convention.

Article 2

(1) The Convention shall apply where a child habitually resident in one Contracting State ("the State of origin") has been, is being, or is to be moved to another Contracting State ("the receiving State") either after his or her adoption in the State of origin by spouses or a person habitually resident in the receiving State, or for the purposes of such an adoption in the receiving State

ทางสังคมและทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองและสวัสดิภาพของเด็ก โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการจัดหาครอบครัวอุปถัมภ์ และการรับบุตรบุญธรรมภายในประเทศ และระหว่างประเทศ (มติสมัชชาที่ 41/85 เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 1986)ตกลงรับบทบัญญัติดังต่อไปนี้

หมวด 1 – ขอบเขตของอนุสัญญา

ข้อ 1

- วัตถุประสงค์ของอนุสัญญานี้ ได้แก่
- (ก) เพื่อก่อตั้งหลักประกันให้มั่นใจว่า การรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศมีขึ้นเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก และด้วยความเคารพต่อสิทธิขั้นมูลฐานของเขา ตามที่รับรองในกฎหมายระหว่างประเทศ
  - (ข) เพื่อก่อตั้งระบบความร่วมมือระหว่างรัฐคู่สัญญา เพื่อให้มั่นใจว่าหลักประกันเหล่านั้นได้รับการเคารพ และเป็นการป้องกันการลักพา การขายหรือการค้าเด็ก
  - (ค) เพื่อประกันการรับรองการรับบุตรบุญธรรมซึ่งทำตามอนุสัญญานี้

ข้อ 2

(1) อนุสัญญานี้ใช้กับกรณีซึ่งเด็กมีถิ่นที่อยู่ปกติในรัฐคู่สัญญาหนึ่ง (รัฐกำเนิด) ได้ถูก ก่อตั้งถูก หรือกำลังจะถูกนำไปยังอีกรัฐคู่สัญญาหนึ่ง (รัฐผู้รับ) ไม่ว่าหลังการรับบุตรบุญธรรมในรัฐกำเนิด โดยคู่สมรสหรือบุคคลซึ่งมีถิ่นที่อยู่ปกติในรัฐผู้รับหรือเพื่อความมุ่งหมายของการรับบุตรบุญธรรมเท่านั้นในรัฐผู้รับหรือในรัฐกำเนิด

or in the State of origin.

(2) The Convention covers only adoptions which create a permanent parent-child relationship.

Article 3

The Convention ceases to apply if the agreements mentioned in Article 17, sub-paragraph c, have not been given before the child attains the age of eighteen years.

CHAPTER II - REQUIREMENTS FOR INTERCOUNTRY ADOPTIONS

Article 4

An adoption within the scope of the Convention shall take place only if the competent authorities of the State of origin

- (a) have established that the child is adoptable;
- (b) have determined, after possibilities for placement of the child within the State of origin have been given due consideration, that an intercountry adoption is in the child's best interests;
- (c) have ensured that
  - (1) the person, institutions and authorities whose consent is necessary for adoption, have been counselled as may be necessary and duly informed of the effects of their consent, in particular whether or not an adoption will result in the termination of the legal relationship between the child and his or her family of origin,

(2) อนุสัญญาไม่ครอบคลุมการรับบุตรบุญธรรม ซึ่งก่อให้เกิดความสัมพันธ์ถาวรระหว่างบิดามารดาเดิมของเด็กเท่านั้น

ข้อ 3

อนุสัญญาไม่ยุติการให้ หากไม่ได้ให้ความตกลงครั้งระบุนในข้อ 17 อนุ ค. ก่อนที่เด็กมีอายุครบแปดปี

หมวด 2 - เงื่อนไขสำหรับการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ

ข้อ 4

การรับบุตรบุญธรรมภายในขอบเขตของอนุสัญญานี้ มีขึ้นเฉพาะเมื่อหน่วยงานที่มีอำนาจของรัฐกำเนิด

- (ก) ได้พิจารณาแล้วว่า เด็กนั้นสามารถรับเป็นบุตรบุญธรรมได้
- (ข) ได้พิจารณา หลังจากการพิจารณาตามควรถึงความเป็นไปได้ในการจัดหาการดูแลให้เด็กภายในรัฐกำเนิดแล้ว ว่าการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศเป็นประโยชน์สูงสุดแก่เด็ก
- (ค) ได้แน่ใจแล้วว่า
  - (1) บุคคล สถาบัน และหน่วยงานซึ่งจำเป็นต้องให้ความยินยอมในการรับบุตรบุญธรรม ได้รับการปรึกษาและนำความที่อาจจำเป็น และได้รับแจ้งตามควรถึงผลของความยินยอม โดยเฉพาะเกี่ยวกับการรับบุตรบุญธรรมจะมีผลเป็นการทำให้ความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างเด็กกับครอบครัวกำเนิดของตนสิ้นสุดหรือไม่

(2) such persons, institutions and authorities have given their consent freely, in the required legal form, and expressed or evidenced in writing,

(3) the consents have not been induced by payment or compensation of any kind and have not been withdrawn, and

(4) the consent of the mother, where required, has been given only after the birth of the child; and

(d) have ensured, having regard to the age and degree of maturity of the child, that

(1) he or she has been counselled and duly informed of the effects of the adoption and of his or her consent to the adoption, where such consent is required,

(2) consideration has been given to the child's wishes and opinions,

(3) the child's consent to the adoption, where such consent is required, has been given freely, in the required legal form, and expressed or evidenced in writing, and

(4) such consent has not been induced by payment or compensation of any kind.

Article 5

An adoption within the scope of the Convention shall take place only if the competent authorities of the receiving State

(a) have determined that the prospective adoptive parents are eligible and suited to adopt;

(2) บุคคล สถาบัน และหน่วยงานดังกล่าวได้ให้ความยินยอมโดยอิสระ ตามแบบที่กฎหมายกำหนด และแสดงออกหรือมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร

(3) ความยินยอมมิได้ถูกรังงูงโดยค่าจ้างหรือการตอบแทนไม่ว่าชนิดใด และ ไม่มีการเพิกถอนและ

(4) ความยินยอมของมารดาในกรณีที่เป็นได้ให้ไว้ภายหลังจากการเกิดของเด็กเท่านั้นและ

(ง) ได้แน่ใจแล้ว โดยคำนึงถึงอายุ และระดับวุฒิภาวะของเด็ก ว่า

(1) เขาได้รับการปรึกษาแนะนำ และได้รับแจ้งตามควรถึงผลของการรับบุตรบุญธรรม และผลของการให้ความยินยอมต่อการรับบุตรบุญธรรมในกรณีที่ต้องมีความยินยอมเช่นนั้น

(2) ได้มีการคำนึงถึงความประสงค์ และความเห็นของเด็กแล้ว

(3) ความยินยอมของเด็ก ในกรณีที่ต้องมีความยินยอมเช่นนั้น ได้ให้โดยอิสระ ตามแบบที่กฎหมายกำหนด และแสดงออกหรือมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร และ

(4) ความยินยอมเช่นนั้น มิได้ถูกรังงูงโดยค่าจ้างหรือการตอบแทนไม่ว่าชนิดใด

ข้อ 5

การรับบุตรบุญธรรมภายในขอบเขตของอนุสัญญาฉบับนี้ เกิดขึ้นเฉพาะเมื่อหน่วยงานของรัฐผู้รับ

(ก) ได้พิจารณาแล้วว่า บิดามารดาผู้ขอรับบุตรบุญธรรมมีคุณสมบัติและเหมาะสมที่จะรับบุตรบุญธรรมได้

(b) have ensured that the prospective adoptive parents have been counselled as may be necessary; and

(c) have determined that the child is or will be authorized to enter and reside permanently in that State.

CHAPTER III - CENTRAL AUTHORITIES AND ACCREDITED BODIES

Article 6

(1) A Contracting State shall designate a Central Authority to discharge the duties which are imposed by the Convention upon such authorities.

(2) Federal States, States with more than one system of law or States having autonomous territorial units shall be free to appoint more than one Central Authority and to specify the territorial or personal extent of their functions. Where a State has appointed more than one Central Authority, it shall designate the Central Authority to which any communication may be addressed for transmission to the appropriate Central Authority within that State

Article 7

(1) Central Authorities shall co-operate with each other and promote cooperation amongst the competent authorities in their States to protect children and to achieve the other objects of the Convention.

(2) They shall take directly all appropriate measures to -

(ข) ให้นโยบายว่าบิดามารดาผู้รับบุตรบุญธรรมได้รับการปรึกษาแนะนำตามที่จำเป็นแล้ว และ

(ค) ได้พิจารณาแล้วว่า เด็กได้รับอนุญาตให้เข้าไปและพำนักเป็นการถาวรในรัฐนั้น

หมวด 3 - สำนักงานกลางและหน่วยงานซึ่งได้รับอนุญาต

ข้อ 6

(1) รัฐคู่สัญญาจะตั้งสำนักงานกลางเพื่อทำหน้าที่ซึ่งกำหนดโดยอนุสัญญานี้ว่าเป็นของสำนักงานดังกล่าว

(2) สหรัฐ ซึ่งมีมากกว่าหนึ่งระบบกฎหมายหรือรัฐซึ่งมีหน่วยดินแดนเป็นอิสระ ต้องตั้งสำนักงานมากกว่าหนึ่งได้ และระบุขอบเขตเกี่ยวกับดินแดนหรือบุคคลของภารกิจที่มอบได้อย่างเสรี ในกรณีที่รัฐตั้งสำนักงานกลางมากกว่าหนึ่งให้ระบุที่อยู่ของสำนักงานกลางรับแจ้งการติดต่อ ซึ่งจะสื่อสาร ไปยังสำนักงานกลางอื่นภายในรัฐนั้นได้

ข้อ 7

(1) แต่ละสำนักงานกลางจะร่วมมือกัน และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่มีอำนาจในรัฐของตน เพื่อคุ้มครองเด็กและบรรเทาทุกข์ ประสงค์อื่นแห่งอนุสัญญานี้

(2) สำนักงานเหล่านั้นจะดำเนินการมาตรการโดยตรงอันเหมาะสมทั้งปวงเพื่อ

- (a) provide information as to the laws of their States concerning adoption and other general information, such as statistics and standard forms;
- (b) keep one another informed about the operation of the Convention and, as far as possible, eliminate any obstacles to its application.

Article 8

Central Authorities shall take, directly or through public authorities, all appropriate measures to prevent improper financial or other gain in connection with an adoption and to deter all practices contrary to the objects of the Convention.

Article 9

Central Authorities shall take, directly or through public authorities or other bodies duly accredited in their State, all appropriate measures, in particular to -

- (a) facilitate, follow and expedite proceedings with a view to obtaining the adoption;
- (b) promote the development of adoption counselling and post-adoption services in their States;
- (c) provide each other with general evaluation reports about experience with intercountry adoption;
- (d) reply, in so far as is permitted by the law of their State, to justified requests from other Central Authorities or public authorities for information about a particular adoption situation.

(ก) จัดข้อมูลทางกฎหมายต่าง ๆ ของรัฐตนเกี่ยวกับการรับบุตรบุญธรรม และข้อมูลทั่วไปอื่น เช่น ข้อมูลสถิติและแบบมาตรฐานต่าง ๆ

(ข) แจ้งแก่กันถึงปฏิบัติการตามอนุสัญญา และขจัดอุปสรรคต่อการใช้อनुสัญญาให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ข้อ 8

สำนักงานกลางจะคํานึงมาตรการอันเหมาะสมที่จะป้อง โดยตรงหรือโดยผ่านหน่วยงานสาธารณะที่จะป้องกันการได้ประโยชน์ทางการเงินหรืออย่างอื่นอันมิชอบที่เกี่ยวเนื่องกับการรับบุตรบุญธรรม และที่จะขัดขวางการปฏิบัติที่ปรองดองซึ่งขัดกับวัตถุประสงค์แห่งอนุสัญญานี้

ข้อ 9

สำนักงานกลางจะคํานึงมาตรการอันเหมาะสมที่จะป้อง โดยตรงหรือโดยผ่านหน่วยงานสาธารณะหรือหน่วยงานอื่นซึ่งได้รับอนุญาตถูกต้องในรัฐของตน โดยเฉพาะเพื่อ

- (ก) ให้ความสะดวก ติดตาม และเร่งรัดกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับบุตรบุญธรรม
- (ข) ส่งเสริมการพัฒนาบริการให้คำปรึกษา และบริการก่อนการรับบุตรบุญธรรมภายในรัฐของตน
- (ค) จัดรายงานการประเมินผลโดยทั่วไป เกี่ยวกับประสบการณ์การรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศให้แก่กัน
- (ง) ตอบแทนที่กฎหมายของรัฐตนอนุญาต คำร้องขอที่สมควรจากสำนักงานกลางหรือหน่วยงานสาธารณะอื่น เพื่อข้อมูลเกี่ยวกับภาวะการรับบุตรบุญธรรมเฉพาะราย

Article 10

Accreditation shall only be granted to and maintained by bodies demonstrating their competence to carry out properly the tasks with which they may be entrusted.

Article 11

An accredited body shall

(a) pursue only non-profit objectives according to such conditions and within such limits as may be established by the competent authorities of the State of accreditation;

(b) be directed and staffed by persons qualified by their ethical standards and by training or experience to work in the field of intercountry adoption; and

(c) be subject to supervision by competent authorities of that State as to its composition, operation and financial situation.

Article 12

A body accredited in one Contracting State may act in another Contracting State only if the competent authorities of both States have authorized it to do so.

Article 13

The designation of the Central Authorities and, where appropriate, the extent of their functions, as well as the names and addresses of the accredited bodies shall be communicated by each Contracting State to the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law.

ข้อ 10

การอนุญาตจะให้แก่และต่อหน่วยงานซึ่งแสดงว่าสามารถปฏิบัติงานซึ่งได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ข้อ 11

หน่วยงานซึ่งได้รับอนุญาตจะ

(ก) ดำเนินตามวัตถุประสงค์ไม่แสวงกำไร ความสามารถและภายในขีดจำกัดเงินที่ค้างคืนโดยหน่วยงานที่มีอำนาจของรัฐซึ่งให้การอนุญาต

(ข) ชำนาญการและประจำโดยบุคคลซึ่งมีคุณวุฒิ ความมาตรฐานจริยธรรมและ โดยการศึกษาอบรม หรือประสบการณ์ที่จะทำงานด้านการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ และ

(ค) อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานที่มีอำนาจของรัฐนั้น เกี่ยวกับองค์ประกอบ การปฏิบัติงานและภาวะทางการเงิน

ข้อ 12

หน่วยงานซึ่งได้รับอนุญาตในรัฐคู่สัญญาหนึ่ง อาจทำการในอีกรัฐคู่สัญญาหนึ่ง เฉพาะเมื่อหน่วยงานที่มีอำนาจของทั้งสองรัฐได้อนุญาตให้ทำเช่นนั้นได้

ข้อ 13

แต่ละรัฐคู่สัญญาจะแจ้งการตั้งสำนักงานกลาง และในกรณีที่เหมาะสม ขอบเขตภารกิจ ตลอดจน ชื่อและที่อยู่ของหน่วยงานซึ่งได้รับอนุญาต ไปยังสำนักงานประจำที่ประชุมกรุงเฮกกว่าห้าทศวรรษมา ระหว่างประเทศบนกติกามุข

CHAPTER IV – PROCEDURAL REQUIREMENTS IN INTERCOUNTRY ADOPTION	หมวด 4 – เงื่อนไขการพิจารณาในการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ
Article 14 Persons habitually resident in a Contracting State, who wish to adopt a child habitually resident in another Contracting State, shall apply to the Central Authority in the State of their habitual residence.	ข้อ 14 บุคคลซึ่งมีถิ่นที่อยู่ปกติในรัฐคู่สัญญาผู้ประสงค์จะรับบุตรบุญธรรมเด็กซึ่งมีถิ่นที่อยู่ปกติในอีกรัฐคู่สัญญาหนึ่ง ให้ขอต่อสำนักงานกลางในรัฐซึ่งตนมีถิ่นที่อยู่ปกตินั้น
Article 15 (1) If the Central Authority of the receiving State is satisfied that the applicants are eligible and suited to adopt, it shall prepare a report including information about their identity, eligibility and suitability to adopt, background, family and medical history, social environment, reasons for adoption, ability to undertake an intercountry adoption, as well as the characteristics of the children for whom they would be qualified to care. (2) It shall transmit the report to the Central Authority of the State of origin.	ข้อ 15 (1) หากสำนักงานกลางของรัฐผู้รับพอใจว่า ผู้ขอมีคุณสมบัติและเหมาะสมที่จะรับบุตรบุญธรรม ให้จัดทำรายงาน รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกและ คุณสมบัติ และความเหมาะสมที่จะรับบุตรบุญธรรม ภูมิหลัง ประวัติครอบครัวและทางการแพทย์ สถานะทางสังคม เหตุผลที่ขอรับบุตรบุญธรรม ความสามารถที่จะรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ ตลอดจนลักษณะของเด็กซึ่งเหมาะสมที่จะเลี้ยงดูได้ (2) ให้ส่งรายงาน ไปยังสำนักงานกลางของรัฐกำเนิด
Article 16 (1) If the Central Authority of the State of origin is satisfied that the child is adoptable, it shall (a) prepare a report including information about his or her identity, adoptability, background, social environment, family history, medical history including that of the child's family, and any special needs of the child; (b) give due consideration to the child's upbringing and to his or her ethnic, religious and cultural	ข้อ 16 (1) หากสำนักงานกลางของรัฐกำเนิดพอใจว่า เด็กนั้นอาจรับเป็นบุตรบุญธรรมได้ ให้ (ก) จัดทำรายงาน รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกและ การรับเป็นบุตรบุญธรรมได้ ภูมิหลัง สภาพแวดล้อมทางสังคม ประวัติครอบครัว ประวัติทางการแพทย์รวมทั้งของครอบครัวเด็ก และความจำเป็นพิเศษของเด็ก (ข) ให้การพิจารณาคำนึงถึงการที่เด็กได้รับการเลี้ยงดูมา และแก่ภูมิหลังทางชาติพันธุ์

background;

(c) ensure that consents have been obtained in accordance with Article 4; and

(d) determine, on the basis in particular of the reports relating to the child and the prospective adoptive parents, whether envisaged placement is in the best interests of the child.

(2) It shall transmit to the Central Authority of the receiving State its report on the child, proof that the necessary consents have been obtained and the reasons for its determination on the placement, taking care not to reveal the identity of the mother and the father if, in the State of origin, these identities may not be disclosed.

Article 17

Any decision in the State of origin that a child should be entrusted to prospective adoptive parents may only be made if –

(a) the Central Authority of that State has ensured that the prospective adoptive parents agree;

(b) the Central Authorities of receiving States has approved such decision, where such approval is required by the law of that State or by the Central Authority of the State of origin;

(c) the Central Authorities of both States have agreed that the adoption may proceed; and

(d) it has been determined, in accordance with Article 5, that the prospective adoptive parents are eligible and suited to adopt and that the child is or will be authorized to enter and reside permanently in the receiving State.

ศาสนา และวัฒนธรรมของเด็ก

(ก) จัดให้ได้ความยินยอมตามความในข้อ 4 และ

(ง) กำหนด โดยอาศัยพื้นฐานโดยเฉพาะตามรายงานเกี่ยวกับเด็กและบิดามารดาผู้ขอรับบุตรบุญธรรม ว่าการจัดให้เด็กอยู่ในความดูแลที่ใดจึงนับเป็นประโยชน์สูงสุดแก่เด็กหรือไม่

(2) ให้ส่งรายงานเกี่ยวกับเด็ก หลักฐานว่าได้รับความยินยอมที่จำเป็น และเหตุผลที่จัดให้เด็กอยู่ในความดูแลได้ ไปยังสำนักงานกลางของรัฐผู้รับ โดยระงับมิให้มีการเปิดเผยตัวมารดาและบิดาหากการเปิดเผยเช่นนี้ไม่อาจทำได้ในรัฐกำเนิด.

ข้อ 17

การวินิจฉัยในรัฐกำเนิดว่าเด็กควรถูกมอบแก่บิดามารดาผู้ขอรับบุตรบุญธรรม อาจทำได้ต่อเมื่อ

(ก) สำนักงานกลางของรัฐนั้นได้แน่ใจว่า บิดามารดาผู้ขอรับบุตรบุญธรรมตกลงแล้ว

(ข) สำนักงานกลางของรัฐผู้รับได้เห็นชอบกับการวินิจฉัยนั้น ในกรณีที่มีการเห็นชอบจะต้องมีตามกฎหมายของรัฐนั้น หรือตามที่สำนักงานกลางของรัฐกำเนิดต้องการ

(ค) สำนักงานกลางของทั้งสองรัฐได้ตกลงกันแล้ว ว่าให้ดำเนินการรับบุตรบุญธรรมต่อไป และ

(ง) ได้มีการกำหนดตามความในข้อ 5 แล้วว่า บิดามารดาผู้ขอรับบุตรบุญธรรมมีคุณสมบัติและเหมาะสมที่จะรับบุตรบุญธรรม และว่าเด็กได้รับ หรือจะได้รับอนุญาตให้เข้าไปและพำนักเป็นการถาวรในรัฐผู้รับ

Article 18

The Central Authorities of both States shall take all necessary steps to obtain permission for the child to leave the State of origin and to enter and reside permanently in the receiving State.

Article 19

(1) The transfer of the child to the receiving State may only be carried out if the requirements of Article 17 have been satisfied.

(2) The Central Authorities of both States shall ensure that this transfer takes place in secure and appropriate circumstances and, if possible, in the company of the adoptive or prospective adoptive parents.

(3) If the transfer of the child does not take place, the reports referred to in Articles 15 and 16 are to be sent back to the authorities who forwarded them.

Article 20

The Central Authorities shall keep each other informed about the adoption process and the measures taken to complete it, as well as about the progress of the placement if a probationary period is required.

Article 21

(1) Where the adoption is to take place after the transfer of the child to the receiving State and it appears to the Central Authority of that State and the continued placement of the child with the prospective adoptive parents is not in the child's best interests, such Central Authority shall take the measures necessary to protect the child, in particular

ข้อ 18

สำนักงานกลางของทั้งสองรัฐจะดำเนินการขออนุญาตที่จำเป็นเพื่อเด็กได้รับอนุญาตให้ออกจากรัฐต้นเกิด และให้เข้าไปและพำนักเป็นการถาวรในรัฐผู้รับ

ข้อ 19

(1) การพเนียดไปยังรัฐผู้รับจะดำเนินการได้ก็ต่อเมื่อเงื่อนไขตามข้อ 17 ได้ปฏิบัติตามแล้ว

(2) สำนักงานกลางของทั้งสองรัฐจะให้มั่นใจว่าการพาไปนี้เกิดขึ้นในพฤติการณ์ที่ปลอดภัยและเหมาะสม และหากเป็นไปได้โดยการร่วมด้วยของบิดามารดาผู้รับหรือผู้ขอรับบุตรบุญธรรม

(3) หากการพเนียดไปไม่เกิดขึ้น ให้ส่งรายงานซึ่งระบุถึงข้อ 15 และ 16 คืนแก่สำนักงาน ซึ่งเป็นผู้ส่งไป

ข้อ 20

สำนักงานกลางจะแจ้งแก่กันให้ทราบกระบวนการรับบุตรบุญธรรม และมาตรการซึ่งดำเนินการไป เพื่อให้การนั้นเสร็จสิ้น ตลอดจนความก้าวหน้าของการจัดเด็กให้อยู่ในความดูแล หากจำเป็น ต้องมีระยะเวลาทดลองเลี้ยงดู

ข้อ 21

(1) ในกรณีที่การรับบุตรบุญธรรมจะเกิดขึ้นภายหลังจากการพเนียดไปยังรัฐผู้รับ และปรากฏต่อสำนักงานกลางของรัฐนั้นว่า การจัดให้เด็กอยู่ในความดูแลของบิดามารดาผู้ขอรับบุตรบุญธรรมไม่เป็นประโยชน์สูงสุดแก่เด็ก ให้สำนักงานกลางนั้นใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองเด็ก โดยเฉพาะ

- (a) to cause the child to be withdrawn from the prospective adoptive parents and to arrange temporary care;
  - (b) in consultation with the Central Authority of the State of origin, to arrange without delay a new placement of the child with a view to adoption or, if this is not appropriate, to arrange alternative long-term care; an adoption shall not take place until the Central Authority of the State of origin has been duly informed concerning the new prospective adoptive parents;
  - (c) as a last resort, to arrange the return of the child, if his or her interests so require.
- (2) Having regard in particular to the age and degree of maturity of the child, he or she shall be consulted and, where appropriate, his or her consent obtained in relation to measures to be taken under this Article.

Article 22

- (1) The functions of a Central Authority under this Chapter may be performed by public authorities or by bodies accredited under Chapter III, to the extent permitted by the law of its State.
- (2) Any Contracting State may declare to the depositary of the Convention that the functions of the Central Authority under Articles 15 to 21 may be performed in that State, to the extent permitted by the law and subject to the supervision of the competent authorities of that State, also by bodies or persons who

(ก) ทำให้เด็กถูกนำมาจากบิดามารดาผู้รับบุตรบุญธรรม และจัดให้มีการดูแลชั่วคราว

(ข) โดยการหารือกับสำนักงานกลางของรัฐกำเนิด จัดโดยไม่ชักช้าให้เด็กได้รับการดูแลใหม่ โดยมุ่งหมายเพื่อการรับบุตรบุญธรรม หรือหากไม่เหมาะสม จัดให้มีการดูแลระยะยาวแทน การรับบุตรบุญธรรมจะไม่เกิดขึ้น จนกว่าสำนักงานกลางของรัฐกำเนิดได้รับแจ้งตามควร เกี่ยวกับบิดามารดาผู้รับบุตรบุญธรรมรายใหม่แล้ว

(ค) ในฐานะที่เป็นมาตรการสุดท้าย จัดให้เด็กกลับ หากจำเป็นเพื่อประโยชน์ของเด็ก

(2) โดยคำนึงโดยเฉพาะถึงอายุและระดับวุฒิภาวะของเด็ก ให้เขาได้รับการหารือ และในกรณีที่เหมาะสมให้เขาให้ความยินยอมเกี่ยวกับมาตรการที่จะใช้ตามข้อนี้

ข้อ 22

- (1) ภารกิจของสำนักงานกลางตามหมวดนี้ อาจปฏิบัติโดยหน่วยงานสาธารณะ หรือโดยหน่วยงานซึ่งได้รับอนุญาตตามหมวด 3 ภายในขอบเขตที่กฎหมายแห่งรัฐของผู้อนุญาต
- (2) รัฐคู่สัญญาใด ๆ อาจประกาศต่อผู้ดูแลอนุสัญญาว่า ภารกิจของสำนักงานกลางตามข้อ 15 ถึงข้อ 21 อาจปฏิบัติได้ภายในรัฐนั้น ตามขอบเขตซึ่งกฎหมายอนุญาต และภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานที่มีอำนาจของรัฐนั้น และโดยหน่วยงานหรือบุคคลซึ่ง

- (a) meet the requirements of integrity, professional competence, experience and accountability of that State; and
- (b) are qualified by their ethical standards and by training or experience to work in the field of intercountry adoption.
- (3) A Contracting State which makes the declaration provided for in paragraph 2 shall keep the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law informed of the names and addresses of these bodies and persons.
- (4) Any Contracting State may declare to the depositary of the Convention that adoptions of children habitually resident in its territory may only take place if the functions of the Central Authorities are performed in accordance with paragraph 1.
- (5) Notwithstanding any declaration made under paragraph 2, the reports provided for in Articles 15 and 16 shall, in every case, be prepared under the responsibility of the Central Authority or other authorities or bodies in accordance with paragraph 1.

CHAPTER V - RECOGNITION AND EFFECTS OF THE ADOPTION

Article 23

- (1) An adoption certified by the competent authority of the State of the adoption as having been made in accordance with the Convention

(ก) เข้าใจด้วยความซื่อตรง คุณวุฒิ ประสิทธิภาพ และความรับผิดชอบทางวิชาชีพของรัฐนั้น และ

(ข) มีคุณสมบัติตามมาตรฐานจริยธรรม และโดยการศึกษาอบรมหรือประสบการณ์ที่จะทำงานในด้านการรับบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ

(3) รัฐคู่สัญญาซึ่งทำคำประกาศตามวรรค 2 จะแจ้งให้สำนักงานประจำที่ประชุมกลุ่มสงเคราะห์เด็กกฤษฎาหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลทราบชื่อและที่อยู่ของหน่วยงานและบุคคลเหล่านี้

(4) รัฐคู่สัญญาใด ๆ อาจประกาศต่อผู้ดูแลอนุสัญญาว่า การรับเด็กซึ่งมีถิ่นที่อยู่ปกติในดินแดนจะมีขึ้นได้เฉพาะเมื่อภารกิจของสำนักงานกลางได้ปฏิบัติสอดคล้องกับวรรค 1 เท่านั้น

(5) โดยไม่คำนึงถึงคำประกาศใด ๆ ซึ่งทำตามวรรค 2 รายงานซึ่งระบุในข้อ 15 และ 16 จะต้องจัดทำภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานกลางหรือหน่วยงานอื่นตามวรรค 1

หมวด 5 - การรับรองและผลของการรับบุตรบุญธรรม

ข้อ 23

- (1) การรับบุตรบุญธรรมซึ่งรับรองถูกต้องโดยหน่วยงานซึ่งมีอำนาจของรัฐที่มีการรับบุตรบุญธรรมว่าได้ทำตามอนุสัญญานี้ จะได้รับการรับรอง

shall be recognized by operation of law in the other Contracting States. The certificate shall specify when and by whom the agreements under Article 17, sub-paragraph e, were given.

(2) Each Contracting State shall, at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession, notify the depositary of the Convention of the identity and the functions of the authority or the authorities which, in that State, are competent to make the certification. It shall also notify the depositary of any modification in the designation of these authorities.

Article 24

The recognition of an adoption may be refused in a Contracting State only if the adoption is manifestly contrary to its public policy, taking into account the best interests of the child.

Article 25

Any Contracting State may declare to the depositary of the Convention that it will not be bound under this Convention to recognize adoptions made in accordance with an agreement concluded by application of Article 39, Paragraph 2.

Article 26

- (1) The recognition of an adoption includes recognition of
  - (a) the legal parent-child relationship between the child and his or her adoptive parents;
  - (b) parental responsibility of the adoptive parents for the child;

โดยผลของกฎหมายในรัฐคู่สัญญาอื่น หนังสือรับรองจะระบุว่าความตกลงตามข้อ 17 อนุ ก. ได้ให้เมื่อใด และโดยผู้ใด

(2) ณ เวลาลงนาม ให้สัตยาบัน ซอมรับ เห็นชอบ หรือภาคยานุวัติ แต่ละรัฐคู่สัญญาจะบอกกล่าวต่อผู้ดูแลอนุสัญญาที่ตั้งชื่อและภารกิจของสำนักงานหรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจทำหนังสือรับรองในรัฐนั้น ทั้งจะแจ้งการเปลี่ยนแปลงในการตั้งหน่วยงานเหล่านี้ต่อผู้ดูแลด้วย

ข้อ 24

การรับรองการรับบุตรบุญธรรมอาจถูกปฏิเสธในรัฐคู่สัญญา หากการรับบุตรบุญธรรมนั้นขัดต่อนโยบายสาธารณะอย่างโจ่งแจ้ง โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก

ข้อ 25

รัฐคู่สัญญาใด ๆ อาจประกาศต่อผู้ดูแลอนุสัญญานี้ว่าตนไม่ถูกผูกพันตามอนุสัญญานี้ให้ต้องรับรองการรับบุตรบุญธรรมซึ่งทำความตกลงซึ่งเกิดขึ้นโดยการไว้ข้อ 39 วรรค 2

ข้อ 26

- (1) การรับรองการรับบุตรบุญธรรมรวมถึงการรับรอง
  - (ก) นิติสัมพันธ์ฉันบิดามารดาและบุตร ระหว่างเด็กกับบิดามารดาผู้รับบุตรบุญธรรม
  - (ข) ความรับผิดชอบต่อเด็กซึ่งบิดามารดาของบิดามารดาผู้รับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

(c) the termination of a pre-existing legal relationship between the child and his or her mother and father, if the adoption has this effect in the Contracting State where it was made.

(2) In the case of an adoption having the effect of terminating a pre-existing legal parent-child relationship, the child shall enjoy in the receiving State, and in any other Contracting State where the adoption is recognized, rights equivalent to those resulting from adoptions having this effect in each such State.

(3) The preceding paragraphs shall not prejudice the application of any provision more favourable for the child, in force in the Contracting State which recognizes the adoption.

Article 27

(1) Where an adoption granted in the State of origin does not have the effect of terminating a pre-existing legal parent-child relationship, it may, in the receiving State which recognizes the adoption under the Convention, be converted into an adoption having such an effect

(a) if the law of the receiving State so permits; and

(b) if the consents referred to in Article 4, subparagraphs c and d, have been or are given for the purpose of such an adoption.

(2) Article 23 applies to the decision converting the adoption.

(ค) ความสัมพันธ์ทางนิติสัมพันธ์ที่มีอยู่ก่อนระหว่างเด็กกับมารดาและบิดาของคน หากการรับบุตรบุญธรรมมีผลเช่นนี้ในรัฐคู่สัญญาที่มีการรับบุตรบุญธรรม

(2) ในกรณีที่การรับบุตรบุญธรรมมีผลให้นิติสัมพันธ์ด้านบิดามารดาและบุตรที่มีอยู่ก่อนสิ้นสุด ให้เด็กได้รับบรรพชาสิทธิในรัฐผู้รับและในรัฐคู่สัญญาใด ๆ ซึ่งรับรองการรับบุตรบุญธรรมเท่าเทียมกับที่เป็นผลจากการรับบุตรบุญธรรมในแต่ละรัฐดังกล่าว

(3) ความในวรรคก่อน ๆ ไม่ขัดขวางต่อการใช้บทบัญญัติใด ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อเด็กมากกว่าซึ่งมีผลอยู่ในรัฐคู่สัญญาซึ่งรับรองการรับบุตรบุญธรรม

ข้อ 27

(1) ในกรณีที่การรับบุตรบุญธรรมซึ่งอนุญาตในรัฐต้นกำเนิด ไม่มีผลให้นิติสัมพันธ์ด้านบิดามารดาและบุตรซึ่งมีอยู่ก่อนสิ้นสุด การดังกล่าวอาจถูกเปลี่ยนเป็นการรับบุตรบุญธรรม ซึ่งมีผลเช่นนั้นในรัฐผู้รับซึ่งรับรองการรับบุตรบุญธรรมตามอนุสัญญานี้ได้

(ก) หากกฎหมายของรัฐผู้รับชอบเช่นนั้น และ

(ข) หากความยินยอมซึ่งระบุในข้อ 4 อนุ ค. และ ง. ได้ให้ไว้แล้ว หรือได้ให้ก่อนมาที่ความมุ่งหมายของการรับบุตรบุญธรรมนั้น

(2) ข้อ 23 ย่อมใช้กับการวินิจฉัยให้เปลี่ยนสถานะของการรับบุตรบุญธรรมด้วย

CHAPTER VI - GENERAL PROVISIONS

Article 28

The Convention does not affect any law of a State of origin which requires that the adoption of a child habitually resident within that State take place in that State or which prohibits the child's placement in, or transfer to, the receiving State prior to adoption.

Article 29

There shall be no contact between the prospective adoptive parents and the child's parents or any other person who has care of the child until the requirements of Article 4, sub-paragraphs a to c, and Article 5, sub-paragraph a, have been met, unless the adoption takes place within a family or unless the contact is in compliance with the conditions established by the competent authority of the State of origin.

Article 30

(1) The competent authorities of a Contracting State shall ensure that information held by them concerning the child's origin, in particular information concerning the identity of his or her parents, as well as the medical history, is preserved.

(2) They shall ensure that the child or his or her representative has access to such information, under appropriate guidance, in so far as is permitted by the law of that State.

Article 31

Without prejudice to Article 30, personal data

หมวด ๖ - บทบัญญัติทั่วไป

ข้อ 28

อนุสัญญาไม่มีผลกระทบต่อกฎหมายใด ๆ ของรัฐต้นนิคมซึ่งกำหนดว่า การรับบุตรบุญธรรมเด็กซึ่งมีถิ่นที่อยู่ปกติภายในรัฐต้องทำในรัฐนั้น หรือซึ่งห้ามการจัดเด็กให้อยู่ในความดูแลใน หรือพินัยกรรมไปยังรัฐผู้รับก่อนหน้าการรับบุตรบุญธรรม

ข้อ 29

ต้องไม่มีการติดต่อระหว่างบิดามารดาผู้ขอรับบุตรบุญธรรม กับบิดามารดาของเด็กหรือบุคคลอื่นใด ซึ่งดูแลเด็กอยู่ จนกว่าได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขในข้อ 4 อนุ ก. ถึง ค. และข้อ 5 อนุ ก. แล้ว เว้นแต่การรับบุตรบุญธรรมเกิดขึ้นภายในครอบครัว หรือเว้นแต่การติดต่อนั้นสอดคล้องกับเงื่อนไขซึ่งกำหนดโดยหน่วยงานซึ่งมีอำนาจของรัฐต้นนิคม

ข้อ 30

(1) หน่วยงานซึ่งมีอำนาจของรัฐผู้สัญญาจะหาให้แน่ใจว่า ข้อมูลซึ่งตนได้รับเกี่ยวกับความเป็นมาของเด็ก โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับตัวบิดามารดา ตลอดจนประวัติทางการแพทย์ของเขา ได้รับการรักษาไว้

(2) หน่วยงานดังกล่าวจะทำให้แน่ใจว่า เด็กหรือผู้แทนของเขาได้เข้าถึงข้อมูลเหล่านั้น โดยอยู่ภายใต้การแนะนำที่เหมาะสม ในขอบเขตที่กฎหมายของรัฐนั้นอนุญาต

ข้อ 31

โดยไม่กระทบกระเทือนข้อ 30 ข้อมูลส่วนบุคคล

gathered or transmitted under the Convention, especially data referred to in Articles 15 and 16, shall be used only for the purposes for which they were gathered or transmitted.

Article 32

(1) No one shall derive improper financial or other gain from an activity related to an intercountry adoption.

(2) Only costs and expenses, including reasonable professional fees of persons involved in the adoption, may be charged or paid.

(3) The directors, administrators and employees of bodies involved in an adoption shall not receive remuneration which is unreasonably high in relation to services rendered.

Article 33

A competent authority which finds that any provision of the Convention has not been respected or that there is a serious risk that it may not be respected, shall immediately inform the Central Authority of its State. This Central Authority shall be responsible for ensuring that appropriate measures are taken.

Article 34

If the competent authority of the State of destination of a document so requests, a translation certified as being in conformity with the original must be furnished. Unless otherwise provided, the costs of such translation are to be borne by the prospective adoptive parents.

ซึ่งได้มาหรือส่งไปตามอนุสัญญาฯ โดยเฉพาะ ข้อมูลซึ่งระบุถึงในข้อ 15 และข้อ 16 จะถูกใช้แค่ เฉพาะเพื่อความมุ่งหมายตามที่ได้มาหรือส่งไป เท่านั้น

ข้อ 32

(1) ต้องไม่มีผู้ใดได้รับประโยชน์ทางการเงิน หรือ ประโยชน์อื่นจากกิจกรรมซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการรับ บุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ

(2) เฉพาะค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย รวมทั้งค่า ธรรมเนียมทางวิชาชีพตามสมควรของบุคคลซึ่ง เกี่ยวข้องในการรับบุตรบุญธรรมเท่านั้น ที่อาจ เรียกเก็บหรือชำระได้

(3) ผู้อำนวยการ ผู้บริหาร และลูกจ้างของหน่วย งานซึ่งเกี่ยวข้องในการรับบุตรบุญธรรมจะ ไม่รับ เงินจ้างซึ่งสูง โดยไม่มีเหตุผลอันควรเกี่ยวกับบริการ ที่ให้

ข้อ 33

หน่วยงานซึ่งมีอำนาจของรัฐที่พบว่าบทบัญญัติของ อนุสัญญาฯ ไม่ได้ได้รับการเคารพ หรือว่ามีการ เกรงอย่างร้ายแรงว่าจะไม่ได้รับการเคารพ จะแจ้ง คัดค้านักงานกลางของรัฐตนทันที สำนักงานกลาง นี้จะรับผิดชอบเพื่อทำให้แน่ใจว่าจะมีการดำเนิน มาตรการที่เหมาะสม

ข้อ 34

หากหน่วยงานซึ่งมีอำนาจของรัฐปลายทางที่ เอกสารส่งไปร้องขอ จะต้องจัดคำแปลซึ่งรับรอง ว่าถูกต้องตรงกับต้นฉบับให้ เว้นแต่จะกำหนดเป็น อย่างอื่น บิคารมารคาผู้ขอรับบุตรบุญธรรมเป็นผู้รับ ภาระค่าธรรมเนียมการแปลนั้น

Article 35

The competent authorities of the Contracting States shall act expeditiously in the process of adoption.

Article 36

In relation to a State which has two or more systems of law with regard to adoption applicable in different territorial units -

- (a) any reference to habitual residence in that State shall be construed as referring to habitual residence in a territorial unit of that State;
- (b) any reference to the law of that State shall be construed as referring to the law in force in the relevant territorial unit;
- (c) any reference to the competent authorities or to the public authorities of that State shall be construed as referring to those authorized to act in the relevant territorial unit;
- (d) any reference to the accredited bodies of that State shall be construed as referring to bodies accredited in the relevant territorial unit;

Article 37

In relation to a State which with regard to adoption has two or more systems of law applicable to different categories of persons, any reference to the law of that State shall be construed as referring to the legal system specified by the law of that State.

Article 38

A State within which different territorial units have their own rules of law in respect of adoption

ข้อ 35

หน่วยงานซึ่งมีอำนาจของรัฐคู่สัญญาจะปฏิบัติในการกระบวนการรับบุตรบุญธรรมโดยไม่ชักช้า

ข้อ 36

สำหรับรัฐซึ่งมีสองระบบกฎหมายหรือกว่านั้นใช้กับหน่วยดินแดนต่าง ๆ เกี่ยวกับการรับบุตรบุญธรรม

- (ก) การอ้างถึงถิ่นที่อยู่ปกติในรัฐนั้น ให้หมายถึงการอ้างถึงถิ่นที่อยู่ปกติในหน่วยดินแดนของรัฐนั้น
- (ข) การอ้างถึงกฎหมายของรัฐนั้น ให้หมายถึงการอ้างถึงกฎหมายซึ่งมีผลใช้อยู่ในหน่วยดินแดนที่เกี่ยวข้อง
- (ค) การอ้างถึงหน่วยงานซึ่งมีอำนาจหรือหน่วยงานสาธารณะของรัฐนั้น ให้หมายถึงการอ้างถึงหน่วยงานซึ่งได้รับมอบอำนาจให้ทำการในหน่วยดินแดนที่เกี่ยวข้อง
- (ง) การอ้างถึงหน่วยงานซึ่งได้รับอนุญาตของรัฐนั้น ให้หมายถึงการอ้างถึงหน่วยงานซึ่งได้รับอนุญาตในหน่วยดินแดนที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 37

สำหรับรัฐซึ่งมีสองระบบกฎหมายหรือกว่านั้นเกี่ยวกับการรับบุตรบุญธรรมใช้กับบุคคลต่างประเภทกัน การอ้างถึงกฎหมายของรัฐนั้น ให้หมายถึงการอ้างถึงระบบกฎหมายซึ่งกำหนดโดยกฎหมายของรัฐนั้น

ข้อ 38

รัฐซึ่งหน่วยดินแดนต่าง ๆ ของคนมีกฎหมายที่ทางกฎหมายเกี่ยวกับการรับบุตรบุญธรรมเอง ต่อมาไม่

shall not be bound to apply the Convention where a State with a unified system of law would not be bound to do so.

Article 39

(1) The Convention does not affect any international instrument to which Contracting States are Parties and which contains provisions on matters governed by the Convention, unless a contrary declaration is made by the States Parties to such instrument.

(2) Any Contracting State may enter into agreements with one or more other Contracting States, with a view to improving the application of the Convention in their mutual relations. These agreements may derogate only from the provisions of Articles 165 to 16 and 18 to 21. The States which have concluded such an agreement shall transmit a copy to the depositary of the Convention.

Article 40

No reservation to the Convention shall be permitted.

Article 41

The Convention shall apply in every case where an application pursuant to Article 14 has been received after the Convention has entered into force in the receiving State and the State of origin.

Article 42

The Secretary General of the Hague Conference on Private International Law shall at regular

ถูกผูกพันให้ต้องใช้ออนุสัญญาในกรณีของรัฐซึ่งระบบกฎหมายเป็นเอกภาพไม่ถูกผูกพันให้ทำเช่นนั้น

ข้อ 39

(1) อนุสัญญานี้ไม่มีผลกระทบต่อสารระหว่างประเทศซึ่งรัฐคู่สัญญานเป็นภาคี และซึ่งมีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องซึ่งควบคุมโดยอนุสัญญานี้ เว้นแต่รัฐภาคีตราสารระหว่างประเทศนั้นมีคำประกาศเป็นอย่างอื่น

(2) รัฐคู่สัญญาใด ๆ อาจเข้าทำความตกลงกับรัฐคู่สัญญาอื่นรายเคียวหรือหลายราย เพื่อปรับปรุงการใช้ออนุสัญญานี้ในความสัมพันธ์ระหว่างกัน ความตกลงเหล่านี้อาจแตกต่างไปได้โดยเฉพาะจากบทบัญญัติข้อ 14 ถึง 16 และ 18 ถึง 21 ให้รัฐซึ่งได้ทำความตกลงเช่นนั้นส่งสำเนาไปยังผู้ดูแลอนุสัญญานี้

ข้อ 40

การตั้งข้อสงวนอนุสัญญานี้ไม่อาจทำได้

ข้อ 41

อนุสัญญานี้ใช้กับทุกกรณีซึ่งคำขอตามข้อ 14 ได้มาถึงหลังจากอนุสัญญานี้มีผลบังคับในรัฐผู้รับและรัฐกำเนิด

ข้อ 42

ให้เลขาธิการที่ประชุมกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลเรียกประชุม

intervals convene a Special Commission in order to review the practical operation of the Convention.

CHAPTER VII - FINAL CLAUSES

Article 43

(1) The Convention shall be open for signature by the States which were Members of the Hague Conference on Private International Law at the time of its Seventeenth Session and by the other States which participated in that Session.

(2) It shall be ratified, accepted or approved and the instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands, depositary of the Convention.

Article 44

(1) Any other State may accede to the Convention after it has entered into force in accordance with Article 46, paragraph 1.

(2) The instrument of accession shall be deposited with the depositary.

(3) Such accession shall have effect only as regards the relations between the acceding State and those Contracting States which have not raised an objection to its accession in the six months after the receipt of the notification referred to in sub-paragraph b of Article 48. Such an objection may also be raised by States at the time when they ratify, accept or approve the Convention after an accession. Any such

คณะกรรมการพิเศษตามปกติเป็นระยะ ๆ เพื่อพิจารณาการใช้อนุสัญญาในการปฏิบัติ

หมวด 7 - ความส่งท้าย

ข้อ 43

(1) อนุสัญญาเปิดให้ลงนามโดยรัฐซึ่งเป็นสมาชิกที่ประชุมกรุงเฮกกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แหมนกลีบุคคล ณ สมัยประชุมที่สิบเจ็ด และโดยรัฐอื่นซึ่งเข้าร่วมการประชุมสมัยนั้น

(2) อนุสัญญาอาจได้รับสัตยาบัน ขอรับ หรือเห็นชอบ และให้ยื่นตราสารการให้สัตยาบัน การขอรับ หรือความเห็นชอบ ต่อกระทรวงการต่างประเทศแห่งราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ ผู้ดูแลอนุสัญญา

ข้อ 44

(1) รัฐอื่นใดอาจภาคยานุวัติอนุสัญญาหลังจากมีผลบังคับ โดยปฏิบัติตามข้อ 46 บรรทัด 1

(2) ให้ยื่นตราสารการภาคยานุวัติแก่ผู้ดูแลอนุสัญญา

(3) การภาคยานุวัติเช่นนั้นจะมีผลเฉพาะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐซึ่งภาคยานุวัติกับรัฐคู่สัญญา ซึ่งไม่คัดค้านการภาคยานุวัตินั้น ภายในหกเดือนหลังจากได้รับการบอกกล่าวซึ่งกล่าวถึงในอนุข. ของข้อ 48 การคัดค้านดังกล่าวอาจทำได้โดยรัฐเมื่อให้สัตยาบันยินยอม หรือเห็นชอบอนุสัญญาภายหลังการภาคยานุวัติ การคัดค้านใด ๆ ดังกล่าวไว้ข้างต้นของผู้ดูแลอนุสัญญา

objection shall be notified to the depository.

Article 45

(1) If a State has two or more territorial units in which different systems of law are applicable in relation to matters dealt with in the Convention, it may at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession declare that this Convention shall extend to all its territorial units or only to one or more of them and may modify this declaration by submitting another declaration at any time

(2) Any such declaration shall be notified to the depository and shall state expressly the territorial units to which the Convention applies.

(3) If a State makes no declaration under this Article, the Convention is to extend to all territorial units of that State.

Article 46

(1) The Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of the third instrument of ratification, acceptance or approval referred to in Article 43,

(2) Thereafter the Convention shall enter into force --

(a) for each State ratifying, accepting or approving it subsequently, or acceding to it, on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession;

(b) for a territorial unit to which the convention

ข้อ 45

(1) ในกรณีที่รัฐมีสองหน่วยดินแดนหรือมากกว่านั้นซึ่งใช้ระบบกฎหมายต่างกันเกี่ยวกับเรื่องภายใต้อนุสัญญา รัฐอาจประกาศ ณ เวลาที่มีการลงนามให้สัตยาบัน ขอมรับ เห็นชอบ หรือภาคยานุวัติว่า อนุสัญญานี้จะครอบคลุมทุกหน่วยดินแดน หรือเฉพาะหน่วยเดียว หรือหลายหน่วย และอาจเปลี่ยนคำประกาศนี้โดยการยื่นคำประกาศใหม่เมื่อใดก็ได้

(2) ให้บอกกล่าวคำประกาศนั้นไปยังผู้ดูแลอนุสัญญา และระบุอย่างชัดเจนซึ่งว่าอนุสัญญาใช้กับหน่วยดินแดนใด

(3) หากรัฐไม่ทำคำประกาศตามข้อนี้ อนุสัญญาย่อมมีผลครอบคลุมทุกหน่วยดินแดนของรัฐนั้น

ข้อ 46

(1) อนุสัญญานี้จะมีผลบังคับใช้วันแรกของเดือนถัดจากระยะเวลาสามเดือนนับจากการมอบตราสารการให้สัตยาบัน การขอมรับ หรือความเห็นชอบฉบับที่สาม ดังระบุในข้อ 43

(2) ต่อจากนั้นอนุสัญญานี้จะมีผล

(ก) สำหรับแต่ละรัฐซึ่งให้สัตยาบัน ขอมรับ หรือเห็นชอบอนุสัญญาภายหลัง หรือเข้าภาคยานุวัติในวันแรกของเดือนถัดจากระยะเวลาสามเดือนนับจากการมอบตราสารให้สัตยาบัน การขอมรับความเห็นชอบ หรือการภาคยานุวัติ

(ข) สำหรับหน่วยดินแดนซึ่งอนุสัญญานี้ครอบคลุม

has been extended in conformity with Article 45, on the first day of the month following the expiration of three months after the notification referred to in that Article.

Article 47

(1) A State Party to the convention may denounce it by a notification in writing addressed to the depository.

(2) The denunciation takes effect on the first day of the month following the expiration of twelve months after the notification is received by the depository. Where a longer period for the denunciation to take effect is specified in the notification, the denunciation takes effect upon the expiration of such longer period after the notification is received by the depository.

Article 48

The depository shall notify the States Members of the Hague Conference on Private International Law, the other States which participated in the Seventeenth Session and the States which have acceded in accordance with Article 44, of the following -

- (a) the signatures, ratifications, acceptances and approvals referred to in Article 43;
- (b) the accessions and objections raised to accessions referred to in Article 44;
- (c) the date on which the Convention enters into force in accordance with Article 46;
- (d) the declarations and designations referred to in Articles 22, 23, 25 and 45;

ตามถึงตามข้อ 45 ในวันแรกของเดือนต่อจากระยะเวลาตามเดือนนับจากการบอกกล่าวตั้งระบุในข้อนี้

ข้อ 47

(1) รัฐบาลคืออนุสัญญานี้อาจบอกเลิก โดยการบอกกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังผู้ดูแลอนุสัญญา

(2) การบอกเลิกมีผลในวันแรกของเดือนต่อจากระยะเวลาสิบสองเดือนนับแต่ผู้ดูแลอนุสัญญาได้รับคำบอกกล่าว ในกรณีที่ระบุระยะเวลาให้มีผลนานกว่านั้นในคำบอกกล่าว การบอกเลิกมีผลเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่นานกว่านั้นนับแต่ผู้ดูแลอนุสัญญาได้รับคำบอกกล่าว

ข้อ 48

ให้ผู้ดูแลอนุสัญญาแจ้งรัฐสมาชิกที่ประชุมกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศคนนอกคตินุคคลรัฐอื่นซึ่งร่วมการประชุมสมัยที่สิบเจ็ด และรัฐซึ่งภาคยานุวัติตามข้อ 45 เกี่ยวกับกรณีดังต่อไปนี้

- (ก) การลงนาม การให้สัตยาบัน การยอมรับ และการให้ความเห็นชอบ ดังระบุในข้อ 44
- (ข) การภาคยานุวัติและการคัดค้านการภาคยานุวัติ ดังระบุในข้อ 44
- (ค) วันซึ่งอนุสัญญามีผลบังคับ ตามข้อ 46
- (ง) การประกาศและการกำหนด ดังระบุในข้อ 22,

(e) the agreements referred to in Article 39;
 (f) the denunciations referred to in Article 47;
 In witness whereof the undersigned, being duly authorized therefor, have signed this Convention.
 Done at The Hague, on the 29th day of May 1993
 in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the Kingdom of the Netherlands, and of which a certified copy shall be sent, through diplomatic channels, to each of the States Members of the Hague Conference on Private International Law at the date of its Seventeenth Session and to each of the other States which participated in that Session.

23, 24 และ 45
 (ง) การตกลง ดังระบุในข้อ 39
 (ฉ) การบอกเลิก ดังระบุในข้อ 47
 เพื่อเป็นหลักฐาน ผู้ลงนามข้างท้าย ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้อง ได้ลงนามอนุสัญญาฉบับนี้ด้วยทำ ณ กรุงเฮก เมื่อวันที่ 29 เดือน พฤษภาคม 2536 เป็นภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส ทั้งสองภาษา ถูกต้องแท้จริงเสมอกัน รวมเป็นเอกสารฉบับเดียวกันซึ่งได้รักษาไว้ในหอเอกสารของรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ และสำเนาเอกสารดังกล่าวจะส่ง ตามวิถีทางการทูตไปยังแต่ละรัฐสมาชิกของที่ประชุมกรุงเฮกว่าค้ำออกกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลในวันประชุมสมัยที่สิบเจ็ด และไปยังรัฐอื่นซึ่งเข้าร่วมการประชุมสมัยดังกล่าว

(คำแปลอนุสัญญา ฉบับภาษาไทย คณะอนุกรรมการศึกษาอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือในการรับรองบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศ โดยคำสั่ง กษพ. ที่ 5/2543 ลงวันที่ 4 เมษายน 2543 โดย นายเจริญ ภัททีธนากุล ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์เป็นประธาน ได้ขออนุญาตรื้อคำแปลภาษาไทยของร่างอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและความร่วมมือเกี่ยวกับการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมระหว่างประเทศของ รองศาสตราจารย์ คำรง ธรรมารักษ์ เป็นหลักในการพิจารณา ซึ่งได้รับการอนุญาตจากผู้แปล)